

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

376

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. generała broni Karola Świerczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

Do użytku
służbowego

Egz. Nr 1

Tylko dla nauczycieli akademickich

ĆWICZENIE GŁÓWNE Nr 103/G

**Temat: NATARCIE PUŁKU CZOŁGÓW Z FORSOWANIEM
PRZESZKODY WODNEJ**

Część I

Opracowanie metodyczne

40989

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiór Specjalnych
Nr ewid. _____

376

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. generała broni Karola Świerczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

Do użytku
służbowego

~~_____~~

Egz. Nr 1

Tylko dla nauczycieli akademickich

ĆWICZENIE GŁÓWNE Nr 103/G

**Temat: NATARCIE PUŁKU CZOŁGÓW Z FORSOWANIEM
PRZESZKODY WODNEJ**

Część I

Opracowanie metodyczne

~~040989~~

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP

Archiwum Działu Zbiór Specjalnych

Nr ewid. _____

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WF
Archiwum Działu Złotych Specjalnych
Nr ewid. **40983**

OPIS ZALACZNIKÓW

1. Szkic na kalce nr 0245/WW na 3 ark.
Poleżenie wojsk na 16.00 21.03.
2. Mapa nr 0237/WW skala 1 : 50 000
na 12 ark. Dszyszja denczej 19 paz
do forsowania.

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. gen. broni K. Świerczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

Do użytku
służbowego

Inmeld. prot. 12657.

ZATWIERDZAM
Z upoważnienia Komendanta ASG WP

Egz.nr ....

1

ZASTĘPCA KOMENDANTA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO WP
im. gen. broni K. Świerczewskiego
ds. dydaktycznych

Rok szkolny 1977/1978

DLA NAUCZYCIELI
AKADEMICKICH

/-/ płk prof. Jakub BROCH

ĆWICZENIE GŁÓWNE NR 103/G

TEMAT: NATARCIE PUŁKU CZOŁGÓW Z FORSOWANIEM
PRZESZKODY WODNEJ

OPRACOWANIE METODYCZNE

Część I

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiór Specjalnych

Nr ewid. _____

X40989

SZEF KATEDRY
TAKTYKI OGÓLNEJ

/-/ gen. bryg. M. WASILEWSKI

W A R S Z A W A

grudzień

1977 rok

SKŁAD ZESPOŁU AUTORSKIEGO:

Ćwiczenie opracował zespół autorski pod kierownictwem szefa Katedry Taktyki Ogólnej gen. bryg. M. WASILEWSKIEGO, w składzie:

Autor główny   ppłk dypl. WINIARCZYK
Współautorzy: płk dypl. MAŃKOWSKI
                      płk dypl. SZYMAŃSKI
                      ppłk   SELWA
                      ppłk   KUBLIK
                      mjr dypl. MAČKOWIAK
                      ppłk mgr   ŁUCZAK
                      kmdr ppor. CZYŻ
                      mjr   OLSZEWSKI
                      kpt. dypl. STAWIARSKI

PLAN PRZEPROWADZENIA ĆWICZENIA

/Część opisowa/

- I. TEMAT: "NATARCIE PUŁKU CZOŁGÓW Z FORSOWANIEM PRZESZKODY WODNEJ"
- II. CEL: Nauczyć słuchaczy:
1. Praktycznego stosowania teoretycznych zasad forsowania przeszkody wodnej.
  2. Organizacji i wypracowania decyzji do forsowania w warunkach niepowodzenia forsowania z marszu z jednoczesnym kierowaniem walką pododdziałów pułku.
  3. Wykorzystania rodzajów wojsk podczas forsowania.
  4. Wykorzystania czołgów do strzelania na wprost i na wydłużone odległości.
  5. Kierowania pododdziałami pułku na podejściach do przepraw i w czasie forsowania.
  6. Kierowania walką w celu rozwinięcia natarcia na przeciwległym brzegu.
- III. METODA ZAJĘĆ:
Zajęcia grupowe na mapach w salach wykładowych i w terenie.
- IV. ZAGADNIENIA SZKOLENIOWE:
1. Wybór odcinków forsowania i przepraw. Analiza zadania. Ocena położenia z wyeksponowaniem charakterystyki rzeki. Sprecyzowanie decyzji z mapy.
  2. Sposoby i możliwości przeprawy pcz. Meldunek szefa saperów.
  3. Możliwości OPL pułku w czasie forsowania przeszkody wodnej:
    - organizacji grupy przeciwlotniczej;
    - dowodzenie grupą przeciwlotniczą.
  4. Możliwości wykorzystania dymów. Meldunek szefa zabezpieczenia chemicznego.
  5. Użycie czołgów podczas forsowania. Sprecyzowanie i postawienie zadań bojowych. Wydanie wytycznych do zabezpieczenia forsowania i współdziałania.
  6. Ogniove przygotowanie i wsparcie forsowania przeszkody wodnej.
  7. Potrzeby i możliwości wykorzystania środków łączności podczas forsowania przeszkody wodnej.
  8. Urządzenie i utrzymanie przepraw dla pcz.
  9. Zakres przygotowania sprzętu i sposoby zabezpieczenia technicznego forsowania przez pułk przeszkody wodnej, medyczne zabezpieczenie forsowania.
  10. Pokonanie przeszkody wodnej przez pododdziały tyłowe.
  11. Właściwości pracy partyjno-politycznej w czasie forsowania przeszkody wodnej przez pułk.

12. Praca sztabu w zakresie opracowania grafiku forsowania.
13. Prowadzenie forsowania:
  - a/ Ogniove przygotowanie forsowania. Manewr na przeprawę. Likwidacja skutków uderzeń broni masowego rażenia na przeprawę. Walka o uchwycenie rejonów na przeciwległym brzegu.
  - b/ Walka o utrzymanie i poszerzenie opanowanych rejonów. Manewr przeprawami i przeprawa pozostałych sił pułku. Uzupełnienie amunicji.
14. Omówienie ćwiczenia.

V. WARUNKI ORGANIZACJI FORSOWANIA:

1. Forsowanie prowadzone jest w warunkach obustronnego stosowania broni masowego rażenia.
2. 19 pcz od godzin południowych 21.3 prowadzi natarcie w kierunku: DĘBE WIELKIE /8430/, OSTRÓW /7426/, KARCZEW w celu rozbięcia wspólnie z 55 i 56 pcz sił głównych 15 BPanc i części sił 13 BZ na podejściach do WISŁY i forsowania jej z marszu na kierunku wysadzonego desantu taktycznego.
3. Forsowanie prowadzone jest z planowym przygotowaniem.
4. Szerokość odcinka forsowania - 8 km.
5. Głębokość zadania bliższego - 5 km.
6. Czas na organizację forsowania - 16 godzin.
7. Na okres forsowania 19 pcz otrzymuje wzmocnienie:
  - dwa da;
  - dwa pl. GSP;
  - pl. PTS.
8. Ukompletowanie pułku: w ludziach - 95%;
w sprzęcie - czołgów 73 szt.

VI. SKŁAD STRON:

A. "ZACHODNI"

1. 5 DPanc /13 BZ, 14, 15 BPanc/ z tego na kierunku natarcia 19 pcz:
  - 132 bcz;
  - 153 bcz.
2. Straty w ludziach i sprzęcie - 30%.

B. "WSCHODNI"

19 DZ /55, 56, 57 pcz, 19 pcz/.

VII. DZIAŁANIE STRON

A. "ZACHODNI"

1. "ZACHODNI" pod naporem przeważających sił "WSCHODNICH" wycofują się w kierunku południowo-zachodnim, organizując obronę na kolejnych rubieżach.
2. 5 DPanc prowadzi działania obronne w centrum ugrupowania bojowego korpusu, mając zaangażowane w walce wszystkie brygady. Na lewym swoim skrzydle załamała natarcie "WSCHODNICH" na rubieży rz. WISŁA.
Dywizja otrzymała zadanie nie dopuścić do sforsowania WISŁY i uchwycenia przyczółków przez "WSCHODNICH".
3. Dowódca 5 DPanc zamierza zorganizować obronę zachodniego brzegu "WISŁY" na odcinku OBDRKI /7612/, MNISZEW /4618/, siłami 13 BZ i bcz 15 BPanc, skupiając główny wysiłek w rejonie: GASSY /7216/, GÓRA KALWARIA, BANIOCHA /6608/. Nie dopuścić do sforsowania WISŁY przez "WSCHODNICH" w kierunku: CELESTYNÓW /7026/, CZACHÓWEK /5804/.
W wypadku sforsowania rzeki, kontratakami odvodu brygady oraz części sił 17 DPZmot. rozbić go na zachodnim brzegu rz. WISŁY i odrzucić na wschodni brzeg.

B. "WSCHODNI"

1. "WSCHODNI" od godzin rannych 21.3 rozwijają operację zaczepną w kierunku: MIŃSK MAZOWIECKI, GÓRA KALWARIA, SKIERNIEWICE. 19 DZ wchodząca w skład głównego zgrupowania uderzeniowego 3 A od godzin rannych 21.3 rozbiła część sił 13 BZ i 15 BPanc i wyszła na rubież: DUCHNÓW /8424/, WÓLKA MŁADZKA /7822/, OTWOCK /7418/, NADBRZEŻ /7014/, DZIECINÓW /6020/.

19 pcz w godzinach południowych 21.3 wszedł do walki w kierunku: DĘBE WIELKIE /8430/, OTWOCK MAŁY /6816/ z zadaniem: wykorzystując działanie desantu taktycznego w rejonie zach. KARCZEW, GASSY, z marszu sforsować WISŁĘ i opanować rejon: CZERNIDŁA /7212/, SŁOMCZYN /7010/, KAWĘCZYN /6810/.

O godz. 16.00 pułk opanował rejon 1 km płn. KARCZEW, wsch. brzeg rzeki WISŁA, NADBRZEŻ, gdzie natarcie zostało zatrzymane. W tej sytuacji dowódca 19 DZ uściślił zadania.

Z zadań tych dowódcy 19 pcz jest wiadomo, że pułk ma zorganizować forsowanie do świtu 22.3. Dla realizacji tego zadania pułk zostaje wzmocniony bp z 57 pz, którego dowódca zamelduje się na SD pułku o 20.00 21.3.

2. Dowódca 19 DZ zamierza w godzinach nocnych zorganizować ponownie forsowanie. W godzinach rannych 22.3 ogniem artylerii obezwładnić nieprzyjaciela w punktach oporu na zach. brzegu WISŁY oraz artylerię.

Siłami dwóch pułków /w tym pcz/ sforsować WISŁĘ na odcinku: CZERNIDŁA, DZIECINÓW i opanować rubież: BANIOCHA, GÓRA KALWARIA, po czym wprowadzając kolejne pułki rozwijać natarcie w kierunku BANIOCHA, KULAWKA /6872/.

Główny wysiłek forsowania skupić na odcinku KĘPA NADBRZESKA /6616/, WARSZAWICE.

VIII. STRUKTURA ĆWICZENIA GŁÓWNEGO NR 103/G:

Katedra	Nazwa i treść zajęcia	Ilość godz.
1	2	3
TO	<u>Zajęcie 1</u> - Wybór odcinków forsowania i przepraw. Analiza zadania. Ocena położenia z wyeksponowaniem charakterystyki rzeki. Sprecyzowanie decyzji z mapy.	2
TWI	<u>Zajęcie 2</u> - Sposoby i możliwości przeprawy pcz. Meldunek szefa saperów.	2
TWOPL	<u>Zajęcie 3</u> - Możliwości OPL pułku w czasie forsowania przeszkody wodnej: - organizacja grupy przeciwlotniczej; - dowodzenie grupą przeciwlotniczą.	2
TWCh.	<u>Zajęcie 4</u> - Możliwości wykorzystania dymów. Meldunek szefa zabezpieczenia chemicznego.	2
TO	<u>Zajęcie 5</u> - Użycie czołgów podczas forsowania. Sprecyzowanie i postawienie zadań bojowych. Wydanie wytycznych do zabezpieczenia forsowania i współdziałania /teren/.	6
TWR1A	<u>Zajęcie 6</u> - Ogniowe przygotowanie i wsparcie forsowania przeszkody wodnej.	
TWŁ	<u>Zajęcie 7</u> - Potrzeby i możliwości wykorzystania środków łączności podczas forsowania przeszkody wodnej.	2
TWI	<u>Zajęcie 8</u> - Urządzenie i utrzymanie przepraw dla pcz.	2

1	2	3
TT	<u>Zajęcie 9</u> - Zakres przygotowania sprzętu i sposoby zabezpieczenia technicznego forsowania przez pułk przeszkody wodnej, medyczne zabezpieczenie forsowania.	3
TT	<u>Zajęcie 10</u> - Pokonanie przeszkody wodnej przez pododdziały tyłowe.	1
PPP	<u>Zajęcie 11</u> - Właściwości pracy partyjno-politycznej w czasie forsowania przeszkody wodnej przez pułk.	
SSz	<u>Zajęcie 12</u> - Praca sztabu w zakresie opracowania grafiku forsowania.	
TO	<u>Zajęcie 13</u> - Prowadzenie forsowania: a/ ogniowe przygotowanie forsowania. Manewr na przeprawę. Likwidacja skutków uderzeń broni masowego rażenia na przeprawę. Walka o uchwycenie rejonów na przeciwległym brzegu /teren/; b/ walka o utrzymanie i poszerzenie opanowanych rejonów. Manewr przeprawami i przeprawa pozostałych sił pułku. Uzupełnienie amunicji /teren/.	6 6
TO	<u>Zajęcie 14</u> - Omówienie ćwiczenia: - omówienie ogólne /kursowe/; - główna problematyka ćwiczenia - dyskusja w grupach; - omówienie w grupach.	1 2 1
R a z e m:		44

IX. STOSUNEK SIŁ

A. Stosunek sił w całym pasie natarcia 19 pcz na podejściach do rzeki:

Nieprzyjaciel		Wyszczególnienie sił i środków	Siły własne		Stosunek sił
Pododdziały	Ilość		Pododdziały	Ilość	
kpz 133 bpz	295	Ludzie	19 pcz	-	-
kpz 132 bpz	-	Czołgi	1/19 pa	77	-
plp - 2	13	Art. do ognia pośredniego	31 sdah	34	1:2,6
135 da	28	Środki ppanc		-	-
	28	Czołgi do czołgów i środków ppanc npla		77	1:2,75

B. Stosunek sił na zach. brzegu rz. WISŁA na godz. 6.00 22.3:

Nieprzyjaciel		Wyszczególnienie sił i środków	Siły własne		Stosunek sił
Pododdziały	Ilość		Pododdziały	Ilość	
133 bz	235	Ludzie	2/57 pz	270	1:1,1
/dwie kz/	-	Czołgi	19 pcz	73	-
135 da	18	Art. do ognia pośredniego	1/19 pa	34	1 : 2
kppanc	49	Środki ppanc	31 sdah	56	1:1,14
	49	Czołgi do czołgów i środków ppanc npla		73	1:1,49

C. Stosunek sił w czasie odpierania kontrataku nieprzyjaciela:

Nieprzyjaciel		Wyszczególnienie sił i środków	Siły własne		Stosunek sił
Pododdziały	Ilość		Pododdziały	Ilość	
154 bez	70	Ludzie	2/57 pz	180	1:2,5
133 bpz/dwa	37	Czołgi	/bez kp/	13	2,8:1
plp/	18	Artyleria do ognia pośredniego	3 kcz	34	1: 2
kppanc	49	Środki ppanc	1/19 pa	35	1,4:1
135 da	37	Czołgi npla do czołgów i środków ppanc	31 sdah	48	1:1,3

OPRACOWAŁ

/-/ ppłk dypl. S. WINIARCZYK

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. gen. broni K. Świerczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

T A J N E

Egz.nr ....

DLA NAUCZYCIELI AKADEMICKICH

ĆWICZENIE GŁÓWNE NR 103/G

Opracowanie metodyczne do zajęcia 1

- I. TEMAT: Wybór odcinka forsowania i przepraw. Analiza zadania. Ocena położenia z wyeksponowaniem charakterystyki rzeki. Sprecyzowanie decyzji z mapy.
- II. CEL: Nauczyć słuchaczy w roli dowódcy pułku:
- prowadzenia oceny położenia ze szczególnym uwzględnieniem oceny odcinka przeszkody wodnej i terenu przyległego;
  - organizacji i planowania forsowania przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem;
  - sformułowania decyzji do forsowania.
- III. METODA: Zajęcia grupowe w salach.
- IV. ZAGADNIENIA SZKOLENIOWE:
1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęć ... - 10'
  2. Analiza zadania ..... - 10'
  3. Ocena położenia z wyeksponowaniem charakterystyki rzeki ..... - 35'
  4. Sprecyzowanie decyzji z mapy ..... - 25'
  5. Omówienie zajęcia ..... - 10'
- V. WSKAZÓWKI ORGANIZACYJNO-METODYCZNE:
1. Na kilka dni przed zajęciami słuchacze: pobierają mapy 50 000 po jednym komplecie na słuchacza i mapę 100 000 jedna na grupę;
    - kleją mapy 50 000 i wrysowują sytuację z kalki znajdującej się przy założeniu;
    - przygotowują się do zajęć na podstawie założenia, wykazu literatury podanej w założeniu i wytycznych przekazanych przez wykładowców z taktyki ogólnej, na instruktażu 2-3 dni przed zajęciem.

2. W czasie instruktażu wykładowca nakazuje:

- pobrać i skleić mapy;
- wyznaczyć słuchacza do napisania kalkulacji czasu na tablicy;
- przestudiować: "Regulamin walki" nr bibl. 010965 str.160-170 i pozostałą literaturę wykazaną w założeniu;
- przygotować notatki i być gotowym w roli dowódcy pułku do przeprowadzenia analizy zadania w tej konkretnej sytuacji, przeprowadzenia oceny odcinka forsowania i wyboru osi, forsowania i przeprawy oraz do przedstawienia z mapy decyzji do forsowania.

VI. PRZEBIEG ZAJĘCIA:

1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęć ..... - 10'

- prawidłowość wrysowania położenia wojsk na mapie;
- znajomość założenia.

Pytania kontrolne:

1. Wymienić i omówić sposoby forsowania przeszkód wodnych.

Odpowiedź:

Przeszkody wodne forsuje się z zasady z marszu, w szybkim tempie i na szerokim froncie. Zapewniają to: broń jądrowa i desanty powietrzne, pływające czołgi i transportery, środki przepławowe oraz możliwość przepławiania czołgów w bród i pod wodą. Jeżeli wojska znajdują się w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem na rubieży wodnej, forsowanie wymaga planowego przygotowania, które przeprowadza się skrycie i szybko.

"Regulamin walki" str. 160 § 310

2. Co należy podać w rozkazie do przeprawy czołgów pod wodą?

Odpowiedź:

W rozkazie do przeprawy czołgów pod wodą podaje się:

- drogi marszu do rejonu wyjściowego i sposób rozmieszczenia w tym rejonie;
- zakres prac wykonywanych w rejonie wyjściowym i kolejność ich wykonania;
- organizację przeprawy czołgów pod wodą i kolejność pokonywania przeszkody przez czołgi;
- rozmieszczenie głównego i zapasowego punktu przeprawy czołgów pod wodą;

- skład, miejsce i sposób działania elementów grupy ewakuacyjno-ratunkowej;
- sposób utrzymania łączności radiowej podczas przeprawy, prace do wykonania po przeprawieniu się czołgów na przeciwny brzeg przeszkody wodnej oraz zadania dla pododdziałów, które już się przeprawiły;
- zadania dla szefa saperów, szefa łączności i starszego lekarza oddziału;
- siły i środki przydzielone do zabezpieczenia przeprawy czołgów pod wodą, oraz sposób ich użycia po pokonaniu przeszkody wodnej.

"Instrukcja o przeprawie czołgów pod wodą"
str. 8 § 4

2. Analiza zadania ..... - 10'

Czas operacyjny 16.10 21.3.

Dowódca pułku przystępuje do analizy zadania.

Uwaga metodyczna: Wykładowca dokonuje wprowadzenia do przetwarzanego zagadnienia, w którym wyjaśnia, że analizę zadania na forsowanie przeszkody wodnej dowódca pułku przeprowadził poprzednio.

Obecna analiza zadania sprowadza się do porównania treści poprzedniego i obecnego zadania, sytuacji w jakiej będzie realizowane zadanie, a szczególnie do ustalenia przedsięwzięć do realizacji przez pododdziały i sztab pułku.

Wykładowca wyznacza słuchacza, który w roli dowódcy pułku przeprowadzi analizę zadania.

Wyznaczony słuchacz podchodzi do mapy i prowadzi analizę zadania.

Po przeprowadzeniu analizy wykładowca podsumowując zagadnienie zwraca szczególną uwagę na logiczne formułowanie wniosków wynikających z analizy zadania, właściwy język wojskowy i odpowiednią dykcję.

PROPONOWANA TREŚĆ

Poprzednio i obecnie nakazany odcinek forsowania jest ten sam. Rejon nakazany do opanowania nie zmienił się w pierwszej fazie działania.

Poprzednie zadanie ograniczało się do opanowania rejonu na głębokość do 4 km. W nowym zadaniu pułk ma nacierać dalej na głębokość 10 km.

W tej sytuacji powinienem wydzielić część sił do rozwijania natarcia na zachodnim brzegu.

Z większą głębokością zadania wiąże się też potrzeba posiadania w gotowości sił i środków do zabezpieczenia prawego skrzydła.

W poprzednim zadaniu miałem z marszu sforsować WISŁĘ wykorzystując działanie desantu.

Obecnie nakazuję rozpoczęcie forsowania o świcie 22.3. Z tego wynika, że na organizację forsowania czas wydłużył się do ok. 14 godzin, ale jednocześnie o tyle samo czasu więcej ma nieprzyjaciel na organizację obrony. Obrona może być dużo trwalsza, a zatem należy ją mocno obezwładnić - szczególnie przedni skraj.

Na realizację obecnego zadania otrzymałem batalion piechoty z 57 pz. Ułatwi mi to wykonanie zadania po ścisłym sprecyzowaniu zadań i organizacji współdziałania.

Z analizy zadania wynika:

1. 19 pcz forsuje WISŁĘ w poprzednio nakazanym odcinku w warunkach dziennych.
  2. Należy wydzielić siły i środki do osłony prawego skrzydła i rozwijania natarcia na zachodnim brzegu.
  3. Przeprowadzić dokładne rozpoznanie rozmieszczenia punktów oporu i środków ogniowych na przednim skraju.
  4. Przeprowadzić rozpoznanie zaplanowanych odcinków forsowania.
3. Ocena położenia z wyeksponowaniem charakterystyki rzeki - 35'

Czas operacyjny 16.20 21.3.

Dowódca pułku po przeprowadzeniu analizy zadania, zapoznaniu się z ramowym podziałem czasu dokonanym przez szefa sztabu, wydaniu wytycznych do zarządzeń wstępnych dla wojsk i dla oficerów sztabu w celu przygotowania danych do zabezpieczenia decyzji, przystępuje do oceny położenia.

Uwaga metodyczna:

Wykładowca zadaje słuchaczowi pytanie:

Co obejmuje ocena położenia?

Odpowiedź: Oceniając położenie dowódca studiuje:

- położenie, skład i stan ugrupowania nieprzyjaciela, możliwe ich zamiary, charakter działań i sposób stosowania broni masowego rażenia;
- najważniejsze obiekty nieprzyjaciela do rażenia bronią jądrową, chemiczną i środkami zwykłymi oraz tę część zgrupowania, której zniszczenie gwałtownie obniży jego możliwości bojowe;

- stan, położenie, zaopatrzenie i możliwości bojowe wojsk własnych;
- położenie, charakter działań i zadania sąsiadów;
- sytuację skażeń promieniotwórczych, chemicznych i zakażeń biologicznych;
- właściwości terenu, warunki klimatyczne, stan pogody, porę roku i doby oraz ich wpływ na działanie wojsk.

"Regulamin walki" str. 33-34 § 51

Następnie wykładowca wyznacza słuchacza, który w roli dowódcy pułku przeprowadzi ocenę położenia.

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE

a/ Ocena nieprzyjaciela

W styczności z pułkiem znajduje się nieprzyjaciel w sile do dwóch i pół kompanii piechoty ze 132 i 133 bz na wschodnim brzegu rz. WISŁY. Siły te nie są w stanie załamać natarcia pułku, niemniej jednak opóźniają jego natarcie i stwarzają warunki do umocnienia obrony na zach. brzegu rz. WISŁY.

Na zachodnim brzegu nieprzyjaciel posiada obecnie siły do dwóch kpz, które kończą likwidację desantu i uniemożliwiają rozwinięcie środków przeprawowych do przeprawy 5 kcz.

W godzinach rannych nieprzyjaciel może posiadać na odcinku forsowania pułku siły do bz w punktach oporu: CZERNIDŁO, KOPYTA, GASSY; płn. DĘBÓWKA, CIECISZEW; wsch. kol. FRANCISZKÓW, PODŁĘCZE, wsch. kol. WITNIK oraz w odwodzie do dwóch batalionów - w tym bcz, które może użyć do wykonania kontrataku w kierunku BIELAWA, DĘBÓWKA.

Ww. siły dają następujące nasycenie na 1 km forsowania:

w ludziach - 44

artylerii ~ 2

śr. ppanc - 6

Nieprzyjaciel siłami tymi może zatrzymać forsowanie, a także oddziaływać na przeprawy ogniem da.

Szczególnego oddziaływania lotnictwa należy spodziewać się w momencie podchodzenia pododdziałów dc rubieży rozwijania a także w czasie forsowania.

Z oceny nieprzyjaciela wynika:

1. Nieprzyjaciel dąży do zatrzymania natarcia 19 pcz na rubieży rz. WISŁY.

2. W pasie natarcia pułku na wsch. brzegu WISŁY posiada do 2 kcz.
3. W godz. rannych na zach.-brzegu może mieć w obronie do bz i do dwóch batalionów w odwodzie, które może użyć do wykonania kontrataku na pułk.
4. Najsilniejszej obrony można spodziewać się na prawym skrzydle pułku.
5. Należy uniemożliwić nieprzyjacielowi organizowanie obrony w pobliżu lustra wody.
6. Do czasu rozpoczęcia forsowania rozpoznać rozmieszczenie punktów oporu, środków ogniowych i zapór inżynieryjnych.

b/ W zaistniałej sytuacji pułk ma rozwiązać problemy:

- sforsowanie WISŁY i wykonanie zadania bliższego;
- odparcie kontrataku nieprzyjaciela.

Sforsowanie WISŁY i wykonanie zadania bliższego

Z położenia pododdziałów pułku wynika, że do forsowania w godz. rannych w pierwszej kolejności można wykorzystać 2/57 pz, 5 kcz, 1 kcz i 3 kcz.

Z uwagi na duże trudności w uchwytowaniu przez czołgi przeciwnego brzegu, a szczególnie niemożliwość wykorzystania ich środków ogniowych w czasie przewozu środkami przeprawowymi lub pokonywania przez nie przeszkody wodnej samodzielnie, celowe wydaje się wykorzystanie w pierwszym rzucie przydzielonego bp, którym sforsować WISŁĘ na szerokim froncie, skupiając główny wysiłek na kierunku KARCZEW, GASSY.

Po uchwyceniu przez piechotę zachodniego brzegu, przystąpić do rozwinięcia środków przeprawowych i organizacji osi przepraw, a następnie przeprawy czołgów.

W pierwszej kolejności należałoby przeprawić 5 i 3 kcz; w następnej pozostałe kcz jednocześnie.

Biorąc pod uwagę fakt, że walkę bp o zachodni brzeg należy wesprzeć jak największą ilością środków ogniowych celowo jest wykorzystać 3 i 5 kcz do strzelania na wprost.

Za wykorzystaniem tych kompanii do strzelania na wprost przemawia to, że kompanie te w ciągu nocy mogą rozpoznać rzekę i środki ogniowe, a następnie niszczyć te środki.

Za forsowaniem nimi rzeki w pierwszej kolejności za bp przemawia również potrzeba niedopuszczenia do skupienia dużej ilości czołgów nad wodą.

Szybkość prądu wynosi 0,8 - 1,2 m/sek.

Brzegi obwałowane wałami przeciwpowodziowymi o wysokości 3-4 m, na których przebiegają drogi szer. 3-3,5 m.

Wały te dają osłonę dla wojsk i sprzętu przed ogniem na wprost. Jednocześnie stanowią przeszkodę trudną do pokonania dla sprzętu podchodzącego do przeprawy. Konieczne staje się wykonanie w nich przejść.

Teren po obu stronach rzeki jest równinny z niewielką ilością małych łagodnych wzniesień dochodzących do kilku metrów. Zapewnia to dobrą obserwację w głąb, dla obydwu stron na głębokość do 2 i więcej km.

Najdogodniejsze miejsca do organizacji przepraw:

a/ czołgów pod wodą: 700 m płn. pkt tryg. 92,1 /7214/, KOPYTY /7214/;

b/ promowych:

- KARCZEW, GASSY;

- pkt tryg. 92,6, płd. CIECISZEW /7012/;

- płd. NADBRZEŻ, kol. FRANCISZKÓWKA /6713/.

4. Sprecyzowanie decyzji z mapy ..... - 25

Czas operacyjny 16.40 21.3. Dowódca pułku przystępuje do sprecyzowania decyzji.

Uwaga metodyczna:

Wykładowca wyznacza słuchacza, który odpowiada na zadane pytanie: "Co dowódca określa w decyzji"?

Odpowiedź: Dowódca w decyzji określa:

- zamiar działań: jakiego przeciwnika i w jakiej kolejności rozbić, kierunek skupienia głównego wysiłku, obiekty rażenia bronią jądrową, chemiczną i zwykłą oraz sposób ich użycia, ugrupowanie sił i środków i charakter ich manewru
- zadania bojowe pododdziałów;
- sposób współdziałania wojsk;
- organizację dowodzenia.

Ponadto dowódca określa zadania zabezpieczenia działań bojowych i zadania pracy politycznej.

Dowódca podejmuje decyzję z zasady z mapy. Powziętą decyzję udokładnia się w terenie w czasie rekonesansu, gdy sytuacja bojowa na to pozwala.

Wykładowca wyjaśnia słuchaczom, że zgodnie z obowiązującym w ASG WP podręcznikiem "Działania bojowe pułku" str. 59 meldunek decyzji obejmuje również ocenę nieprzyjaciela.

Wyznacza słuchaczy, którzy w roli dowódcy pułku referują /precyzują/ poszczególne punkty decyzji.

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE

1. Oceniam, że siły nieprzyjaciela znajdujące się w pasie natarcia pułku na wschodnim brzegu nie są w stanie załamać jego natarcia.

Nieprzyjaciel dąży do zatrzymania natarcia na rubieży rz. WISŁA. Liczę się z możliwością obsadzenia w godzinach rannych 22.3 zachodniego brzegu siłami do bcz oraz wykonaniem kontrataku siłami do dwóch batalionów - w tym bcz na pułk w czasie realizowania zadania bliższego, jak również z uderzeniami lotnictwa na przeprawy i wojska znajdujące się na nich.

2. Zdecydowałem: ogniem nękającym baterii artylerii w godzinach nocnych wzbraniać organizację obrony przez nieprzyjaciela w rejonach GASSY, wsch. PIASKI i przygotowywać pododdziały i sprzęt do forsowania.

W godzinach rannych ześrodkowanym ogniem PGA i da DGA obezwładnić nieprzyjaciela w punktach oporu na zachodnim brzegu, w rejonie: pkt 92,2 /7214/, GASSY, KOPYTY i wsch. CIECISZEW, wsch. DĘBÓWKA, wał rzeczny. Ogniem na wprost dwóch kompanii czołgów zniszczyć środki ogniowe w pobliżu lustra wody. Siłami bp sforsować WISŁĘ na szerokim froncie i opanować rubież: CZERNIDŁA, pkt 87,9 /7212/, CIECISZEW. Wprowadzając dwie-trzy kcz opanować rubież zadania bliższego, po czym wprowadzając kolejne kcz nacierać w kierunku: SŁOMCZYN, ZALESIE GÓRNE.

Częścią sił osłonić prawe skrzydło pułku.

Główny wysiłek forsowania skupić na kierunku KARCZEW, GASSY. Pułk ugrupować w trzy rzuty.

3. W tym celu:

- przydzielony bp ześrodkować w rej. wsch. KARCZEW, SOPLICOWO /7320/, ANIELIN /7219/ o G-10 rozpocząć marsz z maksymalną szybkością po uprzednio rozpoznanych drogach marszu, sforsować WISŁĘ na odcinku CZERNIDŁA, pkt 87,9, CIECISZEW, a następnie nacierać w kierunku skrzydeł dla rozszerzenia przyczółka, w gotowości do odparcia kontrataku z kierunku: BIELAWA, wsch. KONSTANCIN;
- dwiema kcz z rubieży ogniowej rozmieszczonej wzdłuż wału przeciwpowodziowego, na odcinku forsowania bp, niszczyć czołgi,

- środki ppanc i opancerzone na zach. brzegu, kompanie te wprowadzić do rozwinięcia natarcia i wykonania zadania bliższego;
- trzeci rzut dwie-trzy kompanie przeprawić na promach GSP i pod wodą, wprowadzić je z opanowanego rejonu do walki w kierunku zachodnim, rozbić nieprzyjaciela i rozwijać natarcie w kierunku zachodnim;
  - artyleria: PGA-19 i da DGA wykonuje OPA 19, w którym:
    - obezwładnia artylerię i moździerze w pasie natarcia pułku;
    - obezwładnia siłę żywą i środki ogniowe w czołowych punktach oporu na zach. brzegu na odcinku forsowania;
    - obezwładnia PO batalionów i SDO kompanii;
    - niszczy środki przeciwpancerne;
  - wojska OPL: grupa przeciwlotnicza osłania pododdziały pułku w czasie forsowania i przeprawy przez WISŁĘ;
  - wojska inżynieryjne: przydzielone środki przeprawowe organizacji trzy osie przepraw na GSP i PTS;
  - plid przygotowuje i utrzymuje drogi podejścia do przepraw;
  - wyznaczone siły i środki z ksap, krem, kmed, przygotowują i utrzymują przeprawę pod wodą.

4. We współdziałaniu główną uwagę zwrócić na:

- forsowanie przez 2/57 pz WISŁY i opanowanie przez niego nakananego rejonu;
- wprowadzenie pierwszorzutowych kcz;
- odparcie kontrataku.

5. Dowodzenie zorganizować:

- w czasie organizacji forsowania - z dotychczasowego SD i KSD;
- w czasie forsowania WISŁY przez 2/57 pz i pierwszorzutowe kcz z PO rozwiniętego w rej. pkt 92,1 /7114/ i stanowisk dowodzenia /SD i TSD/;
- podczas wprowadzania pierwszorzutowych kcz do wykonania zadania bliższego-z PO w rejonie KOPYTY i dotychczasowych SD.

6. W pracy partyjno-politycznej:---

- uruchomić wszystkie środki w celu jak najlepszego przygotowania ludzi i sprzętu do forsowania;
- zintensyfikować bezpośrednią działalność oficerów aparatu politycznego wśród stanów osobowych na punktach przeprawowych;
- szczególną uwagę zwrócić na przygotowanie moralno-bojowe wojsk forsujących przeszkodę wodną w pierwszym rzucie.

7. W zabezpieczeniu forsowania szczególną uwagę zwrócić na:
- rozpoznanie dogodnych odcinków do forsowania;
  - rozpoznanie rozmieszczenia punktów oporu, zapór i luk na przednim skraju;
  - ustalenie sił, czasu i kierunku wyjścia do kontrataku;
  - przygotowanie dróg podejścia i odejścia od przepraw;
  - organizację i utrzymanie osi przepraw na GSP;
  - osłonę bp w czasie jego walki o uchwycenie i rozszerzenie rejonu na zach. brzegu;
  - rozśrodkowanie wojsk na podejściach do przepraw.

5. Omówienie zajęcia .....-10'

a/ Wykładowca:

- omawia cel zajęć z wyjaśnieniem podstawowych problemów organizacji forsowania;
- daje krótką ocenę imienną przygotowania się do zajęć poszczególnych słuchaczy;
- wymienia słuchaczy nie przygotowanych i daje termin oraz zakres wiadomości do zaliczenia;
- daje wytyczne dotyczące przygotowania się słuchaczy do zajęć.

Rozwiązanie:

Dzisiejsze zajęcia miały na celu:

- nauczenie Was w roli dowódcy pułku prowadzenia oceny położenia ze szczególnym uwzględnieniem oceny przeszkody wodnej;
- organizowania pracy dowództwa i sztabu pułku związanej z przygotowaniem pułku do forsowania;
- formułowania /precyzowania/ decyzji w wyniku przeprowadzonej pracy myślowej.

W zajęciu zastosowaliśmy jeden z możliwych sposobów pracy dowódcy w organizacji walki.

Sposób ten nie był jedyny, ale był jednym z najważniejszych. Wynikało to z tego, że zadanie na forsowanie przeszkody wodnej pułk otrzymał dużo wcześniej, a zatem wtedy już została wykonana cała praca organizacyjna. Dowódca przeprowadził analizę zadania, ocenił położenie, podjął decyzję i postawił zadania. Na skutek nieprzewidzianych warunków, forsowanie z marszu nie powiodło się. Dlatego w tej sytuacji należało dokonać korekt wynikłych z położenia wojsk i ich możliwości.

Podjmując decyzję do forsowania dowódca i sztab pułku oprócz problematyki rozpatrywanej w natarciu powinien zwrócić szczególną uwagę na:

- sposób przejścia pułku do forsowania /z marszu czy planowym przygotowaniem/;
- zamiar przełożonego, zwłaszcza w zakresie rozbicia nieprzyjaciela na podejściach do przeszkody i na przeciwległym brzegu;
- siły jakie należałoby wydzielić do uchwycenia przeciwległego brzegu;
- rozmieszczenie wojsk i rejonów ich urzędzenie i przygotowanie do spełnienia wyznaczonych funkcji;
- podział i rozmieszczenie przepraw i środków przeprawowych;
- dostępność doliny i samej przeszkody do forsowania przez wojska;
- możliwości deformacji terenu po uderzeniach bronią jądrową, oraz szereg innych problemów dotyczących forsowania chociażby takich jak ilość i rodzaje przepraw.

O tym jak ważna jest właściwa organizacja forsowania może świadczyć następujący przykład:

Pościg 14 pp 6 DP połączony z forsowaniem HAWELI 2-3.5.1945 r. przykłady bojowe "Na polach bitew drugiej wojny światowej" str. 237-242.

b/ Do dzisiejszych zajęć grupa była przygotowana .....
Najsłabiej zostało opanowane ..... na co należy zwrócić uwagę w dalszej pracy samokształceniowej. Najsłabiej przygotowani byli ....., którzy do ..... przygotowują się z ..... i zameldują się do zaliczenia.

Najlepiej przygotowani byli .....

Następne zajęcia będą na temat: "Użycie czołgów podczas forsowania". Do zajęć tych należy przygotować się w roli dowódcy pułku do postawienia zadań bojowych. Wydanie wytycznych do zabezpieczenia forsowania i współdziałania.

Szczegółowego instruktażu udzielię trzy dni przed zajęciami. ..

Czy są pytania?

Załącznik: Mapa 50 000 - Decyzja d-cy 19 pcz do forsowania.

OPRACOWAŁ

/-/ ppłk dypl. S. WINIARCZYK.

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. gen. broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK INŻYNIERYJNYCH

ZATWIERDZAM
SZEFA KATEDRY TWI

/-/ płk doc. dr T. PROCAK

~~_____~~
Egz.nr .....

Rok szkolny 1977/1978

TYLKO DLA WYKŁADOWCÓW

Płk dr Józef MAŃKOWSKI

ĆWICZENIE GRUPOWE NR 103/I KWLąd.

Temat: "NATARCIE pcz Z FORSOWANIEM PRZESZKODY WODNEJ"

/Opracowanie metodyczne
do zajęcia nr 2 i 8/Inż./

WARSZAWA

grudzień

1977 rok

OPRACOWANIE METODYCZNE DO ZAJĘCIA NR 2

TEMAT: Sposoby i możliwości przeprawy pcz - meldunek szefa saperów.

- CEL:
1. Zapoznać słuchaczy z metodą pracy szefa saperów pułku przy określaniu sposobów pokonywania przeszkód wodnych przez pcz i możliwości przeprawy jego wojsk.
  2. Nauczyć słuchaczy przygotowywania wniosków i propozycji odnośnie organizacji zabezpieczenia inżynieryjnego forsowania oraz składania meldunku dowódcy pułku w języku polskim i rosyjskim.

METODA: Zajęcie grupowe w sali.

CZAS: Dwie godziny lekcyjne.

ZAGADNIENIA SZKOLENIOWE I PODZIAŁ CZASU:

1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęć ..... - 5'
  2. Omówienie wniosków z analizy zadania ..... - 5'
  3. Ocena położenia szefa saperów ..... - 15'
  4. Siły własne i ocena możliwości przeprawowych pułku ... - 20'
  5. Podział i wykorzystanie sił i środków inżynieryjnych dla zabezpieczenia forsowania ..... - 5'
  6. Referowanie meldunku dowódcy pułku odnośnie zabezpieczenia inżynieryjnego forsowania ..... - 15'
  7. Referowanie meldunku w języku rosyjskim ..... - 20'
  8. Podsumowanie zajęć ..... - 5'
- Razem: 90'

PRZEBIEG ZAJĘCIA

1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęcia ..... - 5'

Sprawdzeniem objąć:

a/ przygotowanie praktyczne:

- rysowanie sytuacji inżynieryjnej na mapy z rozmieszczeniem proponowanych przepraw;
- opracowanie meldunku szefa saperów;

b/ teoretyczne:

- znajomość danych taktyczno-technicznych sprzętu desantowo-przeprawowego PTS i GSP.

Jaka jest różnica między forsowaniem z marszu a forsowaniem z ograniczonym przygotowaniem?

2. Omówienie wniosków z analizy zadania ..... - 5'

Z aktualnego położenia pododdziałów 19 pułku czołgów wynika, że o 16.00 22,3 podeszły one do rz. WISŁA. Forsowanie jej z marszu przez pododdziały pułku przy pomocy samobieżnych promów gąsienicowych /GSP/ nie miało powodzenia. Nieprzyjaciel zniszczył jeden pojazd promu GSP. Działanie desantu śmigłowcowego, wobec przeważających działań przeciwnika okazało się mało skuteczne. Wskutek tego ponowne forsowanie rz. WISŁA, po odpowiednim przygotowaniu w ograniczonym czasie przesunięto na dzień następny o świcie. W związku z powyższym, czas na przygotowanie forsowania wydłuża się do 14 godzin. 19 pcz forsuje rz. WISŁĘ w uprzednio nakazanym odcinku.

Z działalności przeciwnika i warunków terenowych oraz z ograniczonych możliwości zabezpieczenia forsowania bardzo szerokiej przeszkody wodnej wynika, że warunki forsowania rz. WISŁA przez 19 pcz w tym rejonie są bardzo trudne i należy wykonać szereg zadań i przedsięwzięć inżynierskich.

Do zasadniczych przedsięwzięć i zadań zabezpieczenia inżynierskiego forsowania 19 pcz należy zaliczyć:

- wydzielenie sił i środków do prowadzenia dokładnego rozpoznania dogodnych miejsc do urządzenia przepraw desantowych, promowych i czołgów pod wodą oraz systemu obrony nieprzyjaciela;
- przygotowanie i utrzymanie dróg podejścia wojsk do poszczególnych przepraw i wyjścia z przepraw;
- przygotowanie środków przeprawowych i wozów bojowych do pokonywania przeszkody wodnej;
- zorganizowanie służby porządkowo-ochronnej i ewakuacyjno-ratowniczej.

3. Ocena położenia ..... - 15'

Nieprzyjaciel

Przeciwnik prowadząc działania odwrotowe czyni wszystko, aby udaremnić podejście naszych sił do rz. WISŁY i jej pokonania z marszu. Prawdopodobnie siłami ksap 13 BZ /NZ/ wykonuje różne prace minersko-zaporowe na rubieży rz. WISŁA. Z uwagi na znaczny obszar działania, ksap nie ma możliwości założenia ciągłych pól minowych. Należy wnioskować, że będą tylko ustawione grupy min w miejscach dogodnych do urządzenia przepraw, szczególnie na przeciwległym brzegu oraz przy osłonie organizowanych punktów oporu.

Należy dążyć, aby w ślad za wycofującym się nieprzyjacielem przez rzekę WISŁĘ nie dopuścić do zaminowania koryta i przeciwległego brzegu, a także uchwycić jego przeprawy promowe w rejonie OTWOCK WIELKI.

Teren

Teren po obu brzegach WISŁY częściowo podmokły. Biorąc pod uwagę warunki zimowo-wiosenne i możliwości zaistnienia roztopów i spływu wielkiej wody podejście do rzeki, jak i wyjście na przeciwległy brzeg może być bardzo trudne. Brzegi są tylko częściowo uregulowane o zboczach łagodnych z możliwością zejścia i wyjścia środków przeprawowych i wozów bojowych.

Szerokość koryta rzeki jest zmienna i na tym odcinku waha się w granicach 400-700 m. Szybkość prądu około 1,2 m/sek. i głębokość 4-5 m. Ze względu na erozję dna rzeki stałych danych, odnośnie właściwości fizycznych rzeki brak. Dno zazwyczaj piaszczyste, nierówne, dużo mielizn i kęp piaszczystych, które przy wysokim poziomie wód ulegają rozmyciu i przesunięciu w inne miejsca rzeki. Stąd też istnieją trudności w wyborze miejsc na urządzenie poszczególnych przepraw. Uwzględniając charakter rozpatrywanego odcinka forsowania rz. WISŁA, dane z rozpoznania i ugrupowania pułku należy stwierdzić, że najdogodniejsze miejsca do zorganizowania przepraw mogą być w rejonach:

Przeprawy desantowe i promowe:

- KARCZEW, - GASSY;
- płn. i płd. NADBRZEŻ.

Przeprawy czołgów pod wodą:

- KARCZEW - GASSY - zasadnicza;
- płn. NADBRZEŻ - zapasowa.

Sieć dróg o twardej nawierzchni jest słabo rozwinięta. Do samej WISŁY dochodzi tylko jedna droga o twardej nawierzchni w rejonie NADBRZEŻ. Z istniejącej sieci dróg dla potrzeb pułku najbardziej odpowiednie będą:

- droga dofrontowa: POGORZEL, KARCZEW, GASSY, JEZIORNA;
- droga rokadowa przybrzeżna: ŚWIDRY WLK., KARCZEW, NADBRZEŻ, KĘPA NADBRZESKA;
- rokada za przeszkodą wodną: OPACZ /7511/, CZERNIDŁA, CIECISZEW, DĘBÓWKA;
- droga rokadowa pułkowa: ŚWIDRY, KARCZEW, SOBIEKURSK.

W celu sprawnego przebiegu forsowania i przeprawy należy

wyznaczyć rejon załadowania pierwszej fali na PTS, który z uwagi na warunki terenowe najlepiej umiejscowić zach. KARCZEW przed wałem przeciwpowodziowym. Rejon uszczelnienia czołgów p1n. KARCZEW.

4. Siły własne i możliwości przeprawowe pułku ..... - 20'

Ksąp pułku w dotychczasowych działaniach nie poniosła większych strat. Drużyny saperów p1sąp będące w ugrupowaniu poszczególnych kcz są zdolne do realizacji zadań zabezpieczenia inżynierskiego.

Położenie przydzielonych pododdziałów inżynierskich /p1 ssp i p1 zabezp. przepr. /bez dr./ , p1 PTS i 1 i 2 p1 GSP/ jest na ogół dogodnie do natychmiastowego wyjścia wykonywania zadań za zabezpieczenia inżynierskiego /szczegóły patrz mapa/.

Nie ma również potrzeby dokonywania zmian w dotychczasowym podziale sił i środków inżynierskich. Nakazać należy wyremontowanie do godz. rannych jednego pojazdu promu GSP.

Z posiadanych sił i środków przeprawowych istnieje możliwość zorganizowania:

- jednej przeprawy desantowej - 6 PTS;
- dwóch przepraw promowych - 5 GSP /jedna uszkodz./;
- jednej przeprawy czołgów pod wodą.

Biorąc pod uwagę decyzję dowódcy, kolejność forsowania i ilościowy skład przeprawianych pododdziałów pułku możemy określić możliwość przeprawy pułku na proponowanych przeprawach: /kalkulację czasu przeprawy pułku dokonać ze słuchaczami w formie tabelarycznej na tablicy/.

Lp.	kolejność wyliczeń	czołgów pod wodą	promowej na GSP	desantowej na PTS
1	Ilość sprzętu bojowego i transportu do przeprawy	44 /5,4 i 2 kcz/	34 1 i 3 kcz, ciąg BLG, BAT	281
2	Ilość środków przeprawowych	1	5	6
3	Potrzeby w rejsach	44	7	47
4	Czas trwania rejsu /w min./	1,8 N	20	15
5	Czas przeprawy pododdz. /w min./	80	140	705
6	Gotowość przepraw /min./	40	30	10
7	Ogólny czas przeprawy pułku	120 2 godz.	170 3 godz.	715 12 godz.

Uwaga metodyczna:

Przy omawianiu powyższych kalkulacji i możliwości przeprawy pułku należy podkreślić, że:

1. Na czas przeprawy pułku rzutować będą przede wszystkim przeprawy desantowe organizowane na PTS - 12 godz., a po uwzględnieniu współczynnika 1,2 uwzględniającego opóźnienie przeprawy na skutek niedomagań organizacyjno-technicznych lub poniesionych strat, ogólny czas forsowania rz. WISŁA przez 19 pcz wyniesie $715 \times 1,2 = 858 = 14$ godz. co oznacza, że będzie on o 2 godziny dłuższy niż wynikałoby to z poprzednich wyliczeń.
2. Czas przeprawy czołgów pod wodą z uwzględnieniem 30 min. opóźnienia w stosunku do rozpoczęcia forsowania wyniesie 2 godz. bez uwzględnienia przerw taktycznych. Przeprawa czołgów i ciężkiego sprzętu na promach GSP zajmie około 3 godz.
3. Zwiększenie tempa forsowania jest możliwe przy zastosowaniu przeprawy czołgów pod wodą z załogami z równoczesnym przeciągnięciem dział z ciągnikami. Przeciągnięcie dodatkowo 32 dział z ciągnikami za czołgami skróciłoby czas przeprawy o prawie 3 godziny. W celu przeprowadzenia pozostałego sprzętu i transportu tyłowego w czasie krótszym należy prosić dowódcę dywizji o umożliwienie korzystania z przepraw promowych, mostowych dywizji. Ponadto na przyśpieszenie tempa forsowania może mieć wpływ ewentualnie zdobyczny sprzęt przeprawowy npla.

5. Podział i wykorzystanie sił i środków inżynierskich dla zabezpieczenia forsowania 19 pcz ..... - 5'

Aktualny podział sił i środków oraz planowane do urządzenia przeprawy zapewniają forsowanie 19 pcz. Nie zachodzi też konieczność przegrupowywania pododdziałów inżynierskich w nowe rejony i odcinki forsowania.

W celu zapewnienia sprawnego poñownego forsowania rz. WISŁA i wykonania postawionych zadañ, podział i wykorzystanie sił i środków inżynierskich oraz sprzętu przeprawowego przedstawiał będzie się następująco:

- drrinż. ksap i drsap z pl. 19 bsap wykorzystać do rozpoznania dogodnych miejsc urządzenia przeprawy promowej i zapasowej przeprawy czołgów pod wodą w rejonie NADBRZEŻ;
- pl. 19 bsap /bez dr/ we współdziałaniu z IPR dywizji rozpozna i przygotowuje miejsca do urządzenia przeprawy promowej na GSP i przeprawy czołgów pod wodą na kierunku KARCZEW - GASSY;
- plid - jako OZR przygotowuje i utrzyma drogę pułkową oraz drogi rokadowe. Zapewni pokonanie kan. Bielińskiego oraz przejścia przez wały przeciwpowodziowe;
- pl. PTS - wykorzystać do urządzenia przeprawy desantowej w rejonie KARCZEW;
- 1 pl. GSP - urządzi przeprawę promową w rejonie zach. KARCZEW;
- 2 pl. GSP - urządzi przeprawę promową w rejonie NADBRZEŻ;
- pl. zab. przepraw /bez dr/ skierował w rejony urządzenia przeprawy czołgów pod wodą w celu pełnienia służby ewakuacyjno-ratunkowej;
- ksap /bez pl sap , plid i drrinż./ ześrodkować w rejonie zach. JANÓW /7019/.

6. Referowanie meldunku dowódcy pułku odnośnie zabezpieczenia inżynierskiego forsowania ..... - 15'

Do złożenia meldunku wyznaczyć słuchacza, który w przewidzianym czasie /10 min./ przedstawi treść meldunku odnośnie zabezpieczenia inżynierskiego forsowania 19 pcz. Następnie po dyskusji wskazać błędy, ujednociając pogląd na to zagadnienie. Przykładową treść meldunku podano poniżej.

Treść meldunku szefa saperów 19 pcz:

1. Na przeciwległym brzegu rz. WISŁA przeciwnik prawdopodobnie siłami 130 ksap wykonuje prace minersko-zaporowe, ustawiając zapory minowe w rejonie CZERNIDŁA, KOPYTY. Z uwagi na duży

obszar działania i ograniczony czas może ona ustawić tylko grupy min na drogach wyprowadzających od miejsc dogodnych do urządzenia przepraw.

2. Rzeka WISŁA na odcinku forsowania jest bardzo trudna do pokonania. Jej szerokość waha się w granicach od 400 do 700 m. Szybkość prądu 1,2 m/sek. i głębokości od 4 do 5 m. Dno piaszczyste, nierówne, dużo miejsc i kęp piaszczystych, które przy wysokim stanie wody ulegają rozmyciu i przeniesieniu w inne miejsce rzeki. Brzegi koryta rzeki są łagodne o spadku do 10° z możliwością zejść i wyjścia środków przeprawowych i wozów bojowych.

Najdogodniejsze miejsca do zorganizowania przepraw desantowych, promowych i czołgów pod wodą mogą być w rejonach KARCZEW i NADBRZEŻ.

3. Najważniejszymi zadaniami zabezpieczenia inżynieryjnego forsowania rz. WISŁA przez 19 pcz będą:
- prowadzenie dalszego rozpoznania dogodnych miejsc urządzenia przepraw;
  - wykonanie przejść w zaporach minowych;
  - przygotowanie i utrzymanie dróg podejścia do przepraw;
  - montaż przepraw i bezpośrednia przeprawa wojsk;
  - organizacja służby porządkowo-ochronnej i ewakuacyjno-ratunkowej;
  - rozbudowa inżynieryjna SDO i PO, stanowisk ogniowych dla artylerii, moździerzy i innych środków ogniowych oraz ukryć dla ludzi i sprzętu.
4. Wymienione zadania proponuję wykonywać w sposób następujący:
- rozpoznanie miejsc przeprawy desantowej, promowej i czołgów pod wodą w rejonie KARCZEW powierzyć IPR dywizji, zaś w rejonie NADBRZEŻ powierzyć IPR pułku;
  - dla wykonania przejść oraz przygotowania zejść i wyjść z wody wydzielić pl 19 bsap;
  - przygotowanie i utrzymanie dróg podejścia do przepraw powierzyć OZR pułku.

Na drogę dofrontową pułkową wykorzystać istniejącą drogę na kierunku: POGORZEL, KARCZEW, JEZIORNA.

Na drogę rokadową najbardziej nadaje się droga łącząca ŚWIDRY WLK., KARCZEW, SOBIEKURSK.

Na drogę rokadową przybrzeżną wykorzystać drogę łączącą ŚWIDRY WLK., KARCZEW, NADBRZEŻ.

Rokada za przeszkodą wodną: OPACZ, CZERNIDŁA, CIECISZEW, DĘBÓWKA;
- bezpośrednią przeprawę czołgów dokonywać za pomocą 6 promów GSP na dwóch przeprawach oraz na przeprawie czołgów pod wodą w rejonie KARCEWA. Zapasową przeprawę czołgów pod wodą przygotować w rejonie NADBRZEŻ.

Pozostały sprzęt i transport przeprawić na środkach desantowych PTS za pododdziałami piechoty na transporterach opancerzonych;

- służbę porządkowo-ochronną na przeprawach pełnić będą grupy rozpoznawczo-torujące utworzone z pl sap 19 bsap do wykonania przejść w zaporach minowych;

- rejony obsadzone przez wojska przed forsowaniem należy przygotować pod względem inżynieryjnym. W tym celu należy wykonać: okopy, ukrycia, szczeliny dla sprzętu przeprawowego, środków ogniowych, pojazdów oraz SD i PO. Obiekty te wykonać załogami sprzętu i pododdziałami obsługi. Część sprzętu należy ześrodkować w rejonie POGÓRZEL, DĄBRÓWKA /7124/.

5. Posiadanyymi środkami przeprawowymi oraz na organizowanej przeprawie czołgów pod wodą pododdziały pułku mogą być przeprawione;

- 1 i 3 kcz na przeprawach promowych/5GSP/ w ciągu trzech godzin;

- 2, 4 i 5 kcz na przeprawie pod wodą w ciągu ok. 2 godzin;

- pozostały sprzęt i transport na przeprawie desantowej /6 PTS/ w ciągu 12-14 godzin.

W celu przyspieszenia tempa forsowania proponuję za czołgami przeprawiającymi się pod wodą przeciągnąć 32 działa wraz z ciągnikami. Ponadto prosić dowódcę dywizji o zezwolenie korzystania z przepraw promowych i mostowej dywizji dla przeprawy tyłów pułku.

6. Dotychczasowy podział i wykorzystanie sił i środków inżynieryjnych zapewnia forsowanie 19 pcz i nie zachodzi konieczność przegrupowywania pododdziałów inżynieryjnych w nowe rejony i na inne odcinki forsowania.

7. Referowanie meldunku w języku rosyjskim ..... - 20'

Z uwagi na konieczność pogłębiania znajomości języka rosyjskiego, w założeńiu nakazano słuchaczom I kursu wojsk lądowych przygotować treść meldunku szefa saperów również w języku rosyjskim. Do zreferowania treści meldunku wyznaczyć słuchacza, a następnie przeczytać lub odtworzyć z taśmy przykładowy meldunek w języku rosyjskim opracowany przez katedrę.

8. Podsumowanie zajęć ..... - 5*

W omówieniu zajęć przypomnieć od prowadzonego zajęcia oraz podać zasadnicze sposoby forsowania przeszkody wodnej przez pułk czołgów i w jakim czasie pododdziały pułku powinny być przeprowadzone na przeciwległy brzeg.

Dać ocenę przygotowania się do zajęć poszczególnych słuchaczy.

Podać wytyczne dotyczące przygotowania się słuchaczy do następnych zajęć.

OPRACOWAŁ
ADIUNKT KATEDRY TWI

/-/ płk dr J. MAŃKOWSKI

SPRAWDZIŁ
KIEROWNIK TAKTYCZNY I KURSU

/-/ płk dypl.mgr inż.J.NOSZCZYŃSKI

ДОКЛАД НАЧАЛЬНИКА ИНЖЕНЕРНОЙ
СЛУЖБЫ ПОЛКА ПО ОРГАНИЗАЦИИ
ИНЖЕНЕРНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФОРСИРОВАНИЯ
Р.ВИСЛА

1. В составе обороняющегося противника действует 130 сапр, которая вероятно будет минировать группами пт.мин удобные для форсирования участки берегов а также пути на направлений нас - тупления полка.
2. Р.ВИСЛА НАУЧАСТКЕ форсирования имеет ширину 400 - 700 м, глубину до 5м, скорость течения 1,2 м/сек, грунт дна песчаный, берега преимущественно удобные для форсирования. Наиболее удобные для переправы танков под водой на направление КАРЧЕВ ГАССЫ.
3. Главными задачами инженерного обеспечения во время форсирования являются:
  - ведение инженерной разведки р.ВИСЛА на участке форсирования полка;
  - оборудование, содержание и маскировка переправ а также путей подхода к ним;
  - организация и несение командантской службы и охраны переправ.
4. В период форсирования р.ВИСЛА ПОЛК усиляется:
  - огнем взводом ПТС - 6 шт;
  - двумя взводами ГСП - 5 шт; / один подбитый/
  - одним саперным взводом;
  - одним взводом обеспечения переправ;
5. На участке форсирования ПОЛКА оборудуются переправы;
  - десантная переправа на ПТС в районе КАРЧЕВ силами взвода ПТС;
  - две паромные переправы на ГСП в районе КАРЧЕВ и НАДБЕЖЕЖ силами 1 и 2 взводов ГСП;
  - переправа танков под водой в районе КАРЧЕВ - силами отделения инженерской разведки, саперного отделения сапр полка и взвода обеспечения переправ.

6. Предложенное количество переправ обеспечит поуразделения полка в следующем:

- 1 и 3 тр на паромных переправах за 3 часа;
- 2,4 и 5 тр на переправе танков под водой за 2 часа;
- полк в целом за 12 часов.

Последовательность и сроки переправы всех подразделений полка - согласно графику переправы.

7. Для проделывания проходов в заграждениях на берегах и воде при оборудовании переправ и подготовке нутей используются танки с минными тралами КМТ -5, удлиненные заряды а также приданные ротом инженерно- саперные подразделения.
8. Комендантская служба организуется на десятных и паромных переправах силами десятно - переправочных подразделений а на переправе танков под водой- силами полка.
9. Для охраны переправ выделяется речная застава от сапр.

исп. плк. МАНЬКОВСКИ

OPRACOWANIE METODYCZNE
do zajęcia nr 8/Inż.

TEMAT: "URZĄDZENIE I UTRZYMANIE PRZEPRAW DLA pcz"

- CEL:
1. Zapoznać słuchaczy z całokształtem zagadnień wchodzących w zakres organizacji zabezpieczenia inżynierijnego forsowania przeszkody wodnej.
  2. Wskazać sposoby praktycznego rozwiązywania problemów związanych z urządzaniem i utrzymaniem przepraw na odcinku forsowania 19 pcz.

METODA: Zajęcie grupowe.

CZAS: 2 godziny lekcyjne.

ZAGADNIENIA SZKOLENIOWE I PODZIAŁ CZASU:

1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęć ..... - 10'
2. Rozpatrzenie problematyki urządzenia i utrzymania przepraw dla pcz oraz przedstawienie jej graficznie na mapie - 30'
3. Omówienie problematyki służby porządkowo-ochronnej oraz opracowanie legendy do planu organizacji służby porządkowo-ochronnej ..... - 40'
4. Omówienie zajęcia ..... - 10'

Razem: 90'

WSKAZÓWKI METODYCZNE

W czasie zajęć grupowych skupić główną uwagę na wyodrębnienie i wyjaśnienie problemów i zadań wchodzących w zakres urządzenia przepraw oraz zadań obejmujących utrzymanie przepraw. Te zasadnicze elementy organizacji forsowania przeszkody wodnej należy omówić teoretycznie oraz polecić przedstawić praktycznie w formie graficznej na mapie. Ponadto rozpatrzyć i opracować wspólnie ze słuchaczami na tablicy, w formie tabelarycznej, legendę do planu organizacji służby porządkowo-ochronnej.

Przebieg zajęć

1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęć ..... - 10'
Sprawdzeniem objąć:
  - a/ Wykonanie legendy do planu organizacji służby porządkowo-ochronnej w formie tabelarycznej.

b/ Znajomość teoretyczną problematyki związanej z urządzeniem i utrzymaniem przepraw.

W celu sprawdzenia znajomości teoretycznej można posłużyć się następującym pytaniem.

- Co obejmuje urządzenie przeprawy i na czym polega utrzymanie przeprawy?

Odpowiedź: Urządzenie i utrzymanie przepraw wchodzi w zakres organizacji zabezpieczenia inżynierskiego forsowania przeszkody wodnej.

Urządzenie przepraw zwykle obejmuje:

- sprawdzenie pod względem zaminowania i ewentualnie wykonania przejść w zaporach minowych nieprzyjaciela w miejscach urządzania przepraw;
- przygotowanie dróg dojścia do przepraw i wykonanie zjazdów i wyjazdów z wody;
- przygotowanie elementów SD KP i ukryć dla stanu osobowego pododdziałów przeprowiających się;
- montaż przepraw i budowa mostów niskowodnych kombinowanych i podwodnych;
- rozmieszczenie czat wodnych.

Utrzymanie przepraw zwykle polega na:

- obserwacji przeszkody wodnej i śledzeniu przedsięwzięć inżynierskich nieprzyjaciela;
- regulacji ruchu i kontroli przestrzegania przez wojska porządku na przeprawach;
- naprawie lub zamianie uszkodzonych środków przeprawowych;
- dokonywaniu manewru środkami przeprawowymi;
- utrzymaniu dróg dojazdu do przepraw;
- pełnieniu służby porządkowo-ochronnej i ewakuacyjno-ratunkowej na przeprawach;
- utrzymaniu stałej łączności;
- ochronie przepraw, stanu osobowego i techniki bojowej.

/Instr. forsowania str. 15-20/.

2. Rozpatrzenie problematyki urządzania i utrzymania przepraw dla pcz oraz przedstawienie jej graficznie na mapie ..... - 30'

Po wyodrębnieniu i omówieniu teoretycznym problematyki i zadań urządzania i utrzymania przepraw należy przejść do rozpatrzenia i uzasadnienia przyjętych rozwiązań w tym ćwiczeniu.

Każdy rozpatrywany element wchodzący w zakres urządzania i utrzymania przepraw słuchacze pod kontrolą wykładowcy wrysowują na mapy.

- a/ Sprawdzenie brzegów i koryta rzeki pod względem zaminowania oraz wykonanie trzech przejść na przeciwległym brzegu w rejonach: GASSY, KOPYTY i CISZEW siłami pl sap 19 bsap. Saperzy ci pełnią również służbę porządkowo-ochronną na wykonanych przejściach.
- b/ Przygotowanie i utrzymanie dróg dojścia do przepraw i ich przebieg słuchacze wrysowują na mapy według przyjętego rozwiązania w grupie na pierwszym zajęciu z taktyki wojsk inżynieryjnych.
- c/ Rozmieszczenie organów służby porządkowo-ochronnej na przeprawach:
  - SD komendantów przepraw i ich pomocników - przed każdą przeprawą;
  - dwa posterunki kontrolne przepuszczania wojsk na przeprawy:
    - PK nr 1 - wsch. KARCZEW;
    - PK nr 2 - skrzyżowanie dróg /6918/;
  - posterunki regulacji ruchu - wg uznania słuchaczy;
  - dwa inżynieryjne posterunki regulacji ruchu: RJ nr 1 zach. KARCZEW do brzegu WISŁY; RJ nr 2 - NADBRZEŻ;
  - miejsca montażu promów GSP, przygotowane przeprawy czołgów pod wodą i przeprawy desantowej;
  - rozmieszczenie czaty górnej w rejonie płd. NADBRZEŻ;
  - rozmieszczenie grupy ewakuacyjno-ratunkowej w rej. przeprawy czołgów pod wodą.

3. Omówienie problematyki, pełnienia służby porządkowo-ochronnej oraz opracowanie legendy do planu organizacji służby porządkowo-ochronnej ..... - 40'

Na wstępie drogą dyskusji i pytań wyjaśnić organizację służby porządkowo-ochronnej.

W tym celu mogą służyć następujące pytania.

1. Jakie elementy wchodzi w skład służby porządkowo-ochronnej?

Odpowiedź: W skład służby porządkowo-ochronnej wchodzi:

- komendanci odcinków forsowania;
- komendanci przepraw i ich pomocnicy;
- posterunki kontrolne przepuszczenia wojsk na przeprawy;
- posterunki regulacji ruchu organizowane siłami

- pododdziałów ogólnowojskowych i inżynierskich;
- posterunki porządkowo-ochronne na przejściach.

Do organizowania i pełnienia służby porządkowo-ochronnej wyznacza się pododdziały dowodzenia i regulacji ruchu, a na przeprawach pododdziały wojsk inżynierskich.

2. Jaki zasadniczy dokument opracowuje się w zakresie organizacji służby porządkowo-ochronnej i co się w nim ujmuje?

Odpowiedź: Zasadniczym dokumentem w tym zakresie jest plan /schemat/ służby porządkowo-ochronnej wykonany graficznie na mapie wraz z legendą.

W planie tym podaje się:

- cele i zadania służby porządkowo-ochronnej;
- granice odcinków forsowania i rejony rozmieszczenia wojsk;
- miejsca urządzania przepraw, drogi doprowadzające do przepraw;
- miejsca rozmieszczenia organów służby porządkowo-ochronnej;
- kolejność rozwijania i czas gotowości służby porządkowo-ochronnej;
- organizację łączności.

W legendzie podaje się:

- cele i zadania służby porządkowo-ochronnej;
- skład organów służby porządkowo-ochronnej i ich zadania;
- wyposażenie;
- terminy pełnienia służby;
- stopień, nazwisko i imię komendanta odcinka forsowania, k-tów przepraw i ich pomocników, dowódców posterunków kontrolnych i porządkowo-ochronnych i ich kryptonimy.

Skład zasadniczych elementów służby porządkowo-ochronnej na odcinku forsowania 19 pcz może być przedstawiony w formie tabelarycznej.

SKŁAD ORGANÓW SŁUŻBY PORZĄDKOWO-OCHRONNEJ
NA ODCINKU FORSOWANIA 19 pcz

Rodzaj i skład organu służby porządkowo-ochronnej	Miejsce rozmieszczenia organu	Wyposażenie	Terminy pełnienia służby	Stopień, nazwisko i imię komendanta /d-cy/ organu	Kryptonimy
Komendant odcinka forsowania	SD - JANÓW PO - zach. KARCZEW	R-107	16.00 22.3	Szef saperów 19 pcz /nazwisko słuchacza/	KEPA
K-t przeprawy desant.	Wsch. brzeg rzeki póln. zach. KARCZEW	R-107, 126	G+10'	D-ca p1 PTS	GAMA-1
K-t przeprawy prom. nr 1	Brzeg rzeki zach. KARCZEW	R-107, 126	G+40'	D-ca 1 p1 GSP	GAMA-2
K-t przeprawy prom. nr 2	Brzeg rzeki póln. NADBRZEŻ	R-107, 126	G+30'	D-ca 2 p1 GSP	GAMA-3
K-t przeprawy czołgów pod wodą	Brzeg rzeki zach. KARCZEW	R-123	G+40'	Z-ca d-cy ds. linio-wych	WISŁA
Posterunek kontroli przepuszczania nr 1	wsch. KARCZEW	R-107	18.00 22.3	Oficer sztabu pułku	OKA 1
Posterunek kontroli przepuszczania nr 2	Skrzyżowanie dróg /6818/	R-107	18.00 22.3	Oficer sztabu pułku	OKA 2
Inż. post. regul. ruchu nr 1	Wał ppowodziowy zach. KARCZEW	R-107	G-30'	D-ca p1 sap ksap	WARTA 1
Inż. post. regul. ruchu nr 2	NADBRZEŻ	R-107	G-30'	D-ca 1 dr sep. ksap	WARTA 2
Posterunki regul. ruchu nr nr 1,2,3,4	Wg uznania słuchaczy	R-107	G-30'	D-cy drużyn p1. reg. ruchu	
Służba porządkowo-ochronna na przejściach na przeciwnym brzegu	SPO nr 1 - GASSY SPO nr 2 - KOPYTY SPO nr 3 - CISZEW	Sprzęt do rozmín.	G G G	D-ca 1 drsap D-ca 2 drsap D-ca 3 drsap	ZAPORA 1 ZAPORA 2 ZAPORA 3

Uwaga metodyczna:

Powyższą tabelę należy polecić słuchaczowi z grupy narysować na tablicy na przerwie między pierwszą a drugą godziną lekcyjną, a następnie podczas lekcji wspólnie ze słuchaczami wypełnić ją. Tabelę tę należy potraktować jako ujednoczenie i porównanie rozwiązania katedralnego z rozwiązaniem słuchaczy odnośnie organizacji służby porządkowo-ochronnej na odcinku forsowania 19 pcz. Należy również podkreślić, że forma opracowywanej legendy do planu organizacji służby porządkowo-ochronnej może być różna - w formie tabelarycznej lub tylko opisowa.

4. Omówienie zajęcia ..... - 10'

W omówieniu zajęcia należy podkreślić, że elementy organizacji zabezpieczenia inżynierskiego forsowania, jakimi są urządzenia i utrzymanie przepraw należą do najtrudniejszych przedsięwzięć i zadań. Od sprawności i właściwego ich zrealizowania w dużym stopniu zależy powodzenie forsowania. Dowódca odcinka forsowania będzie zawsze zainteresowany przede wszystkim w sprawnym funkcjonowaniu przepraw, dlatego też wykorzystanie wszystkich środków technicznych i zorganizowanie ścisłego współdziałania wojsk i służb zabezpieczających forsowanie będzie w centrum jego uwagi.

Następnie, na podstawie odpowiedzi na pytania i referowanie poszczególnych zagadnień należy podać imienną ocenę przygotowania się słuchaczy do zajęć i znajomości przez nich problematyki urządzania i utrzymania przepraw.

OPRACOWAŁ
ADIUNKT KATEDRY TWI

/-/ płk dr J. MAŃKOWSKI

SPRAWDZIŁ
KIEROWNIK TAKTYCZNY I KWL

/-/ płk dypl.mgr inż. J.NOSZCZYŃSKI

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ

T A J N E

Egz.nr .....

Rok szkolny 1977/78

TYLKO DLA NAUCZYCIELI
AKADEMICKICH

OPRACOWANIE METODYCZNE

do zajęcia nr 3 ćwiczenia głównego nr 103/G I Kursu
Wojsk Lądowych

- I. TEMAT ĆWICZENIA: Możliwości OPL pułku w czasie forsowania przeszkody wodnej
- II. CEL ĆWICZENIA: Nauczyć słuchaczy w roli szefa OPL pułku zasad organizacji i kierowania grupą przeciwlotniczą.
- III. GŁÓWNY PROBLEM SZKOLENIOWY: Kierowanie grupą przeciwlotniczą.
- IV. METODA: - Zajęcia grupowe w sali wykładowej.
- V. ZAGADNIENIA SZKOLENIOWE I PODZIAŁ CZASU:
1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęć	10'
2. Skład i ugrupowanie grupy przeciwlotniczej	20'
3. Organizacja systemu rozpoznania	15'
4. Organizacja dowodzenia i kierowania ogniem	30'
5. Zadania bojowe dla grupy przeciwlotniczej	10'
6. Omówienie zajęć	5'

Razem: 90'

VI. WSKAZÓWKI ORGANIZACYJNO-METODYCZNE:

Wykładowca na kilka dni przed zajęciami udziela instruktażu do zajęć, w czasie którego:

- zapoznaje słuchaczy z przebiegiem zajęć;
- przypomina o konieczności przestudiowania materiałów wykazanych w założeniu nr 1/OPL;
- poleca przygotować organizację grupy przeciwlotniczej uwzględniając:

1. W czasie ustalania składu grupy przeciwlotniczej:

- zadanie grupy plot i warunki jej organizacji;
- prawdopodobne działanie przeciwnika powietrznego;
- działalność systemu OPL wyższego szczebla na korzyść 19pcz;
- wymóg, aby każdy cel powietrzny wchodzący w strefę ognia grupy zwalczany był skutecznym ogniem artylerii i rakiet przeciwlotniczych.

2. W czasie wypracowania ugrupowania bojowego grupy:

- prawdopodobne kierunki, sposoby ataku samolotów przeciwnika;
- dogodne rubieże rozwinięcia śmigłowców uzbrojonych;
- warunki terenowe;
- możliwości bojowe pododdziałów grupy.

Na mapie przedstawić: prawdopodobne kierunki ataków samolotów przeciwnika, rubieże rozwinięcia śmigłowców uzbrojonych, ugrupowanie początkowe, ugrupowanie grupy po dokonaniu manewru, rejon SD grupy.

3. W organizacji systemu rozpoznania:

- ugrupowanie środków rozpoznania ;
- możliwe sposoby prowadzenia rozpoznania;
- wyznaczenie pododdziałom sektorów rozpoznania /odpowiedzialności/;
- ustalenie przedsięwzięć zapewniających wykrycie celów nisko lecących;
- ustalenie sposobów wskazywania celów.

Na mapie wyznaczyć pododdziałom sektory rozpoznania.

Opracować schemat obiegu informacji o sytuacji powietrznej.

4. W organizacji dowodzenia i kierowania ogniem:

- przydział sektorów odpowiedzialności dla pododdziałów grupy;
  - opracowanie wytycznych dla pododdziałów do prowadzenia ognia
  - możliwości techniczne środków dowodzenia;
  - problematykę zapewnienia bezpieczeństwa własnemu lotnictwu.
- Opracować schemat ideowy dowodzenia i kierowania ogniem grupy przeciwlotniczej. Słuchacze kursu WOPL opracowują dodatkowo wytyczne dla pododdziałów grupy do prowadzenia ognia. Przygotować w roli szefa OPL pułku zadania bojowe dla pododdziałów.

VII. PRZEBIEG ZAJĘCIA

1. Sprawdzenie przygotowania słuchaczy do zajęć ..... - 10'

Wykładowca podaje temat i cel zajęcia i sprawdza przygotowanie słuchaczy do zajęć, a mianowicie:

- wrysowanie na mapę elementów nakazanych w czasie instruktażu;
- rozwiązanie pozostałych elementów organizacji grupy przeciwlotniczej w notatkach.

Wprowadzenie do zajęć:

Szef OPL 19 pcz, dla skutecznej osłony pododdziałów pułku w czasie forsowania i przeprawy przez WISŁĘ, zaproponował zorganizowanie grupy przeciwlotniczej. Dowódca pułku propozycje szefa OPL zaakceptował co znalazło wyraz w jego decyzji. Wykładowca zadaje pytanie: Co rozumiemy pod pojęciem grupy przeciwlotniczej? Odpowiedź: Pod pojęciem grupy przeciwlotniczej należy rozumieć doraźne - krótkotrwałe zgrupowanie sił i środków przeciwlotniczych różnego podporządkowania organizacyjnego, utworzone do osłony przed uderzeniami z powietrza w wybranym miejscu i czasie ważnego obiektu w ugrupowanie pułku i kierowanie w sposób scentralizowany.

Wykładowca zadaje kolejne pytanie: Jakie zagadnienia związane z organizacją grupy przeciwlotniczej rozpatruje szef OPL pułku? Odpowiedź: szef OPL pułku rozpatruje takie zagadnienia, jak: skład i ugrupowanie bojowe grupy, sposób utworzenia i czas działania, organizację dowodzenia, rozpoznania, kierowania ogniem i zabezpieczenia bojowego oraz materiałowo-technicznego, sposób prowadzenia działań bojowych oraz sposób rozwiązania grupy.

Na dzisiejszym zajęciu przerobimy tylko niektóre zasadnicze problemy związane z organizacją grupy przeciwlotniczej.

2. Skład i ugrupowanie grupy przeciwlotniczej ..... - 20'

Wprowadzenie:

- a/ Skład grupy przeciwlotniczej powinien zapewnić skuteczne wykonanie postawionego jej zadania bojowego. Liczbę środków przeciwlotniczych do działania w składzie grupy przeciwlotniczej ustala się wychodząc z konieczności -

ści zwalczania każdego celu powietrznego znajdującego się w strefie działań grupy skutecznym ogniem artylerii i rakiet przeciwlotniczych.

Wykładowca wysłuchuje 1-2 propozycji składu grupy przeciwlotniczej wraz z uzasadnieniem.

Rozwiązanie:

Z przeprowadzonej oceny położenia, szef OPL wyciągnął m. innymi następujące wnioski:

- w godzinach rannych 22.3 lotnictwo przeciwnika w celu opóźnienia działań 19 pcz może wykonać uderzenie urzutowane w sile do dwóch kluczy samolotów myśliwsko-bombowych;
- 19 pcz w czasie forsowania i przeprawy przez WISŁĘ osłaniany będzie dodatkowo przez LM i dwie brplot "KUB".

Jako jednostkę ogniową przyjmuje się: brplot "KUB", plot. zestaw rakietowy S-1, 2-3 /pluton/ armat plot ZU-23-2, 2-3 strzelców przeciwlotników uzbrojonych w przenośne rakiety plot S-2.

Potrzebną ilość jednostek ogniowych w składzie grupy / N_{jo} / określamy ze wzoru:

$$N_{jo} = 2 / \frac{N_s \cdot P_s}{K_g \cdot K_u} / - L_n, \quad \text{gdzie:}$$

2 - współczynnik stały, który wynika stąd, że do jednego celu powinny prowadzić ogień co najmniej dwie różne jednostki ogniowe /artyleryjska i rakietowa/;

N_s - ogólna ilość celów powietrznych, która może zaatakować obiekt osłaniany przez grupę plot.;

P_s - współczynnik określający liczbę celów powietrznych, które mogą jednocześnie wejść w zasięg ognia grupy plot. /przyjmuje się 1/2 do 3/4/;

K_g - współczynnik gotowości bojowej;

K_u - współczynnik udziału w odparciu nalotu;

L_n - liczbę jednostek ogniowych działających na korzyść grupy.

Przyjmując: $N_s = 12$, $P_s = 0,5$, $K_g = 0,8$ i $K_u = 0,9$, $L_n = 2$ i podstawiając do wzoru otrzymujemy:

$$N_{jo} = 2 / \frac{12 \cdot 0,5}{0,8 \cdot 0,9} / - 2 = 14 \text{ jednostek ogniowych.}$$

Grupę przeciwlotniczą o takim składzie można zorganizować z:

- baterii plot. 19 pcz - 6 jednostek ogniowych;
- baterii plot. 55 pz - 5 jednostek ogniowych;
- plutonu plot. 2/57 pz - 3 jednostki ogniowe.

Razem 14 jednostek ogniowych w tym 9 raketowych.

Na dowódcę grupy najcelowiej jest wyznaczyć szefa OPL pułku, ponieważ do składu grupy włączono wszystkie organiczne i przydzielone pododdziały plot., grupa plot. osłania pododdziały pułku wykonujące główne zadanie w ramach pułku, szef OPL jest najlepiej przygotowany do wykonania tej funkcji.

b/ Ugrupowanie grupy przeciwlotniczej

Wprowadzenie:

O sposobie ugrupowania bojowego grupy plot. decydują: charakter osłanianego obiektu, prawdopodobne warianty ataków samolotów i śmigłowców przeciwnika, skład grupy oraz warunki terenowe i możliwości bojowe pododdziałów plot. grupy. Ugrupowanie bojowe powinno zapewnić możliwość zwalczania celów powietrznych z każdego SO ogniem artylerii i rakiet przeciwlotniczych.

Wysłuchać 1-2 propozycji ugrupowania bojowego grupy wraz z uzasadnieniem.

Rozwiązanie:

Główny wysiłek pułk skupia na kierunku KARCZEW - GESSY, pomocniczy na kierunku płn. NADBRZEŻE, CIECISZEW/7012/. W czasie forsowania i przeprawy /w okresie największego zagrożenia/ pułk stanowić będzie obiekt liniowy.

Pododdziały pułku w czasie podchodzenia do WISŁY, forsowania i przeprawy mogą być atakowane:

- przez samoloty uderzeniowe z małych wysokości z lotu poziomego i nurkowego przy użyciu klasycznych i jądrowych środków rażenia;
- przez zespoły śmigłowców uzbrojonych w ppanc pociski SS-11 i TOW.

Prawdopodobne główne kierunki ataku samolotów npla: płn. zach. wzdłuż WISŁY, KONSTANCIN-KARCZEW i ZALESIE GÓRNE - KARCZEW.

Prawdopodobne rubieże rozwinięcia zespołów ogniowych i śmigłowców: pkt 91,4 /7413/ - ŁĘG /7312/, pkt 88,0 /7312/, pkt 87,9 /7212/. Teren po obu stronach WISŁY umożliwia rozwinięcie pododdziałów plot i prowadzenie skutecznego ognia do celów powietrznych na

prawdopodobnych głównych kierunkach ataku.

Na prawo - sąsiada brak, stąd przewidzieć dodatkowe wzmocnienie tego kierunku. Na lewo - bplot 56 pz i plplot 19 pa - należy z nimi utrzymać łączność ogniową.

Pozostałe elementy ugrupowania bojowego 19 pcz znajdują się ponadto pod osłoną LM i dwóch brplot mz.

W tej sytuacji najcelowiej będzie skupić główny wysiłek grupy przeciwlotniczej do osłony pododdziałów forsujących i przeprawiających się przez WISŁĘ przed atakami z lotu poziomego z małych i bardzo małych wysokości i z lotu nurkowego.

Punktem wyjścia do określenia ugrupowania początkowego powinna być dążność do maksymalnego wysunięcia strefy ognia grupy plot w kierunku spodziewanych ataków samolotów i śmigłowców przeciwnika i stworzenia na tych kierunkach ciągłej i kompleksowej strefy ognia artylerii i rakiet przeciwlotniczych. Wymóg ten może być spełniony przy ugrupowaniu grupy plot w jedną linię stanowisk ogniowych /SO jak najbliższej lustra wody/. Punktem wyjścia do określenia kolejnego ugrupowania /po uchwyceniu przez pułk przyczółka na zach. brzegu WISŁY/ powinna być dążność do ostrzelania co najmniej dwiema różnymi jednostkami ogniowymi wszystkich samolotów i śmigłowców przed rubieżą wykonania przez nie ataku /RWA/.

Rubież tę można obliczyć ze wzoru:

$$RWA = V_c = \frac{2 \cdot g \cdot H}{g} - \Delta \quad \text{dla lotu poziomego,}$$

np. RWA dla wysokości lotu celu = 500 m i prędkości celu = 150, 200, 250, 300 m/sek. wynosi odpowiednio: 1400, 1900, 2400 i 2900m. W tym ugrupowaniu należy przewidzieć możliwość prowadzenia skutecznej walki z celami powietrznymi atakującymi z lotu poziomego /wysunięcie do przodu pl plot 2/57 pz/.

Wariant ugrupowania początkowego grupy przeciwlotniczej:

- bplot 19 pcz bez plutonu o składzie mieszanym: zach. pkt 87,8 /7215/;
- plplot bplot 19 pcz - polana /7015c/;
- bplot 55 pz /7316c/ - posiada straty i wzmacnia kierunek płn.;
- plplot 2/57 pz - /7215b/;
- SD grupy plot - przy bplot 19 pcz.

Wariant ugrupowania grupy po uchwyceniu przyczółka przez 19 pcz:

- bplot 19 pcz - bez zmiany;
- plplot bplot 19 pcz - /7013c/;
- bplot 55 pz - płn. zach. CZERNIDŁA /7313/;

- plplot 2/57 pz - /7212d/;
- SD grupy - przy bplot 19 pcz.

Zawsze, kiedy tylko istnieje możliwość, przeprowadzać należy rekonasans rejonu działań bojowych. We wszystkich wypadkach ugrupowanie grupy plot powinno odpowiadać zamiarowi walki.

3. Organizacja systemu rozpoznania ..... - 15

Wprowadzenie:

Skuteczność działań bojowych grupy przeciwlotniczej w istotnej mierze zależy od wczesnego wykrycia i rozpoznania ŚNP. Z tego też względu dla potrzeb grupy plot należy zorganizować odrębny kompleksowy system rozpoznania przy wykorzystaniu organicznych środków rozpoznania i środków rozpoznania przełożonego.

Zintegrowany i kompleksowy system rozpoznania grupy plot powinien zabezpieczyć wykrycie oraz przepływ informacji o wykrytych celach powietrznych w relacjach: przełożony - podwładny, podwładny -

- przełożony i podwładny - podwładny.

Wykładowca wyznacza 1-2 słuchaczy do przedstawienia swoich propozycji organizacji systemu rozpoznania celów powietrznych.

Rozwiązanie:

Pododdziały plot grupy dysponują tylko radiopelengacyjnymi i wzrokowymi środkami rozpoznania. Środki te nie są w stanie zapewnić szybkiej i bezbłędnej identyfikacji wykrytych celów powietrznych i zabezpieczyć wystarczająco wczesne wykrycie celów powietrznych dla potrzeb scentralizowanego kierowania ogniem grupy plot. W tej sytuacji RSWP-191 rozwiniętą w rejonie pkt tryg.92,0 /6918/ należy traktować jako zasadnicze źródło informacji o sytuacji powietrznej. RSWP-191 cele lecące na wysokości 100 m wykrywa na odległości 33 km. Wymagane wyprzedzenie strefy rozpoznania powinno wynosić: dla plutonu S-1 - 26 km, armat ZU-23-2 - 28,5 km /przy $V_c = 200$ m/s./.

We wszystkich pododdziałach i na SD grupy należy zorganizować posterunki obserwacji wzrokowej /POW/, które od świtu 22.3 powinny prowadzić rozpoznanie w sposób ciągły.

SD grupy i bplot powinny korzystać z informacji o celach powietrznych przekazywanych przez RSWP-191 /posiadają odbiorniki UKF i planszety RSWP/. Do plplot bp, informacje o sytuacji powietrznej, przekazuje dowódca grupy w sieci radiowej dowodzenia /rozwińnięcie SD grupy przy SDO bplot umożliwiło wygospodarowanie jednej radiostacji R-109.

Ponadto informacje o wykrytych śmigłowcach i samolotach przez POW mogą być przekazywane na SD grupy i SDO pododdziałów tylko w sieciach radiowych dowodzenia grupy plot. Dla podziału wysiłku w zakresie prowadzenia rozpoznania wszystkim pododdziałom należy wyznaczyć sektory rozpoznania kierując się zasadą aby zazębiały się z sąsiednimi sektorami na odległość 3-4 km, a kąt ich przecięcia był nie mniejszy niż 20° - 30° .

Sektory rozpoznania dla pododdziałów w ugrupowaniu początkowym:

- bplot 19 pcz bez plutonu o składzie mieszanym - p.granica 340° , l. 250° ;
- plplot bplot 19 pcz - p. granica 300° , l. 110° ;
- bplot 55 pz - p. granica 100° , l. 300° ;
- plplot 2/57 pz - p. granica 170° , l. 80° .

4. Organizacja dowodzenia i kierowania ogniem grupy plot .... - 30'

Wprowadzenie:

System dowodzenia grupą przeciwlotniczą powinien zapewnić scentralizowane dowodzenie wszystkimi pododdziałami wchodzącymi w jej skład. Struktura organizacyjna systemu dowodzenia może mieć różną formę /gwiazdziastą lub gwiazdzisto-hierarchiczną/. Zależać to będzie w głównej mierze od wielkości grupy, przyjętego stopnia centralizacji oraz istniejących w tym względzie możliwości technicznych /wozy dowodzenia, środki łączności/.

Jeśli dowodzenie taktyczne musi zawsze być sprawowane w sposób scentralizowany przez dowódcę grupy plot z jego wozu dowodzenia to w sposób odmienny przedstawia się problem kierowania ogniem. Otóż wymóg, aby każdy cel powietrzny w strefie działań grupy plot ostrzelany został ogniem artylerii i rakiet plot może być zrealizowany pod warunkiem utrzymania wysokiej centralizacji w sferze kierowania ogniem grupy. Oznacza to, że dowódca grupy powinien stawiać zadania ogniowe dla każdego pododdziału w grupie /to nie zawsze możliwe jest do zrealizowania/.

Wykładowca wyznacza 1-2 słuchaczy do przedstawienia propozycji w zakresie dowodzenia grupą plot.

Rozwiązanie - pokazać przy użyciu rzutnika.

Wykładowca wyznacza 1-2 słuchaczy do przedstawienia propozycji w zakresie organizacji kierowania ogniem grupy.

Rozwiązanie:

RSWP-191 jest w stanie wykryć cele powietrzne na odległości umożliwiającej scentralizowane kierowanie ogniem grupy.

Scentralizowane kierowanie ogniem będzie możliwe w warunkach, gdy wysokość celu wynosić będzie 500 m i więcej przy prędkości 250-300 m/sek. i gdy w zasięgu widzialności RSWP będzie nie więcej niż 6-8 celów powietrznych.

Do kierowania ogniem grupy mogą być wykorzystane S/R dowodzenia. Cele powietrzne dla baterii plot należy przekazywać wg numerów nadawanych przez RSWP a dla plplot bp - wg stron świata, dozorów, wycinków odpowiedzialności.

W wytycznych do prowadzenia ognia dowódca grupy plot powinien podać: sektory odpowiedzialności dla wszystkich pododdziałów grupy, sposoby samodzielnego zwalczania wykrytych celów powietrznych, współdziałanie z sąsiadami i LM oraz niezbędne sygnały współdziałania.

Wykładowca wysłuchuje propozycji wytycznych do prowadzenia ognia.

Rozwiązanie:

1. Sektory odpowiedzialności /ognia/ pokrywają się z sektorami rozpoznania.
2. W przypadku utraty łączności z SD grupy plot, nie otrzymania na czas zadań bojowych i nagłej zmiany sytuacji powietrznej, dowódcy pododdziałów podejmują decyzje do zwalczania celów powietrznych kierując się następującymi wytycznymi:
  - w pierwszej kolejności zwalczać cele działające na bardzo małych i małych wysokościach i kursach wyraźnie wskazujących zamiar uderzenia na osłaniany obiekt i SO sąsiednich pododdziałów plot;
  - przy równoczesnym nalocie z różnych kierunków, w pierwszej kolejności zwalczać cele o najmniejszym parametrze w swoich sektorach odpowiedzialności lub cele najbardziej zagrażające osłanianemu obiektowi albo atakujące sąsiednie pododdziały plot.;
  - w przypadku wskazania z SD grupy celu działającego na średniej wysokości i równoczesnego pojawienia się w zasięgu ognia celu na bardzo małej lub małej wysokości, o którym brak wskazań z SD grupy zwalczać tego ostatniego.
3. Współdziałanie z LM - wg obowiązujących zasad.

Przy zbliżaniu się własnych samolotów do ostrzeliwanego celu na odległość nie mniejszą niż 2000 m lub znajdowania się ich na osi strzelania pododdział - cel, względnie jej przedłużeniu do wysokości 3000 m - ogień przerywać.
4. Sygnały współdziałania - jak założenie nr 1/OPL.

Wykładowca wyznacza 1-2 słuchaczy do przedstawienia opracowanych przez siebie schematów ideowych kierowania ogniem grupy. Wykładowca przy użyciu rzutnika przedstawia i omawia kilka wariantów kierowania ogniem.

5. Zadania bojowe dla grupy przeciwlotniczej ..... -10'

UWAGA: Jeśli czasu wystarczy wysłuchać propozycji zadań bojowych dla grupy plot a jeśli czasu zabraknie treść zadań przedstawia osobiście wykładowca lub odtwarza je z taśmy magnetofonowej.

Zadania bojowe grupy plot - załącznik nr 1.

6. Omówienie zajęć ..... - 5'

1. Grupę plot nie należy traktować jako stałego elementu ugrupowania bojowego pułku, organizuje się go nie częściej niż raz na dobę na krótki okres czasu - w zasadzie do wykonania pełnego ściśle określonego zadania.

Grupa przeciwlotnicza po jej zorganizowaniu - stanowi jeden z ważniejszych elementów ugrupowania bojowego pułku.

Decyzja dowódcy pułku stanowi podstawę do planowania i organizacji działań bojowych grupy plot. Za planowanie i organizację grupy plot odpowiada bezpośrednio szef OPL pułku.

Celowe wydaje się wyposażenie plplot bp w przenośny planszet /stolik/ i odbiornik UKF. Rozwiązanie grupy plot następuje na rozkaz dowódcy pułku.

2. Wykładowca ocenia przygotowanie słuchaczy do zajęć. Podaje im uzyskane oceny, wyróżnia najlepszych i gani najsłabszych. Wskazuje na partie materiałów, które należy dodatkowo przestudiować.

Załączniki: nr 1 - Zadania bojowe dla grupy przeciwlotniczej;
nr 2 - Schemat - Rozpoznanie, dowodzenie i kierowanie ogniem grupy plot.

OPRACOWAŁ
ADIUNKT KATEDRY TWOPL

/-/ płk dypl. K. SZYMAŃSKI

SPRAWDZIŁ
KIEROWNIK ZESPOŁU

płk dr Z. BANASIAK

ZADANIA BOJOWE DLA GRUPY PRZECIWLOTNICZEJ

1. 19 pcz od godzin rannych 22.3 forsuje WISŁĘ z planowym przygotowaniem.
Należy się liczyć z możliwościami wykonania ataku przez:
  - samoloty TLM typu F-104G i F-4 z wysokości 200-1000 m z lotu poziomego i nurkowego przy użyciu bomb burzących, kierowanych i niekierowanych pocisków raketowych i broni pokładowej.
Możliwe kierunki ataku płn. i zach.;
  - zespoły ogniowe śmigłowców uzbrojonych typu UH-1B z bardzo małych wysokości przy użyciu ppanc pocisków kierowanych SS-11 i TOW.
2. OPL 19 pcz wzmacnia LM z dyżurowania w powietrzu - środek strefy - MIŃSK MAZ. i dwie brplot "KUB".
RSWP-191 rozwinięta w rejonie pkt tryg. 92,0 /6918/ wskazuje cele powietrzne na częstotliwości 24500/26500 kHz.
3. Grupa przeciwlotnicza w składzie: bplot 19 pcz, bplot 55 pz i plplot 2/57 pz osłania 19 pcz w czasie forsowania i przeprawy przez WISŁĘ.
Zamierzam główny wysiłek skupić do osłony głównych sił 19 pcz w czasie forsowania i przeprawy przez WISŁĘ przed atakami samolotów npla z bardzo małych i małych wysokości i śmigłowcami uzbrojonymi. Gotowość bojowa grupy 22.00 21.3:

r o z k a z u j e :

- a. Bplot 19 pcz bez plutonu o składzie mieszanym zająć SO w rejonie zach. pkt 87,8 /7215/, ZSO - płn. zach. pkt 88,7 /7015/;
  - plplot bplot 19 pcz zająć SO w rejonie polana /7015c/, ZSO wsch. NADBRZEŻ /6915/. Na sygnał "MARSZ" zająć SO w rejonie - /7013c/;
  - bplot 55 pz zająć SO w rejonie - /7316c/, ZSO - /7316b/. Na sygnał "FALA" zająć SO w rejonie - płn. zach. CZERNIDŁA /7313/;
  - plplot 2/57 pz zająć SO w rejonie - /7215b/, ZSO - płn. KARCZEW /7216/. Na sygnał "TEMPO" zająć SO w rejonie - /7212d/;
  - SD grupy przeciwlotniczej rozwija się przy SDO bplot 19 pcz.

b. Zasadnicze źródło informacji o sytuacji powietrznej -

- RSWP-191. RSWP-191 rozwinęta w rejonie wsch. WYGODA /6818/ wskazuje cele na częstotliwości 24500/26500 kHz. Wskazania celów do zwalczania będą przekazywane dla wszystkich pododdziałów grupy w sieci radiowej dowodzenia na częstotliwości 25100/24700 kHz.

W bateriach przeciwlotniczych zorganizować rozpoznanie wzrokowe a w plutonie przeciwlotniczym 2/57 pz dodatkowo rozpoznanie radiopelengacyjne.

Dane z rozpoznania wzrokowego i radiopelengacyjnego przekazywać w mojej sieci radiowej dowodzenia. Od 5.00 22.3 prowadzić ciągle rozpoznanie powietrzne.

c. Od 20.00 21.3 do 5.00 22.3 posiadać na każdym stanowisku ogniowym po dwa dyżurne środki ogniowe.

Od 5.00 22.3 posiadać wszystkie pododdziały w gotowości bojowej nr 1.

Sektory odpowiedzialności pododdziałów:

- bplot 19 pcz bez plutonu o składzie mieszanym - p.gr.340°, l. 250°;
- plplot bplot 19 pcz - p. granica 300°, l. 110°;
- bplot 55 pz - p. granica 100°, l. 300°;
- plplot 2/57 pz - p. granica 170°, l. 80°.

Kierowanie ogniem centralizuje się na szczeblu grupy plot.

W przypadku utraty łączności z SD grupy plot, nieotrzymania na czas zadań bojowych i nagłej zmianie sytuacji powietrznej, dowódcy pododdziałów podejmują decyzje do zwalczania celów powietrznych kierując się następującymi wytycznymi:

- w pierwszej kolejności zwalczać cele powietrzne działające na bardzo małych i małych wysokościach i kursach wyraźnie wskazujących zamiar uderzenia na osłaniany obiekt i SO sąsiedniego pododdziału;
- przy równoczesnym nalocie z różnych kierunków, w pierwszej kolejności zwalczać cele o najmniejszym parametrze w swoich sektorach odpowiedzialności lub cele najbardziej zagrażające osłanianemu obiektowi albo atakujące sąsiednie pododdziały przeciwlotnicze;
- w przypadku wskazania z SD grupy celu działającego na średniej wysokości i równoczesnego pojawienia się w zasięgu ognia celu na bardzo małej lub małej wysokości, o którym brak wskazań z SD grupy - zwalczać tego ostatniego.

d. Współdziałanie z LM - wg obowiązujących zasad.

Przy zbliżaniu się własnych samolotów do ostrzeliwanego samolotu na odległość nie mniejszą niż 2000m lub znajdowania się ich na osi strzelania pododdział-cel względnie jej przedłużeniu do wysokości 3000 m - ogień przerywać.

Sygnały o przelotach własnego lotnictwa przekazywane będą w S/R dowodzenia.

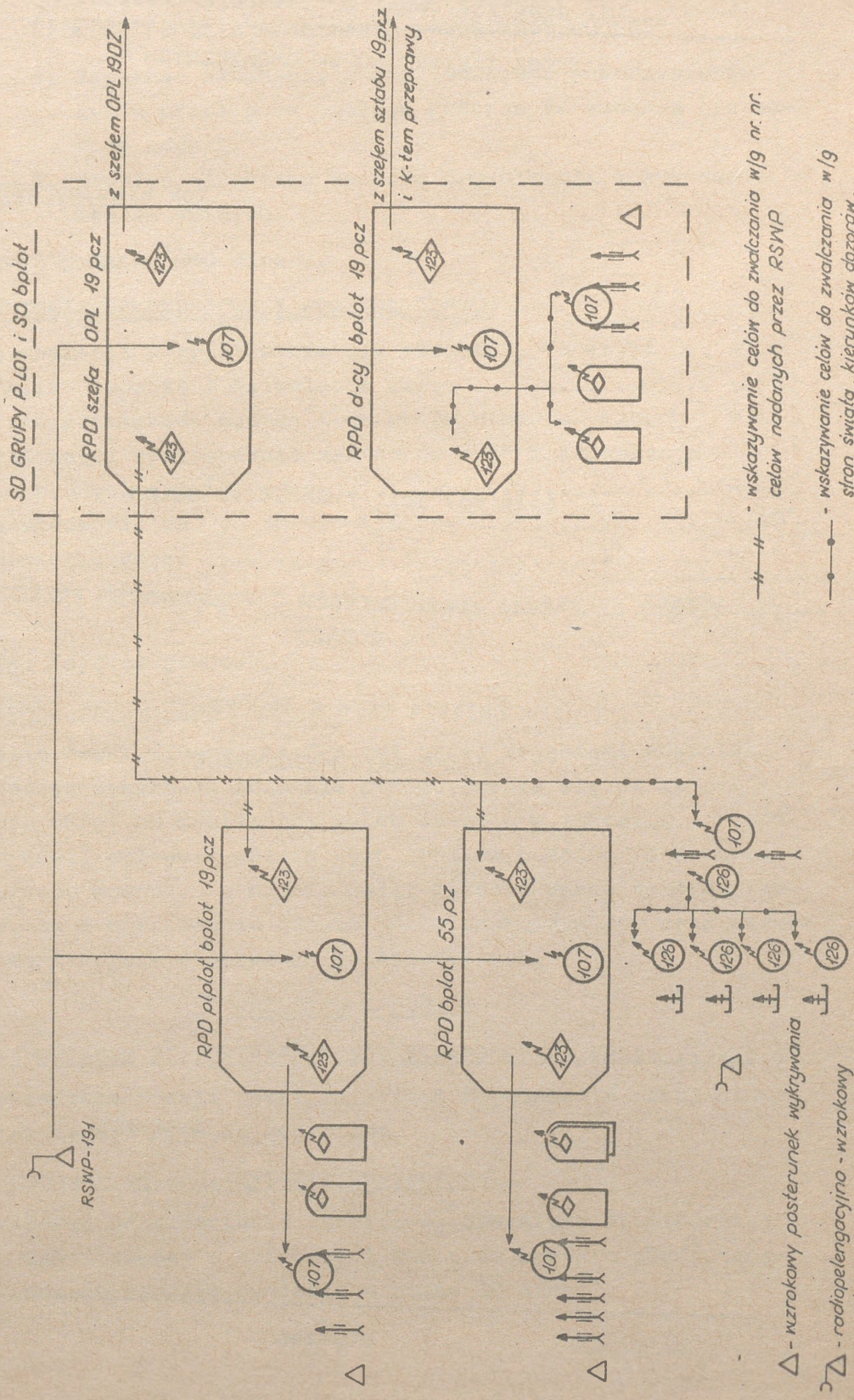
Sygnały współdziałania na 22.3:

- zakaz prowadzenia ognia do samolotów - "BARIERA";
- zakaz prowadzenia ognia do śmigłowców- "LIMIT";
- odwołanie poprzednich sygnałów - "SŁOŃCE";
- JSS - w dzień: zasadniczy - dwa przechyły na lewe skrzydło;
dublujący - nabój sygnałowy zielony;
- w nocy: zasadniczy - nabój sygnałowy zielony;
dublujący - krótkie miganie światłami
pozycyjnymi.

OPRACOWAŁ
ADIUNKT KATEDRY TWOPL

płk dypl. K. SZYMAŃSKI

Rozpoznanie, dowodzenie i kierowanie ogniem grupy przeciwlotniczej /wariant/

--- wskazywanie celów do zwalczania w/9 nr. nr. celów nadanych przez RSWP
 - - - - - wskazywanie celów do zwalczania w/9 stron świata, kierunków, dozorów, wycinków odpowiedzialności

△ - wzrokowy posterunek wykrywania
 △ - radiopelengacyjno - wzrokowy posterunek wykrywania

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. generała broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK CHEMICZNYCH

Rok szkolny 1977/78

TYLKO DLA WYKŁADOWCÓW

Ppłk mgr inż. Franciszek SELWA

TEMAT: "NATARCIE PUŁKU CZOŁGÓW Z FORSOWANIEM PRZESZKODY
WODNEJ"

Zajęcie nr 4 z TWChem.

OPRACOWANIE METODYCZNE

SPRAWDZIŁ

/-/ KIEROWNIK ZESPOŁU 1

- I. TEMAT: "MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA ZASŁON DYMNYCH PRZEZ PUŁK CZOŁGÓW PODCZAS FORSOWANIA PRZESZKODY WODNEJ"
- II. CEL: 1. Zapoznać słuchaczy z możliwościami wykorzystania dymów przez pułk czołgów podczas forsowania przeszkody wodnej.
2. Nauczyć słuchaczy sposobu organizacji i wykonania zasłon dymnych.

III. CZAS: 2 godziny /90 minut/.

IV. ZAGADNIENIA SZKOLENIOWE I PODZIAŁ CZASU:

1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęć ... - 10'
2. Analiza zadania i kalkulacja czasu ..... - 10'
3. Ocena przeszkody wodnej i warunków atmosferycznych . - 15'
4. Możliwości zastosowania zasłon dymnych i kalkulacja niezbędnych sił i środków ..... - 40'
5. Zameldowanie danych do decyzji dowódcy ..... - 10'
6. Omówienie zajęć ..... - 5'

Razem: 90'

V. METODA: Zajęcia grupowe.

VI. WSKAZÓWKI METODYCZNE:

W czasie nauki własnej na 2-3 dni przed zajęciami udzielić słuchaczom wskazówek odnośnie przygotowania się do zajęć. Zwrócić uwagę na możliwości pułku czołgów w zakresie stosowania dymów i celowość użycia tych środków podczas forsowania przeszkody wodnej. W czasie zajęć zwrócić uwagę na organizację dymów i opracowanie danych do meldunku dowódcy oraz warunki determinujące stosowanie zasłon dymnych.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęć ..... - 10'
Wykładowca podaje temat zajęcia i zagadnienia szkoleniowe oraz zadaje pytania kontrolne.

Pytania kontrolne:

- a/ Podać przeznaczenie termicznej aparatury dymotwórczej zamontowanej w czołgach i BWP oraz zużycie oleju napędowego podczas dymienia w ciągu 10 minut.

Odpowiedź: W czołgach T-55A i bojowych wozach piechoty BWP zamontowana jest termiczna aparatura dymotwórcza /TAD/. Służy ona do wykonania zasłon dymnych w toku działań bojowych w ruchu i miejscu. Materiałem dymotwórczym jest olej napędowy znajdujący się w układzie zasilania paliwa. Zużycie oleju napędowego w ciągu 10' dymienia wynosi około 10 l.
/Podręcznik "Użycie środków dymnych w działaniach bojowych wojsk" str. 170/.

b/ Podać przeznaczenie i możliwości wielolufowej wyrzutni pocisków dymnych oraz czas dymienia ładunku.

Odpowiedź: Wielolufowa wyrzutnia pocisków dymnych przeznaczona jest do wystrzeliwania pocisków dymnych na odległość 300 m /z 4 luf/ i 700 m /z 4 luf/. Zamontowana na wieży wozu bojowego, kąt podniesienia lufy 10° odpowiada donośności 300 m i 35° odpowiada donośności 700 m. Czas dymienia ładunku wynosi około 1 min.
/Podręcznik "Użycie środków dymnych w działaniach bojowych wojsk" str. 170/.

c/ Omówić zasady wykorzystania dymów w czasie forsowania przeszkody wodnej.

Odpowiedź: Podczas forsowania przeszkody wodnej zasłony dymne mogą być stosowane do:

- wprowadzania nieprzyjaciela w błąd co do kierunku forsowania;
- oślepienia systemu obserwacji i ognia nieprzyjaciela;
- maskowania podejść pododdziałów do rubieży przeszkody wodnej;
- osłony skrzydeł wojsk wykonujących forsowanie;
- maskowania podejścia pododdziałów fali czołowej i środków przeprawowych do lustra wody;
- osłony rejonów lądowania wojsk na środki przeprawowe oraz rejonów lądowania na przeciwległym brzegu;
- maskowania działań wojsk na przyczółku;
- przykrycia dymem sił głównych w czasie forsowania przed uderzeniami z powietrza.

/Podręcznik "Użycie środków dymnych w czasie działania wojsk", str. 110/.

2. Analiza zadania i kalkulacja czasu ..... - 10'

Czas operacyjny 17.30 21.3.

Szef zabezpieczenia chemicznego zapoznał się z zadaniem pułku i otrzymał wytyczne od dowódcy pułku dotyczące przedstawienia koncepcji użycia dymów podczas forsowania WISŁY.

Meldunek ma złożyć dowódcy pułku o 18.30 21.3.

Gotowość do zadymiania 4.00 22.3.

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE:

Próba pokonania WISŁY przez 19 pcz z marszu nie powiodła się. Pułk otrzymał nowe zadanie. Po uściśleniu zadań przez dowódcę 19 DZ pułk zostaje wzmocniony 2/57 pz od godz. 20.00 21.3 i z dotychczasowymi środkami wzmocnienia o świcie 22.3 ma przystąpić do forsowania WISŁY na odcinku CZERNIDŁA, DZIEKANÓW /6117/, opatruje nakazany rejon, po czym naciera w kierunku SŁOMCZYK, ZALESIE GÓRNE.

W pierwszej fali z marszu forsuje 2/57 pz na szerokim froncie /1,6 km/ na odcinku CZERNIDŁA, KOPYTY /7214/ celem uchwycenia przyczółka, który pozwoli na rozwinięcie przepraw promowych i podnie rzeki dla pododdziałów pułku. Z otrzymanego zadania wynika, że od powodzenia 2/57 pz na przeprawie i uchwyceniu przyczółka na lewym brzegu WISŁY zależy będzie wykonanie zadania przez 19 pcz.

Kalkulacja czasu

Czas operacyjny 17.30 21.3.

Szef zabezpieczenia chemicznego ma złożyć meldunek dowódcy pułku o godzinie 18.30. Na wypracowanie danych do decyzji pozostało 60'. Gotowość zasłon dymnych do zadymiania 4.00 22.3. Na organizację zasłon dymnych na przeprawę pozostaje 8 godzin 30 minut czasu nocnego.

Czas ten wykorzystać następująco:

- ocena przeszkody wodnej i warunków atmosferycznych .... - 10'
- możliwości zastosowania zasłon dymnych i kalkulacja niezbędnych sił i środków ..... - 35'
- przygotowanie treści meldunku ..... - 10'
- meldowanie danych do decyzji ..... - 5'

Czas od 18.30 21.3 do 4.00 22.3 wykorzystam na organizację zabezpieczenia materiałowego, wydanie zarządzenia dowódcy plutonu chemicznego, omówienie współdziałania w zakresie dotyczącym wykonania zasłon dymnych oraz sprawowanie ogólnego nadzoru.

3. Ocena przeszkody wodnej i warunków atmosferycznych

Na kierunku forsowania 19 pcz WISŁA ma wysokie wały ochronne. Szerokość pomiędzy wałami wynosi 1-1,5 km. Odległość lustra wody od wałów ochronnych jest bardzo zróżnicowana i wynosi od 100-600 m /gdy nie ma przyboru wód/. Na kierunku forsowania 2/57 pcz odległość ta wynosi 500-600 m. Szerokość lustra wody 400-500 m. Teren między lustrem wody a wałami ochronnymi jest porośnięty niską krzaczastą wierzwą. Otwarty teren pomiędzy lustrem wody a wałami ochronnymi jak i sama przeszkoda wodna pozwalają nieprzyjacielowi na dogodnie prowadzenie obserwacji i niszczenie przepływających się wojsk środkami przeciwpancernymi i artylerią, szczególnie w okresie forsowania przez 2/57 pcz.

Warunki atmosferyczne

Panujące wiatry z kierunków północno-wschodnich stwarzają warunki, które umożliwiają stosowanie nieruchomych zasłon dymnych na przeszkodzie wodnej. Wiatr o średnich prędkościach, niewielkim zachmurzeniu i nieznacznych prądach wstępujących stanowi średnie warunki do stosowania dymów.

Wnioski :

1. Teren pozwala na szerokie stosowanie dymów. Celowe jest użycie dymów do maskowania całego odcinka przeprawy w czasie podchodzenia pierwszej fali /t.j. 2/57 pcz/ do lustra wody.
2. Panujące warunki atmosferyczne pozwalają na stosowanie maskujących zasłon dymnych na przeprawach oraz oślepiających zasłon na punkty oporu nieprzyjaciela.
3. Kierunek wiatrów - skośny w stosunku do przeszkody wodnej jest korzystny do stawiania maskujących zasłon dymnych na szerokim froncie.
4. Możliwości zastosowania zasłon dymnych i kalkulacja niezbędnych sił i środków do zadymiania.

Wykładowca podaje, że zasłony dymne w czasie forsowania stosuje się w celu oślepienia systemu ognia i obserwacji naziemnej nieprzyjaciela oraz bezpośredniego przykrycia dymem forsujących pododdziałów w tych wypadkach kiedy nie ma skrytych podejść do lustra wody, a przeciwległy brzeg jest broniony przez nieprzyjaciela. Zadymianie powinno się rozpocząć w momencie wyjścia wołów bojowych na rubież, od której środki przeciwpancerne nieprzyjaciela mogą prowadzić najbardziej skuteczny ogień. Zasłony po-

winni zapewnić skryte podejście sił fali czołowej do lustra wody, a następnie pokonanie przez nie rzeki i wykonanie ataku na nieprzyjaciela.

W celu bezpośredniego przykrycia dymem podczas forsowania z planowanym przygotowaniem stosuje się krótkotrwałe zasłony dymne przy pomocy świec dymnych, termicznej aparatury dymotwórczej i wielolufowych wyrzutni pocisków dymnych. Aby skutecznie maskować kierunki przepraw należy 1,5 - 2 razy zwiększać szerokość zasłon w stosunku do szerokości odcinka forsowania. Dodatkowo należy stosować, w zależności od posiadanych sił i środków, zasłony pozorne aby maskować faktyczny kierunek przeprawy.

Uwaga metodyczna:

Wykładowca wyznacza 2-3 słuchaczy celem dokonania oceny możliwości użycia zasłon dymnych podczas forsowania i kalkulacji środków i sił niezbędnych do wykonania zasłon dymnych.

Proponowane rozwiązanie:

W wyniku dokonanej analizy i przeprowadzonych kalkulacji uważam, za celowe wykorzystanie zasłon dymnych w następujących przypadkach:

- do maskowania dymem 2/57 pz w czasie przejścia przez wały ochronne i otwarty teren do lustra wody. Pokonanie wody powinno przebiegać za ustępującą zasłoną w czasie jej rozpraszania tak, aby dym nie przeszkadzał w utrzymaniu kierunku. Zasłonę wykonać przy pomocy świec BDSz;
- postawienie zasłony pozornej między wałami ochronnymi a lustrem wody przed frontem 5 kcz celem zmylenia nieprzyjaciela co do kierunku forsowania. Zasłonę dymną wykonać przy pomocy wielolufowych wyrzutni pocisków dymnych;
- do oślepiania przeciwpancernych środków ogniowych i punktów obserwacyjnych nieprzyjaciela w czasie forsowania WISŁY przez 2/57 pz. Zasłony oślepiające wykonać przy pomocy móżdziejowych i artyleryjskich pocisków dymnych.

Następnie dokonujemy kalkulacji i obliczeń niezbędnych środków i sił do wykonania poszczególnych zasłon. W tym celu wyznaczamy po 2 słuchaczy celem dokonania niezbędnych obliczeń.

Uwaga metodyczna:

Jeśli słuchacze w wyniku dotychczas przeprowadzonej analizy i dokonanych kalkulacji otrzymają inne wnioski, dotyczące użycia zasłon, ich szerokości i czasu dymienia, to należy je uwzględnić

w dalszych rozważaniach stosując się do niżej opisanej metodyki obliczeń.

a/ Maskowanie dymem 2/57 pz w czasie przejścia przez wały ochronne i otwarty teren do lustra wody i w czasie forsowania na odcinku CZERNIDŁA, KOPYTY /7213/.

1. Szerokość odcinka forsowania 2/57 pz wynosi 1,6 km. Aby skutecznie maskować kierunek przeprawy, odcinek należy zwiększyć 1,5-2 razy. Do kalkulacji szerokość odcinka zwiększamy 2-krotnie. Szerokość odcinka wyniesie $1,6 \times 2 = 3,2 \text{ km}$.
2. Czas dymienia: szerokość terenu od wałów ochronnych do lustra wody wynosi ok. 600 m. Piechota na transporterach pokona ten teren w czasie ok. 4' /przy prędkości 10 km/h/, dodając 2' na zamknięcie się zasłony pomiędzy stanowiskami zadymiania i właściwą jej rozbudową, czas ogólny dymienia wyniesie ok. 6'.
3. Obliczamy niezbędną ilość świec do zadymiania odcinka szerokości 3,2 km. Na podstawie tabeli 4/XII /Vademecum wojsk chemicznych/ przy wietrze wiejącym skośnie do osi przeszkody wodnej na 1 km frontu potrzeba 8-10 świec BDSz. Czas dymienia świec BDSz wynosi 5-7 min. /średni czas 6 minut/. Wychodząc z powyższych danych dla postawienia zasłony dymnej na froncie 3,2 km w ciągu 6' będzie potrzebne $3,2 /8-10/ = 26 - 32$ świec BDSz. Do dalszych kalkulacji przyjęto górną granicę tj. 32 świece BDSz. Aby uzyskać zasłonę dymną na froncie 3,2 km w czasie 6' należy równocześnie spalić 32 świece BDSz.
4. Obliczamy ilość punktów zadymiania /odstęp pomiędzy świecami/. W oparciu o tabelę 4/XII odczytujemy, że przy wietrze skośnym odległość między punktami zadymiania wynosi 100 m. Stąd, ogólna ilość punktów zadymiania wyniesie $3200 : 100 \text{ m} = 32$.
5. Na podstawie tabeli 3/XV /Vademecum wojsk chemicznych/ określamy ilość samochodów do przewiezienia świec. Do przewiezienia świec potrzebny będzie jeden samochód o ładowności 2,5 t.
6. Do wykonania zasłony należy wyznaczyć pluton chemiczny bez 1 i 2 drrs.

Świece rozstawiamy na rubieży zadymiania wzdłuż przeszkody wodnej /w pobliżu lustra wody/ w odstępach 100 m i łączymy je przy pomocy sieci elektrycznej w układzie szeregowym. Sieć elektryczną podciągamy do stanowiska kierowania zasłoną. Do zapalenia świec używamy zapalników elektrycznych, które zapalamy przy pomocy zapalarki KPM-1. Organizujemy jedno stanowisko kierowania

zasłoną dymną. Na kierownika odcinka zadymiania wyznaczamy dowódcę plutonu chemicznego. Stanowisko kierowania zasłoną dymną rozmieszczamy w części środkowej zasłony.

b/ Postawienie zasłony pozornej pomiędzy wałami ochronnymi a lustrem wody przed frontem 5 kcz przy pomocy wielolufowych wyrzutni pocisków dymnych.

1. W każdym plutonie czołgów znajduje się jedna wielolufowa wyrzutnia pocisków dymnych posiadająca 8 luf. Pociski mogą być wystrzeliwane na odległość 300 i 700 m. Przy odpowiednim skierowaniu wieży czołgu można poszczególne serie układać na jedną rubież. Czas dymienia jednego pocisku 1 minuta.
2. Ogólny czas trwania pozornej zasłony nie powinien być krótszy od czasu trwania zasłony maskującej, ponieważ stanowi ona przedłużenie odcinka zadymiania i zmylenie nieprzyjaciela co do kierunku zadymiania. Aby podtrzymać zasłonę dymną w ciągu 6 minut należy wystrzelić sześć serii pocisków /czas dymienia pocisku 1 minuta/. Ogólne potrzeby pocisków dymnych wyniosą: 3 wyrzutnie x 8 luf x 6 serii = 144 sztuki.
3. Pozorną zasłonę dymną wykonuje 5 kcz przy pomocy wielolufowych wyrzutni pocisków dymnych z miejsca.

Na kierownika odcinka zadymiania należy wyznaczyć dowódcę kompanii.

c/ Postawienie zasłon dymnych do oślepienia na przednim skraju przeciwpancernych środków ogniowych i punktów obserwacyjnych nieprzyjaciela.

Kalkulacje i obliczenia niezbędnych środków dymnych oraz wyboru celów do oślepienia dokonuje się między innymi w czasie zajęć z taktyki WRiA. Dane wpisuje się do planu zadymiania. Czas rozpoczęcia i zakończenia oślepienia ustala się w czasie omawiania współdziałania z szefem WRiA.

Uwaga metodyczna:

Otrzymane dane w trakcie kalkulacji słuchacze wpisują do planu wykonania zasłon dymnych dla zabezpieczenia forsowania WISŁY przez 19 pcz po ich zatwierdzeniu przez wykładowcę. Na podstawie planu wykonania zasłon dymnych nakazać słuchaczom, aby nanieśli na mapę roboczą rubieże i opisali je legendą.

5. Zameldowanie danych do decyzji dowódcy pułku

Wykładowca podaje, że szef zabezpieczenia chemicznego 19 pcz zameldował się u dowódcy pułku celem przedstawienia

danych do decyzji. Do zameldowania danych wykładowca wyznacza 2-3 słuchaczy. Po zameldowaniu danych przez słuchaczy, w razie potrzeby wykładowca uzupełnia meldunek.

Proponowane rozwiązanie:

Forsowanie przeszkody odbywa się w warunkach dziennych. Podejście naszych wojsk do przeszkody wodnej i jej forsowanie stanowi dla nieprzyjaciela dogodne warunki do prowadzenia obserwacji i użycia przeciwpancernych środków ogniowych, a nawet małych kalibrów pocisków jądrowych. Najbardziej zagrożony będzie 2/57 pz podczas forsowania na szerokim froncie w czasie przechodzenia przez wały ochronne.

Warunki atmosferyczne są sprzyjające do stosowania zasłon dymnych na przeprawach i do oślepienia nieprzyjaciela na lewym brzegu WISŁY.

Maskowanie forsowania przeszkody wodnej celowo jest wykonać następująco:

- a/ maskowanie dymem 2/57 pz w czasie podejścia i przejścia przez wały ochronne oraz otwarty teren do lustra wody. Maskowanie wykonać przy użyciu świec BDSz. Czas trwania zadymiania 6'. Zadymianie rozpocząć na jedną minutę przed podejściem do wałów ochronnych 2/57 pz. Zadymianie zakończyć w momencie wchodzenia do wody. Szerokość rubieży zadymiania 3200 m. Rubież zadymiania wykonać wzdłuż lustra wody na odcinku jeden kilometr płn. CZERNIDŁY - KOPYTY. Do wykonania zasłony potrzeba 32 szt. świec BDSz. Na wykonawcę zasłony wyznaczyć pluton chemiczny;
- b/ postawić pozorną zasłonę przed frontem 5 kcz, między wałami ochronnymi, a lustrem wody, celem zmylenia nieprzyjaciela co do kierunku forsowania. Zasłonę pozorną wykonać przy pomocy wielolufowych wyrzutni pocisków dymnych znajdujących się na czołgach. Do wykonania zasłony potrzeba zużyć 144 pociski dymne, Czas rozpoczęcia i trwania zadymiania jak dla zasłony maskującej wykonywanej na kierunku forsowania 2/57pz. Na wykonawcę i kierownika zasłony należy wyznaczyć dowódcę 5 kcz;
- c/ do przewiezienia świec i pocisków dymnych z PPG na rubież zadymiania i 5 kcz potrzebny będzie jeden samochód 2,5 tony;
- d/ wykonać oślepienie punktów obserwacyjnych i przeciwpancernych środków ogniowych nieprzyjaciela w czasie forsowania WISŁY przez 2/57 pz. Zasłony należałoby wykonać przy pomocy

artylerii pułku. Oślepienie rozpocząć w momencie podejścia 2/57 pz do lustra wody, a zakończyć po lądowaniu na przeciwnym brzegu.

6. Omówienie zajęć:

- a/ Podać cel zajęcia i stopień jego osiągnięcia.
- b/ Omówić pracę słuchaczy, wskazać na braki i osiągnięcia.

Załącznik:

Nr 1 - Plan wykonania zasłon dymnych dla zabezpieczenia forsowania WISŁY przez 19 pcz.

Załącznik nr 1
do oprac. metod. z TWChem.

ZATWIERDZAM
DOWÓDCA 19 PUŁKU CZOŁGÓW

P L A N

wykonania zasłon dymnych dla zabezpieczenia forsowania
WISŁY przez 19 pułk czołgów

Lp.	Rubież wykonania zasłon dymnych, długość w m	Ilość odcinków zadym. długość w m	Czas dy-mienia i zapalenia poszczeg. serii	Ludzie	BDSz	Wystrzały pocisków dymnych	Art. pociski dymne	Ilość pocisków dym.	Ilość spalanych punktów	Ilość świec w jednym punkcie	Ilość świec	Ilość świec spalanych w jednym serii	Termin gotowości	Pozna-tek na-dym.	Koniec Zady-mienie	WYKONAWCY
1	1 km na płu, CZERNIDŁA-KOPYTY /7213/ 50 m od lustra wody	1 3200	6' od G-5 do G+1	10	32	3	144	32	1	1	32	4.00 22.3	4.00 22.3	Przez radio DYM	Przez radio PRZER- WID DYM	Pluton chemiczny
2	Między wałami ochronnymi a lustrem wody WISŁY, przed frontem 5 kcz	1 ok. 1200	6' od G-5 do G+1			3	144					4.00 22.3	4.00 22.3	Jak wyżej	Jak wyżej	5 kcz
3																

SZEF ZABEZPIECZENIA CHEMICZNEGO 19 pcz

SZEF SZTABU 19 pcz

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. gen. broni Karola Świerczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK ŁĄCZNOŚCI

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY
TAKTYKI WOJSK ŁĄCZNOŚCI

P O U F N E

Egz.nr .....

/-/ płk mgr inż. K. PATKOWSKI

I kurs wojsk lądowych
Rok szkolny 1977/78

DLA NAUCZYCIELI
AKADEMICKICH

ĆWICZENIE GŁÓWNE NR 103/G

TEMAT: "NATARCIE PUŁKU CZOŁGÓW Z FORSOWANIEM
PRZESZKODY WODNEJ"

Zajęcie nr 7. Potrzeby i możliwości wykorzystania środków ..
łączności podczas forsowania przeszkody wodnej

OPRACOWANIE METODYCZNE

I. TEMAT ZAJĘCIA: "POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA ŚRODKÓW ŁĄCZNOŚCI PODCZAS FORSOWANIA PRZESZKODY WODNEJ"

II. CELE SZKOLENIOWE:

1. Pogłębić i ugruntować znajomość przez słuchaczy organizacji łączności pułku /pz, pcz/ w natarciu.
2. Zapoznać słuchaczy z zasadami organizacji łączności pułku czołgów w czasie forsowania przeszkody wodnej.
3. Doskonać umiejętność graficznego przedstawiania organizacji łączności pułku.

III. METODA: Zajęcie grupowe w sali wykładowej.

IV. CZAS: 2 godziny szkolne.

V. ZAGADNIENIA SZKOLENIOWE I PODZIAŁ CZASU:

1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęcia - 10'
2. Właściwości planowania i organizacji łączności pułku czołgów w czasie forsowania przeszkód wodnych - 20'
3. Organizacja łączności radiowej dla potrzeb kierowania przeprawami 19 pcz ..... - 30'
4. Organizacja łączności radioliniowej i wojskowej poczty polowej 19 pcz w natarciu z forsowaniem przeszkody wodnej ..... - 25'
5. Omówienie zajęcia ..... - 5'

Razem: 90'

VI. WSKAZÓWKI ORGANIZACYJNO-METODYCZNE:

1. Zajęcie prowadzone jest we wszystkich grupach I kursu wojsk lądowych.
2. Do zajęcia słuchacze przygotowują się na podstawie zaleconych materiałów do przestudiowania i wskazówek wykładowców.
3. W czasie nauki własnej słuchacze dokonują oceny potrzeb i możliwości zapewnienia łączności pułku czołgów podczas forsowania przeszkody wodnej z marszu i opracowują wnioski odnośnie możliwości zapewnienia tej łączności. Wrysowują na pobranych z bibl. szkol. drukach, organizację łączności radiowej 19 pcz dla potrzeb kierowania forsowaniem i przeprawami z przełożonym i podwładnymi a na pobranej kalce wrysowują zarys przeszkody wodnej, punkty dowodzenia 19 DZ i 19 pcz oraz organizowane przeprawy na odcinku forsowania pułku.

4. W czasie zajęcia omówić opracowaną przez słuchaczy organizację łączności radiowej 19 pcz dla potrzeb kierowania forsowaniem i przeprawami.

Na podstawie rozwiązania katedralnego dokonać ewentualnych poprawek i uzupełnień w przedstawionych przez słuchaczy rozwiązaniach.

5. W czasie omawiania organizacji łączności przewodowej dla potrzeb kierowania forsowaniem i przeprawami, należy szczególnie rozpatrzyć łączność na wszystkich przeprawach organizowanych w 19 pcz.

6. Przy rozpatrywaniu poszczególnych zagadnień szkoleniowych można wykorzystać dane zawarte w opracowaniu: "Właściwości planowania i organizacji łączności pułku w czasie forsowania przeszkód wodnych". Dokonać uogólnień teoretycznych omawianych zagadnień.

1. WŁAŚCIWOŚCI PLANOWANIA I ORGANIZACJI ŁĄCZNOŚCI PUŁKU /pz, pcz/ W CZASIE FORSOWANIA PRZESZKÓD WODNYCH.

a/ DOWODZENIE

Dowódcą odcinka forsowania pułku jest dowódca pułku. Na komendanta odcinka forsowania pułku wyznaczony jest szef saperów pułku, który jest bezpośrednim doradcą dowódcy pułku w sprawach związanych z użyciem i wykorzystaniem sił i środków inżynierskich zabezpieczających forsowanie i przeprawę wojsk.

Komendantami punktów przeprawowych są dowódcy pododdziałów wojsk inżynierskich, którzy organizują daną przeprawę. W zależności od potrzeb wyznaczają oni jednego lub dwóch swoich pomocników /z podległego im stanu osobowego/.

Pierwszy pomocnik znajduje się na brzegu wyjściowym.

Do jego obowiązków należy:

- wywoływanie i kierowanie we właściwym czasie odpowiednich pododdziałów na przeprawę, a w razie uszkodzenia lub zniszczenia jej, zatrzymuje wywołany pododdział przed podejściem do przeprawy;

- kierowanie pododdziałów do miejsc ładowania ludzi i sprzętu na środki desantowe i promy;

- niedopuszczanie do ładowania na środki przeprawowe sprzętu, który swym ciężarem i rozmiarami przekracza dozwolone obciążenie środków desantowych, promów i mostów.

Drugi pomocnik - znajduje się na przeciwległym brzegu rzeki. Do obowiązków jego należy:

- zapewnienie porządku przy wyładowywaniu się pododdziałów i sprzętu bojowego ze środków przeprawowych;
- przeciwdziałanie grupowaniu się wyładowanych wojsk przy przeprawie;
- organizowanie powrotu środków przeprawowych na brzeg wyjściowy;
- ewakuacja rannych powracającymi środkami przeprawowymi na brzeg wyjściowy.

Na przeprawie mostowej wystawia się ponadto:

- wartę;
- pododdział dyżurny /obrona i utrzymanie mostu/;
- zespół wydobywczo-ratunkowy;
- pododdziały brzegowe /naprawa zjazdów i wyjazdów/;
- czaty wodne-/górna i dolna/;
- posterunki obserwacji przeszkody wodnej, których zadaniem jest odbieranie sygnałów podawanych przez czaty wodne, obserwacja wahań poziomu wody oraz wszystkiego, co może zakłócić normalny tok pracy przeprawy i meldowanie o tym komendantowi przeprawy.

b/ OGÓLNE ZASADY PLANOWANIA I ORGANIZACJI ŁĄCZNOŚCI PODCZAS FORSOWANIA PRZESZKÓD WODNYCH.

Dowodzenie pododdziałami forsującymi przeszkody wodne i kierowanie działalnością organów kierowania przeprawami jest zabezpieczane za pomocą technicznych środków łączności.

Łączność w natarciu z forsowaniem przeszkody wodnej powinna być zapewniona zarówno w okresie podchodzenia wojsk do przeszkody wodnej, jak i w czasie samego jej forsowania oraz rozwijania natarcia na przeciwległym brzegu. Należy dążyć do tego, aby zorganizowany system łączności działał nieprzerwanie i zapewniał możliwość stałego orientowania się dowództwa i sztabu pułku w działalności wojsk we wszystkich etapach forsowania przeszkody wodnej.

Zakres organizacji łączności podczas forsowania przeszkody wodnej jest zwykle uzależniony od zaistniałej sytuacji na polu walki, a przede wszystkim od sposobu i specyfiki forsowania, polegającej głównie na tym, że przeszkoda wodna dzieli ugrupowanie nacierających wojsk na dwie części i utrudnia normalną wymianę wiadomości między poszczególnymi elementami ugrupowania bojowego. Wszelkie czynności związane z organizacją łączności powinny być

wykonane jeszcze przed podejściem wojsk do przeszkody wodnej.

Należy przy tym zwrócić szczególną uwagę na:

- zapewnienie niezbędnej łączności dla potrzeb dowodzenia wojskami wykonującymi artyleryjskie wsparcie w okresie poprzedzającym rozpoczęcie forsowania;

- zapewnienie ciągłej wymiany wiadomości podczas podchodzenia wojsk do przeszkody wodnej, w czasie jej forsowania a także w okresie walki na przeciwległym brzegu, między poszczególnymi pododdziałami i elementami ugrupowania znajdującymi się na obu brzegach pokonywanej przeszkody wodnej;

- zapewnienie sprawnie działającej łączności z oddziałami wydzielonymi, wysadzonymi desantami powietrznymi oraz wszystkimi elementami i organami rozpoznania działającymi na przeszkodzie i za nią;

- zapewnienie łączności między poszczególnymi przeprawami;

- przygotowanie sił i środków łączności do przeprawienia ich na przeciwległy brzeg rzeki.

Za organizację łączności podczas forsowania przeszkody wodnej odpowiedzialny jest szef łączności oddziału organizującego forsowanie.

Planowanie łączności

Planowanie łączności w natarciu z forsowaniem przeszkody wodnej pułku, nie różni się zasadniczo od planowania łączności w innych działaniach, ponieważ forsowanie stanowi integralną część ogólnego działania wojsk. W związku z tym, planowaniem łączności należy objąć nie tylko etap działań dotyczących forsowania, lecz także okres wykonywania określonych zadań bojowych zarówno przed, jak i po sforsowaniu przeszkody wodnej.

Praca szefa łączności w tym zakresie powinna mieć na celu zorganizowanie takiego systemu łączności, który odpowiadałby jednocześnie potrzebom kierowania natarciem oraz umożliwiał dowodzenie i kierowanie forsowaniem przeszkody wodnej.

W zasadzie wszystkie zagadnienia dotyczące organizacji łączności i utrzymania jej w stałej gotowości, powinny być rozstrzygnięte w okresie przygotowawczym do działań, kiedy to oddziały znajdują się na dalekich podejściach do przeszkody wodnej.

Szef łączności pułku, organizując łączność na czas forsowania, powinien we właściwym czasie wydać podległym funkcyjnym łączności niezbędne zarządzenia mające na celu przygotowanie sił i środków do zabezpieczenia łączności w czasie forsowania przeszkody wodnej.

Kolejność i treść pracy szefa łączności podczas organizacji łączności na czas forsowania.

Przed przystąpieniem do organizacji łączności na czas forsowania szef łączności powinien zapoznać się z decyzją dowódcy i zarządzeniem wydanym w tym celu przez sztab przełożony i na tej podstawie ustalić:

- miejsce rozmieszczenia punktów dowodzenia przełożonego podczas forsowania przeszkody wodnej i sposób otrzymania danych o przewidywanym ich rozmieszczeniu po sforsowaniu przeszkody wodnej;

- w jaki sposób i jakimi środkami będzie utrzymana łączność ze sztabem przełożonym na podejściach do przeszkody wodnej, w czasie jej forsowania oraz podczas działań na przeciwległym brzegu;

- sposób organizacji łączności na przeprawach organizowanych przez przełożonego;

- sposób organizacji łączności z oddziałami współdziałającymi podczas forsowania.

W razie potrzeby szef łączności w oparciu o decyzję dowódcy i zarządzenie /wytyczne/ łączności sztabu przełożonego, referuje dowódcy lub szefowi sztabu propozycje do organizacji łączności na czas forsowania, które mogą być przedstawione w różnej formie w zależności od sytuacji i czasu.

Szef sztabu w oparciu o decyzję dowódcy wydaje szefowi łączności wytyczne zwracając w nich szczególną uwagę na zagadnienia związane z organizacją łączności na czas forsowania przeszkody wodnej. W wytycznych tych określa:

- miejsce dowódcy i sztabu oddziału podczas forsowania;
- rejony rozmieszczenia elementów ugrupowania bojowego do forsowania;

- ilość i rodzaj przepraw organizowanych na odcinku forsowania oddziału i urzutowanie oddziału do przeprawy;

- rejony rozmieszczenia elementów kierowania przeprawą;

- stopień rozbudowy systemu łączności na okres forsowania;

- termin rozpoczęcia forsowania oraz czas gotowości łączności.

Dokumenty planu łączności oraz ich treść.

W czasie forsowania przeszkody wodnej dokumenty planu łączności w pułku pod względem ilościowym nie ulegają zmianie.

Jeśli uprzednio nie została zaplanowana łączność radiowa na czas forsowania i przeprawy wojsk, to należy ją uwzględnić

wnosząc odpowiednie uzupełnienia do schematu łączności radiowej.

Na mapie roboczej szefa łączności wrysowuje się:

- treść decyzji dowódcy w zakresie niezbędnym dla organizacji łączności z uwzględnieniem przepraw na odcinku forsowania pułku;

- rozmieszczenie punktów dowodzenia przełożonego i podwładnych do kierowania forsowaniem;

- węzły łączności i organizację łączności radioliniowej, przewodowej i poczty polowej.

Organizacja łączności oraz stopień wykorzystania poszczególnych środków łączności podczas forsowania przeszkody wodnej.

Do kierowania przeprawą wojsk organizuje się łączność kierowania przeprawą. Ma ona na celu zapewnienie utrzymania kontaktu między dowódcami przepływającymi się oddziałów i pododdziałów a komendantami odpowiednich odcinków forsowania i komendantami przepraw, ich pomocnikami oraz posterunkami kontroli i przepuszczania pododdziałów na przeprawę.

Komendantowi odcinka forsowania pułku zapewnia się łączność z dowódcą pułku oraz komendantami przepraw organizowanych przez pułk i dywizję na odcinku forsowania pułku.

Komendant przeprawy utrzymuje łączność ze swoim pomocnikiem na przeciwległym brzegu rzeki, a także w razie potrzeby posterunkiem kontroli i przepuszczania pododdziałów na przeprawę. Ponadto musi być zapewniona łączność między komendantem odcinka forsowania i posterunkami przepuszczania pododdziałów na przeprawę.

Stopień wykorzystania radiowych środków łączności w zależności od etapu działań oddziału w warunkach forsowania określa sztab przełożony. W okresie podejścia do przeszkody łączność radiowa powinna być ograniczona i może być wykorzystywana tylko do:

- przekazywania krótkich, zawczasu opracowanych sygnałów;
- zapewnienia łączności z organami rozpoznania naziemnego;
- dla celów ostrzegania i alarmowania wojsk o nalotach lotnictwa nieprzyjaciela i o zagrożeniu przez niego użyciem BMR.

Łączność środkami radioliniowymi podczas forsowania jest organizowana i wykorzystywana na ogólnych zasadach z tym, że należy uwzględnić konieczność zapewnienia łączności radioliniowej pomiędzy dowódcą a sztabem pułku po przepłynięciu się dowódcy na przeciwległy brzeg za wojskami pierwszego rzutu pułku.

Korzystanie z łączności przewodowej dla potrzeb dowodzenia w natarciu pułku z forsowaniem przeszkody wodnej jest zazwyczaj

utrudnione a niejednokrotnie niemożliwe. Z łączności przewodowej korzystać można tylko wówczas, gdy pozwala na to sytuacja bojowa, a przede wszystkim jest dostateczna ilość czasu na jej zorganizowanie /zazwyczaj w czasie forsowania z planowym przygotowaniem/.

Łączność środkami poczty polowej w natarciu z forsowaniem przeszkody wodnej powinna być szeroko wykorzystywana. Zachodzi konieczność ustalenia z komendantem odcinka forsowania pułku sposobu pokonywania przeszkody wodnej przez środki poczty polowej /utrzymanie łączności z pododdziałami, elementami ugrupowania bojowego i punktami dowodzenia rozdzielającymi przeszkodę wodną/.

Kierowanie przeprawą czołgów pod wodą

Komendantem przeprawy czołgów pod wodą jest z reguły dowódca pododdziału czołgów /dowódca bcz, dowódca kcz/.

Kierowanie przeprawą czołgów pod wodą na każdej osi /trasie/ powierza się specjalnie wyznaczonym do tego celu oficerom, dowódcom osi /tras/, którymi zazwyczaj są dowódcy kompanii czołgów.

Jeśli chodzi o komendanta przeprawy, to zwykle znajduje się on bezpośrednio na przeprawie i osobiście kieruje - /wspólnie z dowódcami pododdziałów/ - przeprawą czołgów pod wodą na poszczególnych osiach /trasach/ przeprawowych. Kierowanie to odbywa się z punktu dowodzenia, skąd widać dobrze czołgi przepływające się na przeciwległy brzeg. Na poszczególnych osiach /trasach/ ruchem czołgów pod wodą kieruje się za pomocą środków radiowych, którymi dysponować powinni zarówno komendant przeprawy, jak też dowódcy poszczególnych osi /tras/ oraz załogi czołgów.

W wypadku, gdy batalion czołgów /pz/ forsować będzie przeszkodę wodną na dwóch przeprawach pod wodą, wtedy komendantami tych przepraw mogą być - na jednej dowódca, a na drugiej szef sztabu batalionu czołgów.

PRZEBIEG ZAJĘCIA
=====

1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęcia ... - 10'

Podać temat i cele zajęcia. Sprawdzić wykonanie przez słuchaczy schematu organizacji łączności radiowej na czas forsowania przeszkody wodnej i omówić zauważone w nich błędy.

Omówić sposób przeprowadzenia zajęcia.

2. Właściwości planowania i organizacji łączności 19 pułku czołgów w czasie forsowania przeszkód wodnych ..... - 20'

Na wstępie tego zagadnienia postawić słuchaczom następujące pytania kontrolne:

1. Wymienić osoby funkcyjne, które wyznaczone /występują/ są w 19 pcz do kierowania forsowaniem przeszkody wodnej oraz do kierowania przeprawami na odcinku forsowania pułku.

2. Omówić wprowadzone zmiany w ugrupowaniu bojowym 19 pułku czołgów w czasie planowania i organizacji forsowania rz. WISŁA.

Uwaga metodyczna:

Do odpowiedzi na powyższe pytania wyznaczyć słuchaczy. Po zakończeniu referowania przez słuchacza, podsumować, ewentualnie uzupełnić jego wypowiedź.

W dalszym ciągu zajęcia omówić potrzeby i możliwości zapewnienia łączności dla potrzeb kierowania przeprawami w czasie forsowania przez 19 pcz rz. WISŁA na nakazanym odcinku forsowania.

Szczególną uwagę zwrócić na omówienie potrzeb i możliwości w zakresie łączności radiowej i przewodowej.

Uwaga metodyczna:

Wyznaczeni słuchacze powinni zreferować wnioski z oceny potrzeb i możliwości zapewnienia łączności radiowej i przewodowej w 19 pcz w czasie pokonywania rz. WISŁA na nakazanym odcinku forsowania.

Proponowane rozwiązanie:

a/ łączność radiowa

Dla zapewnienia sprawnego kierowania forsowaniem i przeprawami na odcinku forsowania 19 pcz zachodzi potrzeba zorganizowania dodatkowych sieci i kierunków radiowych dla zapewnienia łączności szefowi saperów pułku z:

- szefem saperów 19 DZ;
- dwoma komendantami przepraw na GSP;
- komendantem przeprawy na PTS i komendantem przeprawy czołgów pod wodą.

Ponadto zachodzi potrzeba zapewnienia łączności radiowej dla poszczególnych komendantów przepraw z ich pomocnikami na przeciwległym brzegu i posterunkami kontroli i przepuszczania wojsk na poszczególne przeprawy.

Dla zabezpieczenia potrzeb szefa saperów pułku należy wykorzystać jedną radiostację R-107 przenośną z kł pcz i jedną radiostację R-107 przenośną z k. saperów pułku.

Dowódcy plutonów kdp, którzy są wyznaczeni na komendantów przepraw na PTS i GSP, otrzymali po jednej radiostacji R-107 dla zapewnienia łączności radiowej z szefem saperów pułku oraz po 3 radiostacje R-126 dla zapewnienia łączności radiowej z pomocnikami na przeciwległym brzegu rzeki.

Posterunki kontroli i przepuszczania wojsk na przeprawy organizowane są siłami i środkami plutonu ochrony i regulacji ruchu pułku, który wykorzystuje etatowe radiostacje R-107 do łączności z komendantami poszczególnych przepraw.

Dla zapewnienia odpowiedniego funkcjonowania przeprawy czołgów pod wodą na komendanta jej wyznaczony został z-ca d-cy ds. liniowych, który wykorzystuje radiostację pokładową R-123 z czołgu d-cy kcz przepływającego się w ostatniej kolejności do łączności z czołgami znajdującymi się pod wodą.

Na przeprawę czołgów pod wodą został przydzielony pluton zabezpieczenia przepraw z 19 bsap, który wykorzystany jest do urządzenia PKUW i zorganizowania służby ewakuacyjno-ratunkowej oraz urządzenia przeprawy. Otrzymał z bsap jedną radiostację R-107 i trzy radiostacje R-126 a na środkach pływających wykorzystywanych do celów ewakuacyjno-ratunkowych posiada radiostacje pokładowe R-123.

Wszystkie środki pływające /GSP i PTS/ posiadają radiostacje pokładowe R-123.

b/ łączność przewodowa

Dla zapewnienia sprawnego kierowania przeprawami, zachodzi potrzeba zorganizowania na odcinku forsowania 19 pcz łączności przewodowej pomiędzy PO d-cy 19 pcz /rejon pkt 92,1 /7114// a SDO poszczególnych komendantów przepraw. Można tu zastosować równoległe podłączenie 2-3 aparatów telefonicznych do jednej

linii przewodowej i ustalić odpowiednie sygnały wywoławcze poszczególnych komendantów przepraw. W sprzyjających warunkach można także wybudować kierunki przewodowe z SDO komendantów przepraw do posterunków kontroli i przepuszczania wojsk na przeprawy.

Uwaga metodyczna:

Po zakończeniu referowania przez słuchaczy poszczególnych zagadnień zainicjować w grupie dyskusję, którą następnie uogólnić i podsumować.

3. Organizacja łączności radiowej dla potrzeb kierowania przeprawami 19 pcz ..... -30

W oparciu o dokonaną ocenę potrzeb i możliwości zapewnienia łączności radiowej 19 pcz w czasie forsowania przeszkody wodnej i opracowany przez słuchaczy na nauce własnej schemat łączności radiowej 19 pcz na czas forsowania przeszkody wodnej rozpatrzyć następujące zagadnienia:

- łączność radiową dowódcy odcinka forsowania pułku z dowódcą odcinka forsowania dywizji /dowódcy 19 pcz z dowódcą 19 DZ/;
- łączność radiową komendanta odcinka forsowania pułku z komendantem odcinka forsowania dywizji/szefa saperów 19 pcz z szefem saperów 19 DZ/;
- łączność radiową komendanta odcinka forsowania pułku z komendantami poszczególnych przepraw;
- łączność radiową komendantów przepraw z ich pomocnikami na przeciwległym brzegu rzeki i posterunkami kontroli i przepuszczania wojsk;
- łączność radiową dowódcy osi przeprawowej w czasie forsowania czołgów pod wodą;
- łączność radiową kierowania samobieżnymi środkami przeprawowymi.

Uwaga metodyczna:

Poszczególne zagadnienia referują wyznaczeni słuchacze, a prowadzący zajęcia w razie potrzeby, uzupełnia lub koryguje przedstawione przez nich propozycje.

/Przykład rozwiązania katedralnego organizacji łączności radiowej 19 pcz na czas forsowania przeszkody wodnej przedstawiony został na schemacie - załącznik nr 2/.

4. Organizacja łączności przewodowej i poczty polowej 19 pcz w natarciu z forsowaniem przeszkody wodnej..... - 25'

Na pobranej z biblioteki szkoleniowej kalki technicznej, słuchacze wrysowują na nauce własnej zarys przeszkody wodnej /rzekę WISŁĘ na odcinku forsowania 19 pcz/, linie rozgraniczenia, punkty dowodzenia 19 pcz i 19 DZ oraz sąsiadów oraz organizowane przeprawy na odcinku forsowania 19 pcz.

Uwaga metodyczna:

Podczas przerwy poprzedzającej zajęcie, wyznaczony słuchacz wrysowuje dane z kalki technicznej na tablicę szkolną.

W toku zajęcia wyznaczeni słuchacze referują, a następnie wrysowują na tablicę poszczególne relacje łączności przewodowej i środkami wojskowej poczty polowej. Prowadzący zajęcia ustosunkowuje się do przedstawionej propozycji, w razie potrzeby koryguje lub uzupełnia ją i nakazuje całej grupie wrysowanie przyjątego rozwiązania na swoje kalki techniczne.

W tym fragmencie ćwiczenia należy kolejno rozpatrzyć:

- łączność przewodową z punktu obserwacyjnego dowódcy 19 pcz do SDO komendantów poszczególnych przepraw;
- łączność przewodową z SDO komendantów przepraw do posterunków kontroli i przepuszczania wojsk;
- łączność środkami wojskowej poczty polowej z WSD 19 DZ, SD 19 pcz i elementami ugrupowania bojowego 19 pcz oraz SD 56 pz /lewy sąsiad/.

Ponadto należy rozpatrzyć łączność radioliniową na kierunku z PO dcy 19 pcz do SD 19 pcz /stacja radioliniowa R-405 PTI z WD R3z dcy 19 pcz i stacja radioliniowa R-405Z w aparatuwni RWŁ 1M na SD 19 pcz/. Za pośrednictwem WŁ SD 19 pcz dca pułku może uzyskać łączność radioliniową z WSD 19 DZ i sąsiadami.

Uwaga metodyczna:

Przykładowe rozwiązanie katedralne organizacji łączności przewodowej i środkami wojskowej poczty polowej zostało przedstawione na schemacie - załącznik nr 3.

5. Omówienie zajęcia ..... - 5'

W omówieniu zajęcia należy podkreślić, że łączność dowodzenia 19 pcz w czasie forsowania przeszkody wodnej jest ta sama, jak w natarciu bez pokonywania przeszkody wodnej. Dodatkowo do sieci radiowej d-cy 19 pcz włącza się przydzielony dca 2/57 pz.

Na czas forsowania przeszkody wodnej na odcinku forsowania pułku organizuje się dodatkowo łączność do kierowania forsowaniem. Jeden z takich wariantów został przerobiony w tym ćwiczeniu.

Należy podkreślić, że ze względu na krótki czas przeznaczony na planowanie i organizację łączności na czas forsowania przeszkody wodnej - szef łączności pułku powinien możliwie szybko otrzymać niezbędne dane odnośnie ugrupowania bojowego pułku oraz organizacji dowodzenia i kierowania forsowaniem, aby mógł na czas zaplanować i zorganizować dodatkowe relacje łączności.

Następnie omówić przygotowanie się słuchaczy do zajęć, a także znajomość przez nich problematyki dotyczącej zagadnień organizacji łączności pułku czołgów w natarciu z forsowaniem szerokiej przeszkody wodnej.

Załączniki:

- Nr 1 - Schemat łączności radiowej 19 pcz na czas forsowania przeszkody wodnej.
- Nr 2 - Schemat łączności przewodowej, radioliniowej i środkami wojskowej poczty polowej.
- Nr 3 - Schemat łączności przewodowej i środkami wojskowej poczty polowej 19 pcz na czas forsowania przeszkody wodnej.

OPRACOWAŁ

/-/ ppłk Jan KUBLIK

SPRAWDZIŁ
KIEROWNIK ZESPOŁU TAKTYCZNEGO

/-/ płk dr Józef MACKIEWICZ

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. gen. broni K. Świerczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

T A J N E

Egz. nr .....

DLA NAUCZYCIELI AKADEMICKICH

ĆWICZENIE GŁÓWNE NR 103/G

Opracowanie metodyczne do zajęcia 5

- I. TEMAT: "UŻYCIE CZOŁGÓW PODCZAS FORSOWANIA. SPRECYZOWANIE I POSTAWIENIE ZADAŃ BOJOWYCH. WYDANIE WYTYCZNYCH DO ZABEZPIECZENIA FORSOWANIA I WSPÓŁDZIAŁANIA"
- II. CEL: 1. Doskonalić słuchaczy w roli dowódcy pułku w:
- konfrontacji decyzji podjętej z mapy z terenu;
- orientacji topograficznej i taktycznej.
2. Uczyć słuchaczy:
- logicznego i zwięzłego stawiania zadań bojowych;
- organizacji współdziałania i zabezpieczenia w czasie forsowania.
- III. METODA: Zajęcia grupowe w klasie.
- IV. ZAGADNIENIA SZKOLENIOWE:
1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęć i organizacja zajęcia	- 40'
2. Sprecyzowanie i postawienie zadań	-100'
3. Wydanie wytycznych do zabezpieczenia forsowania i współdziałania	-120'
4. Omówienie zajęć	- 10'
Razem: 270'	
- V. WSKAZÓWKI ORGANIZACYJNO-METODYCZNE:
1. Zajęcie prowadzone jest w czasie 6 godz. /w ciągu jednego dnia/ na wale przeciwpowodziowym od KARCZEWA do NADBRZEŻA.
  2. W czasie instruktażu wykładowca katedry TO nakazuje słuchaczom:

a/ przestudiować:

- "Regulamin walki" pkt 47-49, 52-57, 81-170, 230-233;
- podręcznik "Taktyka Ogólna" str. 27-41, 50-70, 124-138;

b/ przygotować się do zreferowania następujących problemów:

- treść pracy dowódcy pułku w czasie rekonesansu;
- jakie zagadnienia uzgadniane są przez dowódców w czasie organizacji współdziałania;
- cel i zakres zabezpieczenia działań bojowych;

c/ na zajęciach być gotowym:

W roli dowódcy pułku do pracy w zakresie:

- stawiania zadań bojowych w tym w języku rosyjskim;
- organizacji współdziałania;
- wydawania wytycznych do zabezpieczenia forsowania.

3. Rozliczenie czasu:

- przejazd na punkt pracy 7.30-8.30;
- praca na punkcie 8.30-12.30;
- powrót 12.30-13.30.

4. Kierownik grupy ustala ubiór oraz czas i miejsce zbiórki.

VI. PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Organizacja zajęć ..... - 40'

- wykładowca podaje temat zajęć;
- sprawdza stopień przygotowania się słuchaczy do zajęć /mapy, teoria/.

Następnie wykładowca wyznacza słuchaczom 15 minut na osobiste zorientowanie się w terenie, po czym wyznacza słuchacza do przeprowadzenia orientacji topograficznej, następnie ustosunkowując się do wypowiedzi słuchacza zwraca uwagę na zwięzłość języka, konieczność wskazania w terenie przedmiotów mających istotne znaczenie dla działań bojowych pułku.

Wykładowca wyznacza następnego słuchacza, który dokona orientacji taktycznej.

Wykładowca ustosunkowuje się do wypowiedzi słuchacza i informuje, że w działaniach bojowych orientację taktyczną bardzo często będzie prowadził dowódca pododdziału znajdującego się w styczności z nplem.

Przystępując do dalszej części zajęcia wykładowca dzieli grupę na trzy podgrupy i w każdej z nich naznacza funkcje /dowódca pułku, st. oficera operacyjnego, st. oficera rozpoznania, szefa saperów

i szefa artylerii/; nakazuje im ustalenie w terenie problemów przewidzianych w czasie precyzowania zadań.

Wyznacza zespołom czas na pracę /1 godz./, podając gdzie i o której godzinie mają się zebrać, aby wysłuchać sprecyzowanych wniosków.

Uwaga metodyczna:

Wykładowca dokonuje wprowadzenia do przerabianego zagadnienia, w którym wyjaśnia, że dowódca pułku wraz z grupą oficerów /st. ofic. operacyjny, st. ofic. rozpoznawczy, szef saperów i szef artylerii/ przybyli na odcinek forsowania. Orientują się w aktualnej sytuacji. Dowódca stawia pytania oficerom w zakresie potrzebnym do sprecyzowania zadań, a następnie przechodzi do sprecyzowania i stawiania zadań.

Z uwagi na konieczność pogłębiania znajomości języka rosyjskiego po postawieniu zadań w języku polskim wykładowca wyznacza 1-2 słuchaczy do postawienia zadań w języku rosyjskim. Wykładowca ustosunkowuje się do wypowiedzi słuchaczy.

Czas operacyjny - 18.40.

Dowódca 19 pcz przystępuje do sprecyzowania i postawienia zadań.

Proponowane rozwiązanie:

1. Nieprzyjaciel nie dopuszcza do sforsowania z marszu WISŁY przez siły pułku. Jego pododdziały prowadząc działania opóźniające odchodzą w kierunku zachodnim.

Do godzin rannych 22.3 ma on możliwość zorganizować obronę na zach. brzegu i odtworzyć odwód w sile do dwóch batalionów /w tym bcz/.

Odwód ten może użyć do wykonania kontrataku w kierunku JEZIORNA /7109/, GÓRA KALWARIA.

2. Na prawo do rubieży WISŁY 55 pz we współdziałaniu z częścią sił 21 DZ okrąża i niszczy nieprzyjaciela w rejonie: WIA - ZOWNIA /8220/, OTWOCK /7418/, JÓZEFÓW /7913/.

Linia rozgraniczenia: /wył./ skrzyżowanie dróg, /7720/, ŚWIDRY WIELKIE.

Na lewo 56 pz o świcie 22.3 forsuje WISŁĘ na odcinku pld. KĘPA NADBRZESKA, DZIECINÓW, rozbija nieprzyjaciela na zach. brzegu rz. WISŁA i opanowuje rubież: /wył./ PGR BRZEŹCE /6613/, MOCZYDŁÓW /6313/, GÓRA KALWARIA. Kierunek dalszego natarcia GÓRA KALWARIA, CZACHÓWEK.

Linia rozgraniczenia /wył./ ŁUKOWIEC /6820/, PGR BRZEŻCE /6613/.

3. 19 pcz z 2/57 pz 1/9 pa, 31 sdah, dwoma pl GSP i pl PTS rozбивa wycofujące się pododdziały 13 BZ i do godzin rannych 22.3 organizuje forsowanie rz. WISŁY na odcinku ŚWIDRY WIELKIE, KĘPA NADBRZESKA, rozбивa 133 bz i w zadaniu bliższym opanowuje rejon USZYCA, SŁOMCZYN, kol. FRANCISZKÓWKA, po czym wprowadzając drugi rzut naciera w kierunku SŁOMCZYN, ZALESIE GÓRNE.

"Zdecydowałem" - ogniem nekającym baterii artylerii w godzinach nocnych wzbraniać organizację obrony przez nieprzyjaciela w rejonach GASSY, wsch. PIASKI i przygotowywać pododdziały i sprzęt do forsowania.

W godzinach rannych ześrodkowanym ogniem PGA i da DGA obezwładnić nieprzyjaciela w punktach oporu na zach. brzegu w rejonie: pkt 92,2 /7214/, GASSY, KOPYTY i wsch. CIECISZEW, wsch. DĘBÓWKA, wał rzeczny. Ogniem na wprost dwóch kompanii czołgów zniszczyć środki ogniowe w pobliżu lustra wody. Siłami bp sforsować WISŁĘ na szerokim froncie i opanować rubież: CZERNIDŁA, pkt 87,9 /7212/, CIECISZEW. Wprowadzając trzy kcz opanować rubież zadania bliższego, po czym wprowadzając kolejne kcz nacierać w kierunku SŁOMCZYN, ZALESIE GÓRNE.

Częścią sił osłonić prawe skrzydło pułku.

Główny wysiłek forsowania skupić na kierunku KARCZEW, GASSY.

Pułk ugrupować w trzy rzuty.

4. R O Z K A Z U J Ę :

a/ 2/57 pz ześrodkować się w rejonie wsch. KARCZEW /7320/, ANIELIN /7219/, o G-15 wykonać marsz po drodze ANIELIN, KARCZEW, most na rz. JAGODZINKA /7215/, sforsować WISŁĘ na odcinku /wskazać/, rozbić kcz 133 bz w rejonie /wskazać/, skąd zabezpieczyć wprowadzenie sił głównych pułku.

Następnie nacierać w kierunku GASSY, HADZIN i opanować rejon ŁĘG /7412/, OBORY /7120/, pkt 86,7 /7311/, skąd wspólnie z 3 kcz być w gotowości do odparcia kontrataków z kierunku JEZIORNA, GÓRA KALWARIA.

Częścią sił sforsować WISŁĘ w rejonie/wskazać/, rozbić pododdziały nieprzyjaciela w ... /wskazać/ i opanować ... /wskazać/. Kierunek dalszego natarcia CIECISZEW, KAWĘCZYN.

b/ 1 kcz z rejonu ... /wskazać/ sforsować WISŁĘ na GSP w rejonie /wskazać/, wejść do walki z rubieży /wskazać/ w terenie/ wspólnie z 3 kp 2/57pz rozbić wycofującego się npla w rejonie /wskazać/ i opanować rubież /wskazać/.

Kierunek dalszego natarcia PIASKI, kol. FRANCISZKÓWKA /6713/.

c/ 3 kcz ogniem na wprost z rubieży ... /wskazać/ zabezpieczyć forsowanie 2/57 pz. Następnie sforsować WISŁĘ na GSP w rejonie ... /wskazać/, wejść do walki z rubieży /wskazać/ wspólnie z 2/57 pz rozbić pododdziały 133 bz w rejonie /wskazać/ i opanować rubież /wskazać/.

Kierunek dalszego natarcia GASSY, PARCELA OBORSKĄ.

d/ 2 kcz z rejonu płn. KARCZEW z marszu sforsować WISŁĘ po dnie. Następnie wejść do walki z rubieży /wskazać/ i nacierać w kierunku /wskazać/.

e/ 5 kcz ogniem na wprost z rubieży /wskazać/ zabezpieczyć forsowanie sił głównych pułku. Następnie sforsować WISŁĘ po dnie w rejonie /wskazać/.

Wejść do walki z rubieży /wskazać/ i wspólnie z 3 i 1 kcz rozbić wycofującego się npla w rejonie /wskazać/ i opanować rubież /wskazać/.

f/ 4 kcz z rejonu /wskazać/ z marszu sforsować WISŁĘ, po dnie za 2 kcz, wejść do walki z rubieży /wskazać/ i nacierać w kierunku /wskazać/.

g/ Artyleria: OPL - 19 min.

Z a d a n i a:

- obezwładnić artylerię i moździerze w pasie forsowania pułku;
- obezwładnić siłę żywą i środki ogniowe w punktach oporu na zach. brzegu;
- obezwładnić PO artylerii i SDO batalionu i kompanii;
- wykonać zasłonę dymną na okres forsowania bp i kcz pierwszego rzutu.

h/ Środki OPL

Grupa plot w składzie: bateria plot pułku, bateria plot 57 pz, pl plot 2/57pz osłonić pododdziały 19 pcz w czasie forsowania i przeprawy przez WISŁĘ.

Dowódca grupy - szef OPL pułku.

Gotowość bojowa - 5.00 22.3.

i/ Wojska inżynieryjne:

- z przydzielonych sił i środków desantowo-przeprawowych na odcinku forsowania pułku urządzić przeprawę desantową na PTŚ i dwie przeprawy promowe na GSP. Ponadto urządzić przeprawę czołgów pod wodą;

- rozpoznanie inżynieryjne rz. WISŁA i miejsc dogodnych do urządzenia przepraw kontynuować w ścisłym współdziałaniu z inżynieryjnymi elementami rozpoznania dywizji;
- siłami p1sap i p1 zabezpieczenia przepraw 19 bsap oraz ksap pułku zapewnić wykonanie przejść w zaporach na przeciwległym brzegu oraz zorganizować służbę porządkowo-ochronną i ewakuacyjno-ratunkową;
- p1id przygotować i utrzymywać drogi dojścia do przepraw oraz wykonać zjazdy i wyjazdy z wody.

j/ Gotowość - 5.00 22.3.

5. SD 19 pcz w rejonie JANÓW. Kierunek przesunięcia: JANÓW, KOPYTY, SŁOMCZYN.

Meldunki przesyłać o:

- gotowości do forsowania/przeprawy/;
- wykonaniu postawionych zadań;
- kontratakach npla i użyciu przez niego BMR.

6. Zastępcy:

- dowódca 2 kcz;
- dowódca 5 kcz.

Приказываю!

- а/ 2/57 мсп сосредоточиться в районе вость. KARCZEW /7320/, ANIELIN /7219/ в "Г"-10 совершить марш по маршруте ANIELIN, KARCZEW, мост на реке JAGODZINKA /7215/, сфорсировать р. WISŁA на участке /указать на местности/, разгромить мр I33 мб /ФРГ/ в районе /указать/ и обеспечить ввод в бой главных сил полка. В дальнейшем наступать в направлении GASSY, NAWDZIN и овладеть районом ŁĘG /7412/, OBORY /7120/, точка 86,7 /7311/. Совместно с 2 гр бить в готовности к отражению контратаки с направления JEZIORNA, GÓRA KALWARIA.

Частью сил сфорсировать р. WISŁA в районе /указать/, разгромить подразделения противника в ..... /указать/ и овладеть ..... /указать/.

Направление дальнейшего наступления ŚCIECISZEW, KAWECZYN.

- б/ 3 гр огнем прямой наводкой с рубежа .... /указать/ обеспечить форсирование 2/57 мсп. В дальнейшем сфорсировать р. WISŁA ГСП в районе .... /указать/, вводом в бой с рубежа .... /указать/ совместно с 2/57 мсп разгромить подразделения I33 мб в районе .... /указать/ и овладеть рубежом .... /указать/.

в/ Средства ПВО

Группа противовоздушной обороны в составе: батарея ПВО полка, батарея ПВО 57 мсп, взвод ПВО 2/57 мсп обеспечить подразделения I9 тп во время форсирования и переправы р. WISŁA.

Командир группы - начальник: ПВО полка.

Боевая готовность к 5.00 22.3.

3. Wydanie wytycznych do zabezpieczenia forsowania i współdzia-
łania ..... - 120'

Uwaga metodyczna:

Przerobić ze słuchaczami wytyczne do rozpoznania, OPBMR, za-
bezpieczenia inżynieryjnego, technicznego, ubezpieczenia forsowa-
nia, zabezpieczenia tyłowego i powszechnej OPL.

Wykładowca wyznacza słuchacza, który w roli d-cy 19 pcz wyda-
je wytyczne do zabezpieczenia forsowania.

Czas operacyjny = 19,00 21,3.

Dowódca 19 pcz po sprecyzowaniu zadań przystąpił do wydania
wytycznych do zabezpieczenia forsowania.

PRZYKŁADOWE ROZWIĄZANIE:

A. W zakresie rozpoznania:

Główny wysiłek rozpoznania skupić na kierunku ŁĘG /7412/,
JEZIORNA.

Zadania:

1. Do 2.00 22.3 ustalić zgrupowanie pododdziałów 13 BZ bronią -
cych rz. WISŁA, zwracając szczególną uwagę na rejony /poka-
zać w terenie/.
2. Określić stopień rozbudowy rubieży obrony npla na zach. brzegu
rz. WISŁA, oraz wykryć i rozpoznać zapory minowe na kierunku
działań 2/57 pz określając ich rodzaj i charakter.
3. Wykryć stanowiska środków ogniowych do 2.00 22.3, w tym
szczególnie broni ppanc, artylerii i moździerzy. Śledzić za
środkami przenoszenia broni jądrowej.
4. Ustalić kierunki podchodzenia i czas rozwinięcia kontrataków
npla, określając ich skład i charakter działań.

W tym celu:

a/ st. oficer rozpoznawczy:

- SPR pułku prowadzić rozpoznanie na kierunkach działania
2/57 pz;
- do 21.00 21.3 zorganizować GR w składzie drużyny do prowa-
dzenia rozpoznania na tyłach npla;
- zapewnić otrzymywanie wiadomości o nplu ze sztabu dywizji
i od sąsiadów;

b/ dowódcy pododdziałów:

- prowadzić ciągle rozpoznanie we własnym zakresie;
- dca 2/57 pz wydzielić jeden BPR w sile plp do rozpoznania

na prawym skrzydle;

- szczególną uwagę zwrócić na rozpoznanie skrzydeł.

c/ szef saperów, zabezpieczenia chemicznego i d-ca artylerii zorganizować odpowiednie patrole, włączając je w skład SPR-ów pułku;

d/ szef sztabu:

- do 21.00 21.3 zorganizować prowadzenie rozpoznania wewnątrz ugrupowania pułku;

- opracowanie planu rozpoznania zakończyć i przedstawić do 18.00 21.3.

B. W zakresie OPBMR:

1. Najbardziej zagrożonymi obiektami, na które npl może użyć BMR są:

- do czasu forsowania sił głównych pułku - artyleria, drugi rzut pułku, tyły;

- w czasie forsowania - drugi rzut pułku, artyleria na SO, wojska na przeprawach, SD.

2. Główny wysiłek OPBMR skupić do osłony drugiego rzutu i artylerii.

3. W celu zmniejszenia strat w wypadku użycia BMR przez npla wykonać:

a/ szef sztabu:

- do 21.00 21.3 zorganizować pułkową grupę ratunkowo-ewakuacyjną w składzie: część ksap, część kmed, plcz, część plchem oraz część środków zabezpieczenia technicznego. Siły te mieć w gotowości do działania na sygnał "RATUNEK"!

- kontrolować umiejętność działania pododdziałów po ogłoszeniu alarmu;

- do 22.00 21.3 zorganizować system odtwarzania dowodzenia pułku w wypadku zniszczenia przez npla SD pułku;

- sprawować ogólny nadzór nad realizacją przedsięwzięć OPBMR ;

b/ dowódcy pododdziałów:

- do 20.30 21.3 zorganizować w pododdziałach obserwację wybuchów jądrowych oraz obserwację skażeń i zakazań;

- zorganizować rozpoznanie skażeń i zakazań własnymi siłami;

- pododdziały znajdujące się w rejonach wyjściowych do forsowania przystąpić do okopywania się;

- całkowite zabiegi specjalne przeprowadzać tylko za moim zezwoleniem;
- brakującą ilość środków obrony przed skażeniami uzupełnić do 22.00;
- d-ca 5 kcz wyznaczyć plcz do GRE;

c/ szef zabezpieczenia chemicznego:

- dopilnować w pododdziałach organizację obserwacji i rozpoznania skażeń i zakażeń;
- do 4.00 22.3 zorganizować posterunki obserwacji i rozpoznania skażeń w rejonie przepraw, SD i TSD uwzględniając w tym zakresie siły i środki przełożonego i sąsiadów;
- wydzielić siły i środki do prowadzenia rozpoznania w zapasowych rejonach przepraw;

d/ szef saperów:

- rozpoznać i ustalić zapasowe rejony przepraw. Manewru środkami przeprowowymi dokonać wyłącznie za moim zezwoleniem;
- wyznaczyć część sił ksap do działania w składzie GRE, wyposażając ją w odpowiedni sprzęt;
- zapewnić manewr pododdziałami pułku do zapasowych rejonów przepraw;

e/ sygnał zagrożenia:

- bronią jądrową: mikrofon - "GROM"; klucz "444";
- o napadzie chemicznym - mikrofon - "GAZ"; klucz "666".

C. Zabezpieczenie inżynieryjne:

a/ dowódcy pododdziałów:

- na odcinku forsowania pułku zostaną urządzone następujące przeprawy:
  - przeprawa desantowa na PTS w rejonie /wskazać/;
  - dwie przeprawy promowe na GSP w rejonach KARCZEW i NADBRZEŻ;
  - przeprawa czołgów pod wodą w rejonie KARCZEW;
- na urządzonych przeprawach przeprowadzić:
  - 1 i 3 kcz na przeprawach promowych w ciągu trzech godzin;
  - 2, 4, 5 kcz na przeprawie czołgów pod wodą w ciągu 2 godzin;
  - jeden dywizjon PGA-19 wraz z ciągnikami przeciągnąć za czołgami przeprowiającymi się pod wodą;

- pozostały sprzęt i transport na przeprawie desantowej;
  - kolejność i terminy przeprawy pododdziałów pułku - zgodnie z grafiką przeprawy;
  - na samobieżnych promach gąsienicowych przeprawić na przeciwległy brzeg czołgi z trałami przeciwminowymi, czołgi mostowe, ciągniki gąsienicowe i spycharkę BAT;
  - na komendanta przeprawy czołgów pod wodą wyznaczam mego zastępcę ds. liniowych.
- Służbę ewakuacyjno-ratunkową zorganizować z pl. zabezp. technicznego 19 bsap i grupy ewakuacyjnej pułku.
- Na dowódcę GER wyznaczam d-cę pl. zabezp. technicznego 19 bsap;

b/ szef saperów:

- organizować rozpoznanie inżynieryjne rzeki WISŁA i miejsc dogodnych do urządzenia przepraw. Do rozpoznania i wyboru miejsca urządzenia przeprawy czołgów pod wodą wykorzystać IPR dywizji działający na kierunku KARCZEW, GASSY;
- przydzielone środki przeprawowe dla pułku pozostawić w dotychczasowym ugrupowaniu pododdziałów. Uszkodzony pojazd SPG wyremontować do godzin rannych;
- urządzenie poszczególnych przepraw zakończyć:
  - przepraw desantowych na PTS w G+10;
  - przepraw promowych na GSP w G+30;
  - przeprawy czołgów pod wodą w G+40;
- służbę komendancką i porządkowo-ochronną na przeprawach wyznaczyć z pododdziałów przeprawowych i ksap pułku;
- do ochrony przepraw przed minami pływającymi i zaporami ogniowymi wystawić górną czatę wodną w składzie drużyny saperów ze środkami pływającymi;
- wziąć udział w opracowaniu przez sztab pułku grafiku forsowania.

D. Zabezpieczenie techniczne:

1. Przed forsowaniem dokonać technicznej kontroli, zwracając szczególną uwagę na:
  - stan uszczelnienia wozów bojowych;
  - sprawność pomp do usuwania wody z czołgów;
  - prawidłowe działanie żyroskopowego wskaźnika kierunku;
  - stan masek izolacyjnych;
  - sprawność techniczną środków łączności.

2. Ustalić w terenie rozmieszczenie elementów zabezpieczenia technicznego w czasie forsowania, a w szczególności:

- rejony wyjściowe;
- drogi dojazdowe do rzeki;
- rejony PKUW, miejsca PKT;
- rejony GER.

E. Ubezpieczenie przepraw:

- zorganizować do godz. 5.30 22.3 czaty wodne - górną i dolną w sile drsap każda, wyposażając je w samobieżne środki pływające;
- do godz. 5.00 22.3 zorganizować odpowiednią sieć posterunków obserwacyjnych w poszczególnych rejonach przepraw.

F. Zabezpieczenie tyłowego forsowania:

- uzupełnić środki materiałowe w pododdziałach i tyłach do 23.00 21.3 i amunicją na APF w rejonie stanowisk ogniowych;
- wydać dwa gorące posiłki o 20.00 21.3 i 4.00 22.3;
- wydzielić grupę ewakuacyjną i skierować do szefa saperów;
- kompanię medyczną mieć gotową do przeprawy na przyczółek o 6.00 22.3;
- dokonać podziału tyłów na przeprawy i ustalić kolejność ich przeprowadzania.

G. Powszechna OPL

1. Do walki z samolotami i śmigłowcami npla działającymi z bardzo małej i małej wysokości utrzymywać do czasu rozpoczęcia forsowania WISŁY w każdej kcz a następnie w każdej kcz drugiego rzutu po jednym plutonie w gotowości do natychmiastowego otwarcia ognia.

2. We wszystkich pododdziałach zorganizować rozpoznanie przestrzeni powietrznej w sektorach:

- 2 kcz - azymut magnetyczny; prawa granica 10° , lewa 260° ;
- 4 kcz - " - " - " - " - " - " - 280° , lewa 200° ;
- 1 kcz - " - " - " - " - " - " - 230° , lewa 150° ;
- 3 i 5 kcz prowadzić rozpoznanie dookreślone.

3. Sygnał "Ja swój samolot" na dzień 22.3:

- w dzień: zasadniczy - dwa przechyły na lewe skrzydło;
dublujący - nabój sygnałowy zielony;
- w nocy: zasadniczy - nabój sygnałowy zielony;
dublujący - krótkie migotanie światłami pozycyjnymi.

Uwaga metodyczna:

Wykładowca omawia wystąpienie słuchacza i przechodzi do kolejnego podzagadnienia, które poprzedza pytaniem kontrolnym.

Pytanie:

Jakie zagadnienia dowódca uzgadnia w czasie organizacji współdziałania?

Odpowiedź: /Regulamin Walki. Rozdz. VI pkt. 232/.

W czasie organizacji współdziałania dowódca uzgadnia:

- działania pododdziałów z uderzeniami jądrowymi, lotnictwem i ogniem artylerii, działania między nimi i sąsiadami w czasie ataku na przedni skraj i rozwijanie walki w głębi;
- czynności związane z zabezpieczeniem wprowadzenia do walki drugiego rzutu lub odwodu ogólnowojskowego oraz z odparciem możliwych kontrataków;
- sposób wysuwania i rozwijania pododdziałów;
- sposób działania wojsk w razie wykonania przez npla kontrprzygotowania.

Czas operacyjny - 19.25 21.3

Dowódca pułku przystępuje do organizacji współdziałania.

Uwaga metodyczna:

Wykładowca wyznacza słuchacza, który w roli dowódcy 19 pcz wydaje wytyczne do współdziałania.

Podsumowując zagadnienie wykładowca wyjaśnia słuchaczom rolę dowódcy, oficerów sztabu i szefów rodzajów wojsk i służb w organizacji współdziałania.

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE

/tylko na okres forsowania/

Zapewnienie zorganizowanego i terminowego forsowania rz. WISŁA oraz uzyskania przewagi w APF.

W t y m c e l u :

1. Artyleria w czasie do G-60' osiągnąć gotowość do otwarcia ognia w rejonie ... /wskazać w terenie/:
  - od G-15' do G+4' artyleria obezwładnia trzy plutonowe punkty oporu pierwszego rzutu /wskazać/ oraz 1 plutonowy punkt oporu skrzydłowy /wskazać/.
  - W tym czasie /od G-4 do G+4/ 3 i 5 kcz ze stanowisk ogniowych w rejonach 3 kcz: ... /wskazać/, 5 kcz: ... /wskazać/ ogniem na wprost nieznacznie środki przeciwpancerne i opancerzone w kompanijnych punktach oporu pierwszego rzutu 133 bz /wskazać w terenie/.
  - Pod przykryciem ognia na wprost oraz ognia artylerii wysuwają się nad przeszkodą wodną elementy przeprawowo-desantowe oraz grupa plot., rozwijają się i w G+00 są w gotowości do przeprawy i forsowania pododdziałów pułku, a także osłony plot. pododdziałów pułku podchodzących do forsowania.
  - W czasie G-15 2/57 pz wychodzi z rejonu ześrodkowania, wykonuje marsz po drodze ANIELIN, KARCZEW i w G-2' osiąga rubież wału przeciwpowodziowego.
  - Od G-2' do G+4' PGA-19 prowadzi zadymianie przeciwnika w celu oślepienia przeciwnika w momencie rozwijania się pododdziałów 2/57 pz.
  - W G+00 2/57 pz wychodzi nad przeszkodę wodną i pierwszą falą odbijają od brzegu: 1 i 2 kp w rejonie: /wskazać/, 3 kp w rejonie: /wskazać w terenie/. Forsują WISŁĘ do G+20', rozbijają kpz 133 bz w rejonie /wskazać/ skąd zabezpieczają wprowadzenie do walki głównych sił pułku.
  - 3 kcz o G+4' przerwać ogień ze stanowisk ogniowych w rejonie /wskazać w terenie/ i o G+30' rozpocząć forsowanie plutonami na GSP w rejonie /wskazać/. Forsowanie zakończyć do G+3.55.
  - 1 kcz o G-4' z zajmowanego rejonu rozpocząć marsz z szybkością 10 km/godz. i w G+40' wyjść na rubież przeszkody wodnej w rejonie /wskazać/, z marszu sforsować WISŁĘ na GSP. Forsowanie zakończyć do G+2.50.

- 4 kcz o G+50' z rejonu pld. wsch. KARCZEW rozpocząć marsz. W G+1.10 wyjść nad przeszkodę wodną w rejonie /wskazać/ i z marszu sforsować WISŁĘ po dnie. Forsowanie zakończyć do G+1.30.
- 2 kcz o G+30' rozpocząć marsz z rejonu pln. KARCZEW i w G+50' przystąpić do forsowania WISŁY po dnie w rejonie - /wskazać/. Forsowanie zakończyć do G+1.08'.
- 5 kcz o G+4 przerwać ogień ze stanowisk ogniowych w rejonie /wskazać/ i w G+40' przejść do forsowania WISŁY po dnie w rejonie /wskazać/. Forsowanie zakończyć do G+60'.
- W wypadku zniszczenia przepraw pod wodą lub na GSP w rejonach /wskazać/ poprzez zniszczenie ich bronią masowego rażenia lub uderzeniami lotnictwa - przeniesione zostaną na pld. odcinek forsowania w rejon /wskazać/.

Uwaga metodyczna:

Wykładowca ustosunkowuje się do wypowiedzi słuchacza i wyjaśnienia, że w podobny sposób dowódca 19 pcz organizowałby współdziałanie pomiędzy pozostałymi pododdziałami tak na okres forsowania, jak też na pozostałe okresy walki.

4. Omówienie zajęcia ..... - 10'

Wykładowca podaje, że celem zajęć było doskonalenie słuchaczy w roli dowódcy pułku w konfrontacji decyzji podjętej z mapy z terenem, oraz uczenie logicznego i zwięzłego stawiania zadań bojowych, a także organizacji współdziałania i zabezpieczenia działań w czasie forsowania.

Podaje stopień opanowania materiału oraz problemy słabiej opanowane.

Wymienia imiennie, kto do zajęć przygotowany był najlepiej, kto najsłabiej i termin zaliczenia słabo opanowanego materiału.

OPRACOWAŁ

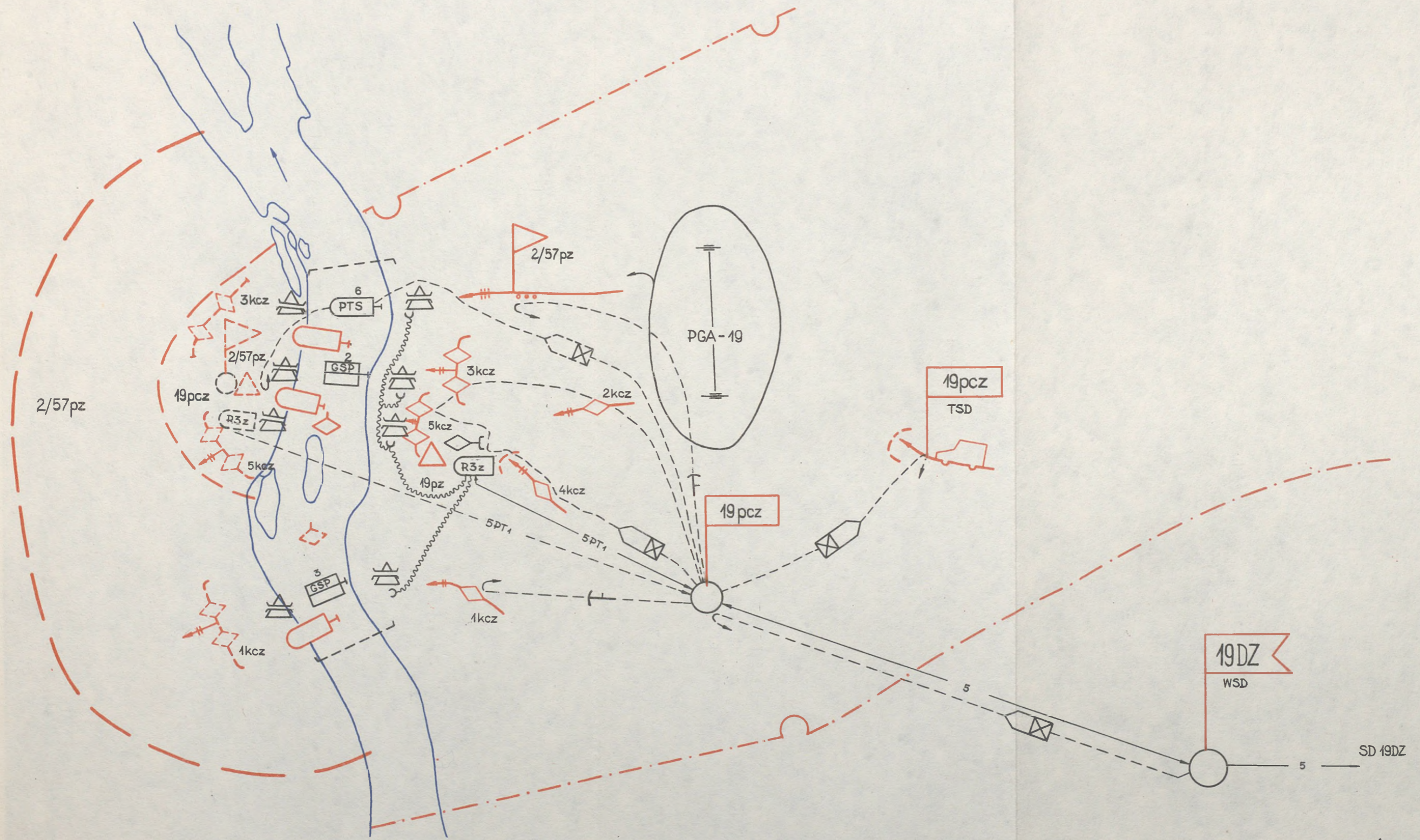
kpt. dypl. Jan STAWIARSKI

Wydrukowano w 60 egz.

Egz. nr 1-60-bibl.gł.OZS
Wyk. ZESPÓŁ OFICERÓW
Druk JD, dn. 7.II.1978 r.
nr 051/0235/WW

Kor. zespół

SCHEMAT ŁĄCZNOŚCI PRZEWODOWEJ RADIOLINIOWEJ I ŚRODKAMI WOJSKOWEJ POCZTY POŁOWEJ 19pcz NA CZAS FORSOWANIA PRZESZKODY WODNEJ /WARIANT/

Wykonano w 60 egz.
Egz. nr 1-60 BG. OZS
Oprac. ppłk KUBLIK
Kreśl. T.D. dn. 2.01.1978r
Poz. nr pf 236/ww

SZEF ŁĄCZNOŚCI 19pcz

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im.gen.broni K. Świerczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

Egz. nr...

Dla nauczycieli akademickich
i słuchaczy

ĆWICZENIE GŁÓWNE Nr 103/G

Założenie główne nr 1 do zajęć 1 - 12
z taktyki ogólnej i taktyki rodzajów wojsk

Mapy 1: 50 000

N-34-138- B,D

139-A,B,C,D

140-A,B,C,D

M-34-6-B

7-A,B

8-A

WARSZAWA

GRUDZIEŃ

1977

I.

1. "Zachodni" pod naporem przeważających sił "Wschodnich" od godzin rannych 21.3 wycofują się w kierunku południowo-zachodnim, organizując obronę na kolejnych dogodnych rubieżach. Jednocześnie podciągają z głębi odwody. Lotnictwo "Zachodnich" walczy o odzyskanie panowania w powietrzu nad obszarem na wschód od rubieży rz. WISŁY, wykonując uderzenia BMR i środkami klasycznymi na odwody i środki przenoszenia BMR "Wschodnich".

2. "Wschodni" od godzin rannych 21.3 rozwijają operację zaczepną w kierunku MINSK MAZOWIECKI, GÓRA KALWARIA, SKIERNIEWICE częścią sił prowadzą działania obronne na rubieży: WILGA, GARWOLIN i dalej na wschód.

3. 19 DZ wchodząca w skład zgrupowania uderzeniowego 3 A wyszła na rubież ŚWIDER, KARCZEW, wsch. GÓRA KALWARIA gdzie jej natarcie zostało załamane uderzeniami lotnictwa i kontratakami sił znajdujących się na zachodnim brzegu. Próba opanowania i utrzymania przez desant taktyczny rejonów GÓRA KALWARIA, CZERSK i GASSY, PGR IMIELIN, płn PIASKI nie miała powodzenia. Nieprzyjaciel okrążył i niszczy siły desantu w GÓRZE KALWARII oraz rozbił desant w rejonie GASSY. W tej sytuacji dowódca 19 DZ podjął decyzję o zaniechaniu forsowania w dniu dzisiejszym.

II

1. 19 pcz /ćwiczący/ z 1/9 pa i 31 sdał dwoma pl GSP i pl PTS 3 abdp w godzinach południowych 21.3 wszedł do walki w kierunku: DĘBE WIELKIE /8530/, OTWOCK MAŁY /7017/ z zadaniem: wykorzystując działanie desantu taktycznego w rej. zach. KARCZEW /7217/, GASSY /7213/, PGR IMIELIN /7112/ z marszu sforsować WISŁĘ i opanować rejon CISZYCA, SŁOMCZYN /7010/, KAWĘCZYN /6812/. O godz. 16.00 opanował rejon 1 km płn KARCZEW, wsch. brzeg WISŁY, NADBRZEŻ /6915/ gdzie natarcie zostało zatrzymane.

Z meldunków dowódców pododdziałów dowódcy i sztabowi pułku wiadomo:

- 1 kcz z powodzeniem ściga do plp w kierunku NADBRZEŻ, KĘPA NADBRZESKA /6616/. Dowódca kompanii zamierza zniszczyć wycofującego się npla i opanować m.KĘPA NADBRZESKA; Z zachodniego

brzegu jest ostrzeliwana ogniem PPK w wyniku czego zniszczony został jeden czołg.

- 2 kcz walczy z nieprzyjacielem w punkcie oporu m.ŁUGI /7417/ bez powodzenia. Dowódca kompanii zamierza wyprowadzić z walki jeden płcz i uderzyć nim w skrzydło punktu oporu w kierunku ŚWIDRY WIELKIE /7415/, ŚWIDER /7616/;

- 3 kcz ściga do płp w kierunku: zakłady bitumiczne /7316/, zach. ŚWIDRY WIELKIE; Od ognia PPK z zachodniego brzegu zostały uszkodzone dwa czołgi;

- 4 kcz kończy likwidację nieprzyjaciela w punkcie oporu KARCZEW. Kompania zużyła 0,7 jo amunicji czołgowej;

- 5 kcz rozbiła siły do płp na wale przeciwpowodziowym /7215/, i wyszła na brzeg rz. WISŁY. Próba rozwinięcia promów GSP i forsowanie z marszu nie miała powodzenia. Nieprzyjaciel zniszczył jeden GSP z czołgiem na lustrze wody i uszkodził dwa czołgi na brzegu.

III

Na SD 19 poz w rej. płn skraj JANÓW /7019/ przybył oficer z wydziału operacyjnego dywizji i do godz. 16.10 przekazał zadanie, z którego dowódcy 19 poz wiadomo:

1. Nieprzyjaciel nie dopuszcza do sforsowania WISŁY z marszu przez siły 19 DZ i do godz. rannych 22.3 ma możliwość zorganizować obronę na zachodnim brzegu i odtworzyć odwód w sile do dwóch batalionów /w tym bez/.
Odwód ten może użyć do wykonania kontrataku w kierunku: JEZIORNA /7109/, GÓRA KALWARIA i odrzucić pododdziały, które sforsowały WISŁĘ.

2. 19 DZ od świtu 22.3 BMR i ogniem artylerii obezwładnia nieprzyjaciela w punktach oporu na zach.brzegu, jego odwody i artylerię oraz dwoma pułkami w tym pcz forsuje WISŁĘ na odcinku CZERNIDŁA, DZIECINÓW /6117/ i opanowuje rubież: CISZYCA, JEZIORNA, ZALESIE GÓRNE /6602/, CZACHÓWEK /5905/, CONIEW, po czym wprowadzając kolejne pułki rozwija natarcie w kierunku GÓRA KALWARIA, KULKÓWKA /6872/.

3. 19 poz z dotychczasowymi środkami wzmocnienia 1 od 20.00 21.3 z 2/57 pz, o świcie 22.3 przystąpić do forsowania i opanować nakazany rejon, po czym nacierać w kierunku SŁOMCZYN, ZALESIE GÓRNE.

4. Na prawo do rubieży WISŁY 55 pz we współdziałaniu z częścią sił 21 DZ okrążyć i niszczyć npla w rejonie: WIĄZOWNIA /8220/, OTWOCK /7418/, JOZEFÓW /7913/.

Linia rozgraniczenia: wył. skrzyżowanie dróg /7720/, ŚWIDRY WIELKIE.

Na lewo 56 pz o świcie 22.3 forsuje WISŁĘ na odcinku pld. KĘPA NADBRZEJSKA, DZIECINÓW, rozbija nieprzyjaciela na zach. brzegu rz. WISŁA i opanowuje: wył. PGR BRZEŃCE /6613/, MOCZYDŁÓW /6313/, GÓRA KALWARIA. Linia rozgraniczenia: wył. ŁUKOWIEC /6820/, PGR BRZEŃCE /6613/.

5. Na korzyść pułku wojska raketowe i artyleria dywizji wykonują:

a/ 19 drt jest w gotowości do wykonania dwóch uderzeń jądrowych /2x10 kt/ na kierunku forsowania 19 poz na podchodzące odwody.

b/ DGA-19 ze stanowisk ogniowych w rej. JANÓW /7019/, SOBIEKURSK /6620/, ŁUKOWIEC /6720/: zwalczą podchodzące do WISŁY odwody npla; obezwładnia wykryte baterie artylerii; ogniem jednego dywizjonu zabezpiecza prawe skrzydło pułku po sforsowaniu WISŁY.

W okresie APA obezwładnia na odcinku forsowania pułku dwa drugorzutowe plutonowe punkty oporu; wykryte baterie artylerii, PO batalionów; wykryte stacje radiolokacyjne.

Przez cały okres działań 19 poz wspiera 1/52 FBAA ze zużyciem 0,4 jo.

IV

Dodatkowo dowódcy 19 poz wiadomo:

1. D-ca 19 poz otrzymał zadanie w obecności starszego oficera operacyjnego oraz starszego oficera rozpoznania.
2. Decyzję do forsowania meldować o 21.00 21.3 na SD 19 poz.
3. Dowódca 2/57 pz zamelduje się na SD pułku o 20.00 21.3.
4. Wschód słońca - 5.35
Zachód słońca - 17.50.

Praca do wykonania:

1. Przestudiować:

a/ podręczniki i regulaminy :

- Regulamin walki nr bibl. 010965 str.160-170;
- Podręcznik "Taktyka Ogólna" nr bibl. 012887 str.196-213;
- Biuletyn Informacyjny nr bibl. 014863 str.47-60;
- Instrukcja " O przeprawie czołgów pod wodą" nr bibl. 12062;
- Instrukcja "O forsowaniu przeszkód wodnych" nr bibl.017913
- Skrypt "Organizacja i prowadzenie forsowania przeszkody wodnej przez dywizję" nr bibl. 021847;
- Skrypt "Zasady, organizacja i prowadzenie forsowania przeszkód wodnych przez pułk" nr bibl. 017;

b/ notatki z wykładu

c/ Założenie wraz z załącznikami.

2. Do zajęcia nr 1 przygotować:

a/ pobrać mapy i skleić, wrysować na mapę: położenie wojsk własnych i wiadomości o nieprzyjacielu na godz. 16.00 21.3; niezbędne dane z założenia i załączników.

b/ na podstawie przestudiuowanych materiałów być gotowym w roli dowódcy pułku do:

- przeprowadzenia analizy zadania;
- oceny położenia, w tym szczególnie terenu;
- sprecyzowania i zameldowania decyzji.

3. Do pozostałych zajęć wytyczne wydadzą wykładowcy przed poszczególnymi zajęciami.

Załączniki:

1. Szkic położenia wojsk własnych i wiadomości o nieprzyjacielu na 16.00 21.3.
2. Wykaz sprzętu bojowego 19 pcz.
3. Sytuacja OPL na 16.00.
4. Sytuacja chemiczna na 16.00.
5. Sytuacja artyleryjska na 16.00.

6. Sytuacja łączności na 16.00
7. Sytuacja tyłowa na 16.00
8. Sytuacja inżynierska na 16.00.

OPRACOWAŁ

ppłk dypl. S. WINIARCZYK

W y k a z

sprzętu bojowego 19 poz przeprowadzono na przeprowadzonych środkach inżynierskich.

Pododdział /Elementy ugrupow./	Służba gasienicowa										Służba transportowa										Inne	Ilość środków do przewożenia	Kolejność przeprawy oddziałów	U w a g i:		
	WZT	BLG	BAT	SKOT	BRDM	Wozy dowodz.	Wyz. S-1M	122 mm hp	120 mm moźdz.	PKK MALUTKA	SPG-9	S-1M	ZU-23-2	Osob.-ter.	Olę-ter.	Specjalne	Pracezapy	Motocykle	Kuchnie	SMP					IRS	Dawki samoch.
OW 19 poz - 2/57 pz	15	5	32	1																				33		
3 koz	15	2	1												1									18		
5 koz	15														1									15		
2 koz	15														1									15		
1 koz	14	1	1												1									16		
4 koz	14		1												1									15		
bateria 120 mm moźdz.								6							6											
plplot															2										9	
plppanc															2											
kmed																										
kzeop																										
krem																										
31 adah																										
plpilt																										
kf																										
plchem																										
bplot 55 pz																										
OZR																										
Olnż																										
bplot 19 poz																										
1/19 pa																										
kzeop																										
krem																										
2/57 pz																										
Brut gasienicowy	3	2																								
krem																										
RAZEM:	173	6	4	1	36	14	4	7	34	6	2	2	7	11	15	158	40	26	3	8	2	3	2	361		

W tym 1 Star 6x6
z kropsz 1 52koz

Na środki przewożenia
wojsk inżynierskich.

STARSZY OFICER OPERACYJNY 19 poz
/ Stopień, imię i nazwisko/

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im.gen.broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY TWOPL

płk doc dr Władysław MASTEJ

Załącznik nr 3
do załozenia nr 1 z TO

~~_____~~
Egz. nr...

Rok szkolny 1977/78
Dla wykładowców i słuchaczy

SYTUACJA OPL na 16.00

do ćwiczenia głównego nr 103/G

TEMAT: NATARCIE PUŁKU CZOŁGÓW Z PORSOWANIEM PRZESZKODY WODNEJ

SPRAWDZIŁ:
KIEROWNIK ZESPOŁU

płk dr Z. BANASIAK

WARSZAWA

GRUDZIEŃ

1977

Z zarządzenia o OPL 19 DZ i meldunków otrzymanych od podwładnych, Szefowi OPL 19 pcz wiadomo:

1. W pasie natarcia dywizji oddziały przeciwnika wspierać będzie taktyczne lotnictwo myśliwskie w sile do dwóch eskadr oraz około eskadry śmigłowców uzbrojonych. Prawdopodobnie głównymi obiektami uderzeń będą 56 pz i 19 pcz, zwłaszcza w czasie forsowania WISŁY.

Z dotychczasowych działań wiadomo:

- samoloty RF-4E wykonywały loty na kierunku: PIASECZNO-MIŃSK MAZOWIECKI prowadząc rozpoznanie z małych i średnich wysokości;
- samoloty TLM wykonywały uderzenia na kolumny wojsk, pododdziały forsujące ŚWIDER oraz artylerię-samolotami F-104G i F-4 z małych i średnich wysokości stosując bomby jądrowe i klasyczne środki rażenia;
- śmigłowce UH-1B atakowały pododdziały czołgów rakietami SS-11 i TOW.

Stwierdzono działanie grup pozorujących i obezwładniających pododdziały przeciwlotnicze oraz stosowanie aktywnych zakłóceń radiolokacyjnych.

Główny kierunek nalotu i rozpoznania lotnictwa nieprzyjaciela - zachodni.

2. 19 DZ osłaniana jest przez lotnictwo myśliwskie i 3 prplot małego zasięgu. Lotnictwo myśliwskie od 6.30 22.3 przez około cztery godziny będzie dyżurować w powietrzu w składzie klucza MiG-21 na wysokości 4000-5000 m. Środek strefy - MIŃSK MAZOW. Najbliższe stanowiska ogniowe 3 prplot w rejonach: płn.RZAKTA /7831/, płd.CHROSNA /6731/. Planowane rejony SO brplot: płn.JABŁONNA /7622/, wsch. ŁUKOWIEC /6720/, płn.ŁĘG /7312/, płd.SZYMANÓW /6808/.

19 paplot od świtu 22.3 osłania 56 pz w czasie forsowania WISŁY w rejonie GÓRY KALWARII.

RSWP-192 rozwinięta w rejonie pkt.tryg. 130,6 /7525/ przekazuje informacje o sytuacji powietrznej na częstotliwości 24500/26500 KHz. Planowane rejony rozwinięcia RSWP dywizji: wsch.WYGODA /6818/, płd.pkt 113,3 /6810/.

Dane dodatkowe

1. Dowódca 19 pcz, na czas forsowania i przeprawy się głównych przez WISŁĘ, podporządkowuje się baterię przeciwlotniczą 55 pcz.
2. Bateria przeciwlotnicza 19 pcz znajduje się na SO w rejonie: bplot bez plutonu o składzie mieszanym - 1500 m płn.KARCZEW, pluton przeciwlotniczy - OTWOCK WIELKI /6916/. Bateria posiada 0,5 jo amunicji artyleryjskiej i 8 rakiet plot.
3. Bateria przeciwlotnicza 55 pcz znajduje się w marszu: bplot bez plutonu o składzie mieszanym - w rejonie płn.wsch. JABŁONNA /7621/, plplot - płd. PĘGLIN /8124/. Bateria posiada następujące straty w sprzęcie bojowym: jeden wóz bojowy S-1 i jedna armata ZU-23-2 zniszczone, jedna armata ZU-23-2 uszkodzona /orientacyjny czas naprawy 4-6 godzin/. Dowódca bplot zamelduje się na PK OPL 19 pcz o 18.00 21.3.
4. Współdziałanie pododdziałów przeciwlotniczych z lotnictwem myśliwskim - wg obowiązujących zasad.
5. Sygnały na 22.3
  - zakaz prowadzenia ognia do samolotów - "BARIERA";
  - zakaz prowadzenia ognia do śmigłowców - "LIMIT";
  - odwołanie poprzednich sygnałów - "SŁOŃCE" ;
  - "Ja swój samolot" : w dzień: zasadniczy - dwa przechyły na lewe skrzydło dublujący - nabój sygnałowy zielony
w nocy: zasadniczy - nabój sygnałowy zielony dublujący -
krótkie miganie światłami pozycyjnymi.

Praca do wykonania

1. Przystudiować:
  - Założenie główne;
  - Myśl wojskową nr 4/76 nr bibl. 018177 str. 60-65;
  - Zeszyt naukowy nr 2/76 nr bibl. 0305 str.11-104;
  - Podręcznik OPL cz.II nr bibl.017398 str. 106-120;
  - Być gotowym na zajęciu nr 3 do prowadzenia w roli szefa OPL pułku /dowódcy grupy przeciwlotniczej/ analizy przedsięwzięć wchodzących w zakres organizacji i kierowania grupą przeciwlotniczą.

OPRACOWAŁ:
ADIUNKT KATEDRY TWOPL

płk dypl. K. SZYMAŃSKI

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im.gen.broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK CHEMICZNYCH

Załącznik nr 4
do załozenia nr 1
z taktyki ogólnej.

Rok szkolny 1977/78

Dla wykładowców i słuchaczy

SYTUACJA CHEMICZNA NA 16.00

do ćwiczenia głównego nr 103/G

TEMAT: "NATARCIE pcz Z FORSOWANIEM PRZESZKODY WODNEJ".

SPRAWDZIĆ
KIEROWNIK ZESPOŁU 1

WARSZAWA

STYCZEŃ

1978 r.

SYTUACJA CHEMICZNA

I

W dotychczasowych działaniach nieprzyjaciel stosował broń jądrową, środki zapalające i środki trujące typu Vx i sarin.

Stan osobowy przeciwnika systematycznie doskonali się w posługiwaniu środkami indywidualnej obrony przed skażeniami.

II

1. Pododdziały 19 pcz w rezultacie dotychczasowych działań w warunkach stosowania BMR otrzymały następujące dawki promieniowania:
  - 1 i 3 kcz po 12 R;
  - pododdziały specjalne i sztab pułku - po 15 R;
  - pododdziały przydzielone - po 5 R.
2. Pododdziały pułku wyposażone są w sprzęt i materiały chemiczne w 100%. W PPG brakuje 50% ruchomych zapasów sprzętu chemicznego.
3. Pluton chemiczny ukompletowany w stan osobowy i sprzęt w 100%, znajduje się w marszu w kolumnie sztabu 19 pcz. Czoło kolumny JANÓW /7029/. 1 drrs - posterunek obserwacji skażeń przy SD.

III

Z zarządzenia zabezpieczenia chemicznego 19 DZ szefowi zabezpieczenia chemicznego 19 pcz wiadomo:

- główny wysiłek rozpoznania skażeń 19 DZ skupia na kierunku MIŃSK MAZOWIECKI, RUDZIENKO /7533/, ŁUKOWIEC /6720/;
- w okresie forsowania WISŁY dywizja prowadzi powietrzne rozpoznanie skażeń do rubieży JABŁONNA /7621/, ŁUKOWIEC /6720/;
- zabiegi specjalne pułk organizuje własnymi siłami i środkami. W wypadku masowych skażeń, zabiegi specjalne na korzyść 19 pcz wykona 21 kchem;
- brakującą ilość sprzętu chemicznego i środków dymnych, na zapotrzebowanie pułku, dywizja dostarczy na PPG w godzinach nocnych dnia 21.03.

IV

Do 17.30 21.03 szef zabezpieczenia chemicznego został zapoznany z zadaniem pułku oraz otrzymał wytyczne do przygotowania danych do decyzji.

Meldowanie danych dowódcy pułku o godzinie 18.30 21.03.

W wytycznych dowódca polecił:

- przedstawić możliwości wykorzystania dymów na przeprawach;
- zorganizowanie obserwacji skażeń i rozpoznania anemometrycznego na przeprawach.

V

Dane dodatkowe

1. Warunki meteorologiczne na 21-23.03

a/ w przyziemnych warstwach atmosfery temperatura powietrza na wysokości 50 cm i 200 cm + 10°C, temperatura gleby + 8°C, wiatry północno-wschodnie o prędkości 4-5 m/s, zachmurzenie 6/10.

b/ w górnych warstwach atmosfery

Warstwa powietrza /km/	Średni wiatr	
	kierunek w stop.	prędkość km/h
0-15	355	10
0-3	350	25
0-6	350	50

2. W każdym plutonie czołgów znajduje się jedna wielolufowa wyrzutnia pocisków dymnych, która jest zamontowana na wieży. Wyrzutnia posiada 8 luf. Czas dymienia pocisku 1'.

Praca do wykonania

1. Przystudiować:

- Podręcznik "Użycie środków dymnych w działaniach bojowych wojsk" Nr bibl. PF 423; str. 110-117, 150-159, 172-179;
- Informator "Vademecum wojsk chemicznych" Nr bibl.016120, rozdział XII.

2. Być gotowym do:

- analizy zadania i kalkulacji czasu;
- oceny przeszkody wodnej i warunków atmosferycznych pod względem możliwości użycia dymów;
- oceny możliwości i celowości zastosowania zasłon dymnych podczas forsowania WISŁY;
- opracowania meldunku szefa zabezpieczenia chemicznego w zakresie wykorzystania zasłon dymnych.

Załącznik: Plan wykonywania zasłon dymnych dla zabezpieczenia forsowania.

OPRACOWAŁ
ADIUNKT KTWChem

ppłk mgr inż. F.SELWA

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im.gen.broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

Załącznik nr 5
do założenia nr 1

Egz. nr...

SYTUACJA ARTYLERYJSKA NA 16.00

do zajęcia nr 6 z taktyki WRiArt.

I

1. Położenie i stan PGA-19 na 16.00 21.03.1978 r.

PGA-19 w składzie 31 sdah i 1/19 pa /dowódcą - dowódca 31 sdah/
wspiera natarcie czołowych kompanii czołgów pułku.

- 31 sdah zajmuje SO w rejonie: lasek 1 km pld.OTWOCK MAŁY.
Stan amunicji 0,5 jo.

- 1/19 pa rozwinięty na stanowiskach ogniowych w rejonie:
cmentarz /7117 B/ - bez.wzg. /7118 D/ - skraj lasu /7218 D/.
Stan amunicji 0,5 jo.

- Dowódca PGA-19 z niezbędnymi elementami dowódczo-obszernymi
kieruje działaniami bojowymi grupy ze SDO przy dowódcy
19 poz.

II

Z zarządzenia szefa artylerii dywizji wiadomo:

1. 19 drt jest w gotowości do wykonania dwóch uderzeń jądrowych
/2x10 kt/ na kierunku forsowania 19 poz.

2. DGA-19 ze stanowisk ogniowych w rejonie: JANÓW /7019/ - SOBIE-
KURSK /6620/ - ŁUKOWIEC /6720/:

- zwalcza podchodzące do WISŁY odwody nieprzyjaciela;

- obezwładnia artylerię nieprzyjaciela;

- ogniem 1 dywizjonu zabezpiecza prawe skrzydło pułku po
sforsowaniu WISŁY.

W okresie APF obezwładnia na odcinku forsowania:

- jeden plutonowy punkt oporu I rzutu;
- dwa drugorzutowe plutonowe punkty oporu;
- wykryte baterie artylerii i plutony moździerzy;
- SD batalionu;
- wykryte stacje radiolokacyjne.

3. Na cały okres działań wyznacza się do wsparcia natarcia 19 pcz 1/52 FBAA ze zużyciem 0,4 jo

4. ~~Przydział~~ artylerii bez zmian.

5. Przydział amunicji artyleryjskiej na 22.03.78.:

- 122 mm H   2,1 jo,
- 120 mm M   1,9 jo,
- SPG-9   1,0 jo,
- PPK-M   1,0 jo.

Amunicja zostanie dowieziona do rejonów stanowisk ogniowych transportem dwwizji o godz. 23.00. Zapotrzebowanie na amunicję specjalną złożyć dodatkowo do godziny 18.00 21.03.78 r.

III

Z meldunków dowódców pododdziałów artylerii wiadomo, że straty poniesione w dotychczasowych działaniach wynoszą:

- 31 sda: 5 ludzi, 1 haubica zniszczona,
- 1/19 pa: 10 ludzi /w tym szef sztabu dywizjonu/, 1 haubica wymaga remontu średniego.

IV

Dodatkowo wiadomo:

- 9 dappanc w marszu ozołem dochodzi do skrzyżowania dróg /6724/.
- rejon zastrzeżony: GLINA /7425/ - DĄBROWKA /7122/ - DYZIN /7326/.

OPRACOWAŁ

mjr Stefan OLSZEWSKI

SPRAWDZIŁ

płk dypl. Tadeusz RISS

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im.gen.broni K. Świerczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK ŁĄCZNOŚCI

"ZATWIERDZAM"
SZEF KATEDRY
TAKTYKI WOJSK ŁĄCZNOŚCI

Załącznik nr 6
do założeń nr 1
z taktyki ogólnej

płk mgr inż. K. PATKOWSKI

~~_____~~
Egz. nr...

I kurs wojsk lądowych
Rok szkolny 1977/78

Dla nauczycieli akademickich
i słuchaczy

SYTUACJA ŁĄCZNOŚCI

do ćwiczenia głównego nr 103/G

TEMAT "NATARCIE PUŁKU CZOŁGÓW Z FORSOWANIEM
PRZESZKODY WODNEJ"

WARSZAWA

GRUDZIEŃ

1977 r.

I

Kompania łączności 19 pcz wydzielonymi siłami i środkami rozwinęła i eksploatuje węzeł łączności SD pułku w rejonie pñ. skraj JANÓW /7019/, skąd zapewnia łączność dowódcy i sztabowi pułku.

W celu rozwinięcia węzła łączności TSD pułku i zapewnienia łączności Z-cy dcy ds. techniki i zaopatrzenia z kompanii łączności wydzielono następujące siły i środki łączności:

- radiostację R-118 BMZ z etatową obsługą;
- wóz dowodzenia RD-115Z z etatową obsługą;
- łącznicę telefoniczną ŁP-10MR;
- 8 aparatów telefonicznych TAP-67;
- 5 km kabla telefonicznego PKL;
- 4 radiotelefonistów z drużyny radiotelefonicznej.

Na szefa węzła łączności TSD pułku został wyznaczony dowódca radiostacji R-118 BMZ.

W dotychczasowych działaniach bojowych kompania łączności i pododdziały pułku poniosły następujące straty oraz posiadają uszkodzony sprzęt łączności:

a/ KŁ:

- uszkodzony odbiornik radiowy R-311 w radiostacji R-118K;
- uszkodzona radiostacja R-107 /przenośna/;
- uszkodzona radiostacja R-112 w WD R-2 szefa sztabu pułku;
- zniszczone 6 aparatów telefonicznych TAP-67;
- " 4 km kabla telefonicznego PKL;
- uszkodzony maszt K-1 aparatuwni RWŁ-1 M;
- uszkodzony samochód osobowo-terenowy z drużyny poczty polowej;
- porażonych 3 radiotelefonistów z 1 plutonu radiotelefonicznego.

b/ pododdziały pułku:

- zniszczone 2 radiostacje R-123 w 5 kompanii czołgów;
- uszkodzona radiostacja R-123 w 1 kompanii czołgów;
- uszkodzona radiostacja R-130 w WD R-5 kompanii rozpoznawczej.

II

1. Na 16.00 21.3 łączność w 19 pcz zorganizowana jest w następujący sposób:

a/ Z przełożonym

Radiowa:

- w sieciach radiowych KF i UKF dowódcy 19 DZ /radiostacje R-130 i R-111/;
- w sieciach radiowych KF i UKF sztabu 19 DZ /radiostacje R-118 i R-105 PM/;
- w sieci radiowej współdziałania 19 DZ /radiostacje R-107/;
- w sieci radiowej KF rozpoznania 19 DZ /radiostacja R-130/;
- w sieci radiowej taktycznego rozpoznania powietrznego A /radiostacja R-800, odb.radiowy R-870/;
- w sieci radiowej szefa OPL 19 DZ /radiostacja R-111, R-123/;
- w sieci radiowej wskazywania celów RSWP 19 DZ /radiostacja R-123, odbiornik radiowy R-323/;
- w sieci radiowej ostrzegania 19 DZ /odbiornik radiowy R-323/;
- w sieci radiowej KF z-cy dcy 19 DZ d/s techniki i zaopatrzenia /radiostacja R-118 BMZ/;
- w sieci radiowej KF z-cy dcy 19 DZ ds techniki i zaopatrzenia /radiostacja R-130/.

Radiotelefoniczna:

- w systemie abonenskim 19 DZ /radiotelefon K-1/.

Radioliniowa:

- na kierunku radioliniowym pomiędzy SD 19 DZ i SD 19 pcz w dwóch kanałach telefonicznych i jednym telegraficznym; o 16.00 21.3. łączność ta jest w trakcie nawiązywania.

Wojskowa poczta polowa:

- na kierunku pomiędzy SD 19 DZ i SD 19 pcz za pomocą śmigłowca i samochodu osobowo-terenowego.

b/ Z podwładnymi

- radiowa w sieciach radiowych: dowódcy, szefa rozpoznania, szefa OPL, szefa saperów, szefa zabezpieczenia chemicznego, z-cy dcy pułku ds.techniki i zaopatrzenia, regulacji ruchu,

na spotkanie z desantem taktycznym. Czynna jest także częstotliwość dyżurnego odbioru, a podczas przesuwania SD pułku uruchamia się sieć radiową kolumny SD.

Sztab 19 pcz prowadzi także nasłuch w sieciach radiowych: taktycznego rozpoznania powietrznego, zabezpieczenia meteorologicznego i ostrzegania 19 DZ;

- środkami wojskowej poczty polowej na drodze okrężnej z poszczególnymi kompaniami czołgów, TSD, kompanią rozpoznania i kompanią saperów pułku za pomocą samochodu osobowo-terenowego i motocykli;
- łączność przewodowa rozwijana jest tylko na SD i TSD 19 pcz podczas ich pracy na postoju.

2. Szef łączności 19 DZ przekazał szefowi łączności 19 pcz następujące wytyczne:

- na czas forsowania przeszkody wodnej przez 19 DZ i jej oddziały, sztab dywizji organizuje sieć radiową UKF szefa saperów 19 DZ w składzie: szef saperów 19 DZ, szefowie saperów pz i pcz dywizji, komendanci przepraw organizowanych przez 19 DZ i odwód środków przeprawowych /radiostacja R-107/;
- w zorganizowanym systemie łączności 19 DZ nie wprowadza się żadnych zmian;
- łączność w 19 pcz na czas forsowania przeszkody wodnej, zorganizować zgodnie z wytycznymi szefa sztabu pułku.

Dane dodatkowe:

1. Z komunikatów rozpoznawczych szefowi łączności 19 pcz wiadomo, że przeciwnik posiada rozwinięty polowy system rozpoznania radioelektronicznego i prowadzi okresowe zakłócenia radiowe częstotliwości roboczych sieci radiowych 19 DZ i jej pułków. W dniu 20.3 była dwukrotnie zakłócana łączność radiowa w sieci radiowej KF sztabu 19 DZ.
2. W wozach bojowych 19 pcz i środkach przeprawowych wojsk inżynierskich znajdują się radiostacje pokładowe R-123.

3. W kompanii łączności pułku znajduje się przydzielona czołówka warsztatów łączności z b.rem. 19 DZ.
4. W pododdziałach wojsk inżynieryjnych znajduje się po jednej radiostacji R-107 i po trzy radiostacje R-126.

Praca do wykonania:

1. Dokonać oceny potrzeb i możliwości zapewnienia łączności 19 pcz w czasie forsowania przeszkody wodnej.
2. Na pobranym z biblioteki szkoleniowej druku opracować schemat łączności radiowej 19 pcz na czas forsowania przeszkody wodnej.
3. Pobrać z biblioteki szkoleniowej kalkę techniczną, na którą wrysować organizowane przeprawy na odcinku forsowania 19 pcz, punkt obserwacyjny dcy 19 pcz, SD 19 pcz i WSD 19 DZ oraz być gotowym do opracowania w czasie zajęć schematu łączności radioliniowej i przewodowej na czas forsowania przeszkody wodnej przez 19 pcz.

Literatura:

1. Podręcznik łącznościowca cz.XII "Organizacja łączności na szczeblach taktycznych", rozdz.X p.4 nr bibl.gł.013152.
2. Skrypt ASG - "Organizacja łączności wojsk inżynieryjnych na szczeblu armii, dywizji i pułku", rozdz.V p.2., nr bibl.gł. 020088.

OPRACOWAŁ:

ppłk mgr J. KUBLIK

SPRAWDZIŁ:

KIEROWNIK ZESPOŁU TAKTYCZNEGO

płk dr J. MACKIEWICZ

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im.gen.broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY TAKTYKI TYŁÓW

Załącznik nr 7 do załozenia
nr 1 z TO

gen.bryg. Mieczysław CYGAN

Rok akademicki 1977/78
Dla wykładowców i słuchaczy

SYTUACJA TYŁOWA NA 16.00

do ćwiczenia głównego nr 103/G

TEMAT: NATARCIE PUŁKU CZOŁGÓW Z FORSOWANIEM
PRZESZKODY WODNEJ

Sprawdził
Kierownik Zespołu Taktycznego

płk dypl. Zdzisław ANDRZEJEWSKI

WARSZAWA

GRUDZIEŃ

1977 r.

Sytuacja tyłowa 19 pcz na 16.00 21.3.

I.

1. Rozmieszczenie pododdziałów tyłowych pułku

- kzaop z TSD i pozostałością krem w kolumnie na drodze zach. WOLA KARCZEWSKA zatrzymana czołem 500 m od skrzyżowania /7725/,
- PPM ~~rozwinęty w rejonie~~ las pld OKOŁY /7223/,
- GRE działa na kierunku ANIELIN /7319/ - płn.KARCZEW /7318/.

Pułkowa droga dowozu i ewakuacji:

WOLA KARCZEWSKA /7827/ - POGORZEL /7423/ - skrzyżowanie las /7222/ - płn. KARCZEW.

Rokady:

Nr 1 WOLKA KARCZEWSKA /7923/ - pld.wsch. OSTROWIK /7329/,

Nr 2 KARCZEW /7218/ - SOBIEKURSK /6620/.

2. Zabezpieczenie materiałowe

W pododdziałach ^{zapasów medycznych} zużyto średnio:

- amunicji 60% zapasów ruchomych,
- oleju napędowego 40% zapasów ruchomych,
- benzyny samochodowej 20% zapasów ruchomych,
- materiałów medycznych na 10% stanu osobowego.

W tyłach pułku znajduje się pełny stan zapasów ruchomych środków materiałowych. Kolumna 5 samochodów z amunicją dla kompanii czołgów zatrzymana w miejscowości 2 km zach. DĄBROWKA /7124/. Każda kocz otrzymała zestawy do uszczelniania czołgów.

3. Sytuacja techniczna

Pułkowa GRE w składzie:

WZT-1, A2/Panc, dwa Moc/Pance, SP/W, dwa samochody z ZRB do czołgów zabezpiecza kierunek kompanii czołgów do przeprawy pod wodą. Na kierunku 2,3,4 i 5 kocz działają PR i PT zorganizowane na bazie ciągników WZT-1 z krem. Jeden ciągnik WZT-1 uszkodzony w rejonie wymaga RB.

Stan techniczny pojazdów mechanicznych 19 pcz na 16.00 21.3.

Pododdz.	Rodzaj pojazdu	Ilość	Z tego wymaga remontu				Uwagi
			RB	RS	RK	SB	
1 koz	Czołgi samochody	16 1	1			1	
2 koz	czołgi samochody	15 1	1	1			
3 koz	czołgi samochody	15 1	1		1		
4 koz	czołgi samochody	15	1			1	
5 koz	czołgi samochody	16 1	1				
kzaop	sam.cież.-teren. sam.specjalne przyczepy kuchnie	39 8 20 6	2 1		1		
krem	sam.cież.-teren. sam. specjalne przyczepy ciągniki WZT-1	3 20 3 6	1 1 1				
km	sam.cieżar.-teren. sam.specjalne kuchnia	2 5 1	1				
Pozostałe	czołgi	1					
	transportery BRDM	13	2				
	"- WD R-2	2					
	"- WD R-3	1					
	sam.cież.teren	31	5				
	sam.specjalne	11	1				
mosty BLG/SMT	4/2						
spycharka BAT	1						
19 pcz	czołgi	77	5	1	1	2	
	ciągniki WZT-1	6	1				
	samochody cięż.-ter	79	8				
	samoch.specjalne	44	2				
	przyczepy	28					
	kuchnie	8					
	transportery BRDM	13	2				
	"- WD R-2	2					
	"- WD R-3	1					
	Mosty BLG/SMT	4/2					
spycharka BAT	1						

4. Sytuacja medyczna

W pododdziałach przeszkolono stan osobowy w zakresie udzielania pierwszej pomocy medycznej ze szczególnym uwzględnieniem ratowania tonących i zatopionych na przeszkodzie wodnej. W PPM znajduje się 21 porażonych. Z meldunków dowódców pododdziałów wiadomo, że posiadają 12 porażonych do ewakuacji. Za kompaniami czołgów wydzielono transport sanitarny /2 samochody sanitarne i 3 samochody przystosowane/ do prowadzenia ewakuacji i udzielania pomocy porażonym załogom we współdziałaniu z PRiPT. Samochody wyposażono w koce i termosy z gorącą herbatą.

II

Zastępcy dowódcy 19 pcz ds. techniki i zaopatrzenia na podstawie rozkazu tyłowego dywizji wiadomo:

1. Rozmieszczenie tyłów dywizji

- bzaop z TSD w rejonie WOLKA CZERNIŃSKA /9338/ - SUCHOWIZNA /9335/ - wył. tor kolejowy /9134/ - ŁADZYŃ /9037/,
- DPM rozwinęty CELINÓW /8131/,
- PZUS zorganizowany w DĘBE WIELKIE /8631/,
- GRE-2 działa na kierunku natarcia, 19 pcz z zadaniem technicznego zabezpieczenia do rubieży WISŁY.

Kolejne rozmieszczenie planuje się:

- bzaop z TSD od 21.00 w rejonie RZAKTA /7931/ - CZARNIÓWKA /7829/, wył. DOBRZYŃCIEC /7632/ - JÓZEFÓW /7834/,
- DPM od 21.00 w rejonie TABOR /6728/,
- PZUS od 22.00 w rejonie OMT OSTRÓW /7427/,
- MPP od 5.00 22.3 w rejonie sadów /7015 a/.

2. Dywizyjna droga dowozu i ewakuacji

Nr 1 - ŁADZYŃ /9037/ - STOJADŁA /8436/ - CELINÓW /8131/ - TEOFILÓW /7725/ z przedłużeniem w kierunku KARCZEW - ZALESIE GÓRNE /6602/.

Rokady: Nr 1 HALINÓW /8826/ - DĘBE WIELKIE - MALISZEW /7935/,

Nr 2 WIAZOWNIA /8222/ - KOŁBIEL /7032/,

Nr 3 pld. ŚWIDER /7517/ - KARCZEW /7218/ - SOBIEKURSK /6620/,

Nr 4 WIERZBNO NOWE /7108/ - SOBIKÓW /5909/.

3. Dowóz środków materiałowych 21.3 na uzupełnienie zapasów ruchomych zostanie wykonany o 21.00 w tym na APF we wskazane rejony transportem dywizyjnym. Uzupełnienie w dniu 22.3 po sforsowaniu WISŁY, planuje się w godzinach południowych i pod koniec dnia.

Limit zużycia środków materiałowych na 22.3:

- amunicji strzeleckiej 0,6 j.o.
- amunicji pokładowej 0,9 j.o.
- amunicji czołgowej 1,2 j.o. /w tym 0,3 j.o. do strzelania na wprost w APF/
- amunicji p.lotniczej 1,4 j.o.
- rakiet plot S-1 20 szt.
- żywności 2/3 rdz "S" - 1/3 rdz "W".

4. Pułk własnymi siłami organizuje zabezpieczenie przeprawy czołgów pod wodą.

5. Meldunki:

- o gotowości tyłów do 5.30 22.3.
- o uzupełnieniu środków materiałowych - natychmiast,
- o większych stratach w tyłach - natychmiast,
- o przesunięciu tyłów na przyczółek - natychmiast,
- o stanie tyłów na 18.00 do godziny 20.00.

III

Dane dodatkowe:

1. Przydzielony pułkowi 2/57 pz ukompletowany w 90% przybędzie z pełnymi zapasami środków materiałowych.
2. MPP - organizowany siłami plutonu medycznego 19 pa może przyjąć i udzielić pomocy przedlekarskiej 120 porażonym, ponadto posiada trzy drużyny załadowczo-wyładowcze /każda po 4 żołnierzy/ oraz 3 samochody sanitarne.

Praca do wykonania:

Do zajęcia nr 9

Zapoznać się z literaturą, wrysować na mapę dane z założenia. Przedstawić na mapie rozmieszczenie tyłów do forsowania oraz na opanowanym przyczółku.

Kolejno w roli szefa służb technicznych i starszego lekarza pułku być gotowym do przedstawienia zadań i omówienia sposobów ich realizacji w zakresie technicznego i medycznego zabezpieczenia forsowania.

Do zajęcia nr 10

W oparciu o literaturę i wnioski z przebiegu poprzednich zajęć przygotować podział tyłów pułku na przeprawę jako dane do grafiku forsowania oraz umieć uzasadnić proponowane rozwiązanie.

W roli st.pomocnika ds.organizacji i planowania opracować propozycję w zeszytach.

Literatura

1. Instrukcja o organizacji i pracy tyłów taktycznych str.112-114 /nr bibl.pf 13031/
2. Instrukcja o forsowaniu przeskód wodnych str.47-48 /nr bibl.017913/
3. Instrukcja o zabezpieczeniu medycznym /ZT/ oddziału w czasie wojny str.137-139 /nr bibl.018080/
4. Instrukcja ozołg średni T-55 U i T55-M str.543-548 /nr bibl.pf 18191/
5. Zbiór prac Akademii 1/50/ str. 157-160 /nr bibl. 014678/

OPRACOWAŁ

kmdr ppor dypl. Ryszard CZYŻ

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im.gen.broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK INŻYNIERYJNYCH

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY TWI

płk doc. dr T. PROCAK

Załącznik nr 8
do założenia nr 1
z taktyki ogólnej

~~XXXXXXXXXX~~
Egz. nr...

Rok szkolny 1977/78

Dla nauczycieli akademickich
i słuchaczy

SYTUACJA INŻYNIERYJNA
do ćwiczenia głównego Nr 103/G

TEMAT: NATARCIE POZ Z FORSOWANIEM PRZESZKODY WODNEJ

SPRAWDZIŁ
KIEROWNIK ZESPOŁU I

płk dypl.mgr inż. J. NOSZCZYŃSKI

I

Położenie pododdziałów inżynierskich 19 pcz oraz nieprzyjaciela na 16.00 22.3 jak mapa z sytuacją do założenia z TO.

II

Na SD 19 pcz przybył szef oddziału operacyjnego dywizji, który do 16.00 22.3 przekazał dowódcy zadanie i jednocześnie wręczył zarządzenie zabezpieczenia inżynierskiego 19 DZ.

Z powyższych danych oraz z meldunków podległych pododdziałów szefowi saperów 19 pcz do 16.00 22.3 wiadomo:

1. Wycofujące się pododdziały nieprzyjaciela stawiają opór na kolejno organizowanych rubieżach obrony, które przygotowywane są doraźnie w formie punktów oporu. Z rozpoznania wiadomo, że na zachodnim brzegu rz. WISŁY nieprzyjaciel rozbudowuje rubieże obronne. Dogodne miejsca zejścia i wyjścia z wody są minowane. Węzeł dróg pld. POGORZEL, mosty na kan. BALIŃSKIEGO i przepusty na przeszkodach wodnych zostały zniszczone.
2. W celu zapewnienia pod względem inżynierskim forsowania 19 pcz na okres natarcia został wzmocniony pl sap 19 bsap i na okres forsowania dwoma pl GSP, pl PTS z 5 abdp oraz pl zabezpieczenia przepraw 19 bsap /bez druż./. W składzie desantu śmigłowego działa pl sap 1 k 1/5 ABSap.
3. Dotychczasowy podział i wykorzystanie pododdziałów wojsk inżynierskich przedstawia się następująco:
  - pl sap ksap - tworzy pięć saperskich grup rozpoznawczo-torujących i działających w składzie każdej kcz;
  - plid - jako OZR 19 pcz utrzymuje drogę pułkową na kierunku WOLA KARCZEWSKA, KARCZEW. Grupa mostowa w gotowości do ułożenia dwóch mostów SMT na przeszkodach wodnych przy podejściu do rz. WISŁY;
  - pl sap 19 bsap otrzymał zadanie sprawdzenia, rozminowania i oznaczenia brzegów w miejscach zjazdu i wyjazdu z wody na dwóch osiach /trasach/ przeprawy czołgów pod wodą /wyboru dogodnych miejsc do przeprawy dokonują słuchacze/;

- pluton zabezpieczenia przepraw /bez dr./ - w gotowości do pełnienia służby ewakuacyjno-ratunkowej;
- pl PTS czołem kolumny znajduje się w rejonie zach. ANIELIN /7319/;
- 1 pl GSP wyszedł na rz. WISŁĘ w ugrupowaniu 5 kcz;
- 2 pl GSP został zatrzymany w rej. płn. NADBRZEŻ;

Straty w ludziach - w 3 i 5 drsap ksap po dwóch żołnierzy ciężko rannych. Straty w sprzęcie - jeden GSP z 1 pl /uszkodzony jeden pojazd na własnym brzegu, wymagający remontu średniego/;

4. Aktualny stan środków inżynieryjnych w pododdziałach pułku przedstawia się następująco:

Środki inżynieryjne	j.m.	pcz	ksap	plid	Tyły pułku
ŁWD 100/5000	kpl	8	7	-	
Ładunki MW UZ-2	kpl		120		80
Miny ppano	szt		70		150
Mat. wybuch	kg		250	100	500
Trał KMT-4	szt	5			
Trał KMT-5	szt	3			
Most SMT	szt			2	
Most BLG	szt	4			
Urządź, spsych. USCz-55	szt	4			

III

Wiadomości dodatkowe

1. IPR dywizji działający w SPR dywizji otrzymał zadanie sprawdzenia brzegów i koryta rzeki pod względem zaminowania na kierunku KARCZEW-GASSY.
2. Przeciwnik dla przerzutu swoich zasadniczych sił na zachodni brzeg rzeki WISŁA utrzymuje przeprawę mostową w rejonie SIEKIERKI MAŁE i promową /z parku M-2/ w rejonie OTWOCK WIELKI.
3. Do minowania dogodnych podejść do rzeki nieprzyjaciel stosował miny przeciwpancerne i przeciwpiechotne typu DM-11.
4. Ogólna charakterystyka rz. WISŁA na odcinku KARCZEW, NADBRZEŻ wg danych z rozpoznania i opisów wojskowo-geograficznych przedstawia się następująco:

Miejscowość	Szerokość rzeki w m.	Głębokość rzeki w m.	Szybkość prądu w m/sek	Rodzaj dna
KARCZEW	420	4,0	1,3	piaszczyste
NADBRZEŻ	560	4,0	1,2	piaszczyste

IV

Praca do wykonania

Przestudiować:

- "Instrukcję o forsowaniu przeszkód wodnych" sygn.Inż.385/75 nr bibl.017913;
- notatki z wykładu: Właściwości zabezpieczenia inżynieryjnego forsowania przeszkód wodnych przez pułk i dywizję;
- organizację, wyposażenie i możliwości plutonów PTS i GSP;
- sposoby prowadzenia kalkulacji przepraw desantowych, promowych, mostowych i czołgów pod wodą.

Do zajęcia Nr 2

W roli szefa saperów pułku w ramach organizacji zabezpieczenia inżynieryjnego forsowania rz. WISŁA przez 19 pcz zwrócić szczególną uwagę na analizę zadania i ocenę położenia pod względem inżynieryjnym oraz sposoby i możliwości przeprawy pcz. Przygotować treść meldunku do zreferowania dowódcy pułku przed powzięciem decyzji zarówno w języku polskim jak i rosyjskim.

Do zajęcia Nr 8

Przeanalizować i wyodrębnić problematykę i zadania wchodzące w zakres urządzania przepraw oraz zadania obejmujące utrzymanie przepraw. Opracować w formie tabelarycznej - skład organów służby porządkowo-ochronnej na odcinku forsowania 19 pcz - jako legendy do planu służby porządkowo-ochronnej wg poniższego wzoru:

Rodzaj i skład organów służby porządkowo-ochronnej	Miejsce rozmieszczenia organu	Wyposażenie	Terminy pełnienia służby	Stopień nazwisko k-ta d-cy organu	Kryptonimy

Wydrukowano w 300 egz.

Egz. nr 1-60 opr.metod.

Egz. nr 61-300 Bibl.Gł.OZS

Wyk. ppłk dypl.S.Winiarczyk

Druk S.Cz.

Nr 049/0244/WW

Kor.H.S.

Opracował
Adiunkt Katedry TWI

płk J. MAŃKOWSKI

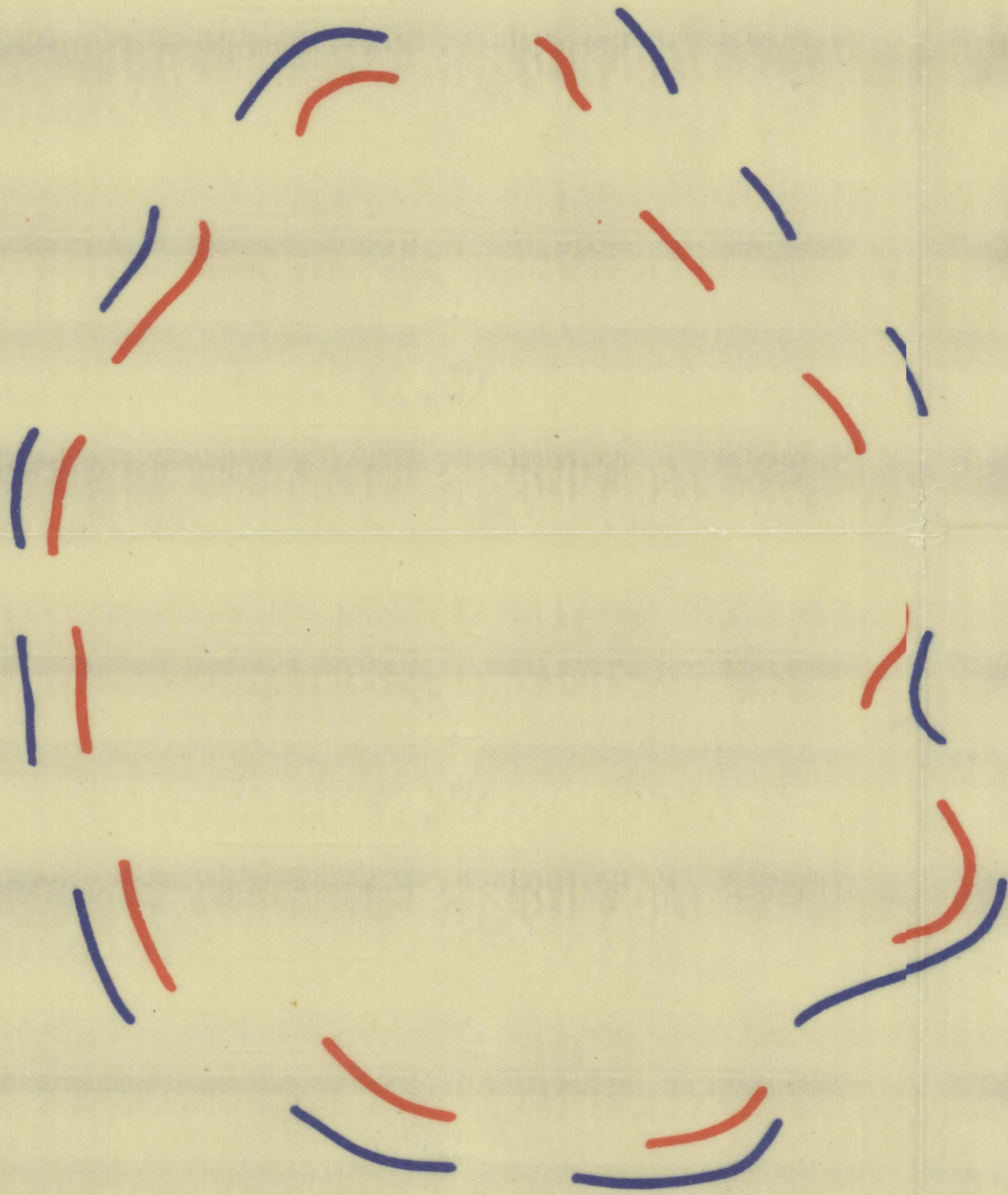
*Zobliże
1 mepe*

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiór Specjalnych
Nr ewid. _____

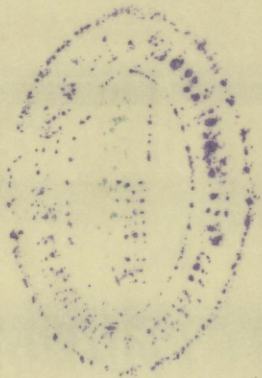
440989

1 (poz. 0245/ww)

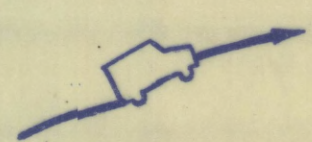
POŁOŻENIE WOJSK NA 16.00 21.03

Wzrost: 170 cm
 Waga: 60 kg
 Ciężar ciała: 60 kg
 Ciężar głowy: 10 kg
 Ciężar rąk: 10 kg
 Ciężar nóg: 10 kg
 Ciężar serca: 0,5 kg
 Ciężar płuc: 0,5 kg
 Ciężar wątroby: 0,5 kg
 Ciężar nerek: 0,5 kg
 Ciężar pęcherzyka żółciowego: 0,5 kg
 Ciężar pęcherzyka moczowego: 0,5 kg
 Ciężar prostaty: 0,5 kg
 Ciężar macicy: 0,5 kg
 Ciężar jajników: 0,5 kg
 Ciężar gruczołu krokowego: 0,5 kg
 Ciężar tarczycy: 0,5 kg
 Ciężar nadnerczy: 0,5 kg
 Ciężar śledziony: 0,5 kg
 Ciężar wątroby: 0,5 kg
 Ciężar nerek: 0,5 kg
 Ciężar pęcherzyka żółciowego: 0,5 kg
 Ciężar pęcherzyka moczowego: 0,5 kg
 Ciężar prostaty: 0,5 kg
 Ciężar macicy: 0,5 kg
 Ciężar jajników: 0,5 kg
 Ciężar gruczołu krokowego: 0,5 kg
 Ciężar tarczycy: 0,5 kg
 Ciężar nadnerczy: 0,5 kg
 Ciężar śledziony: 0,5 kg

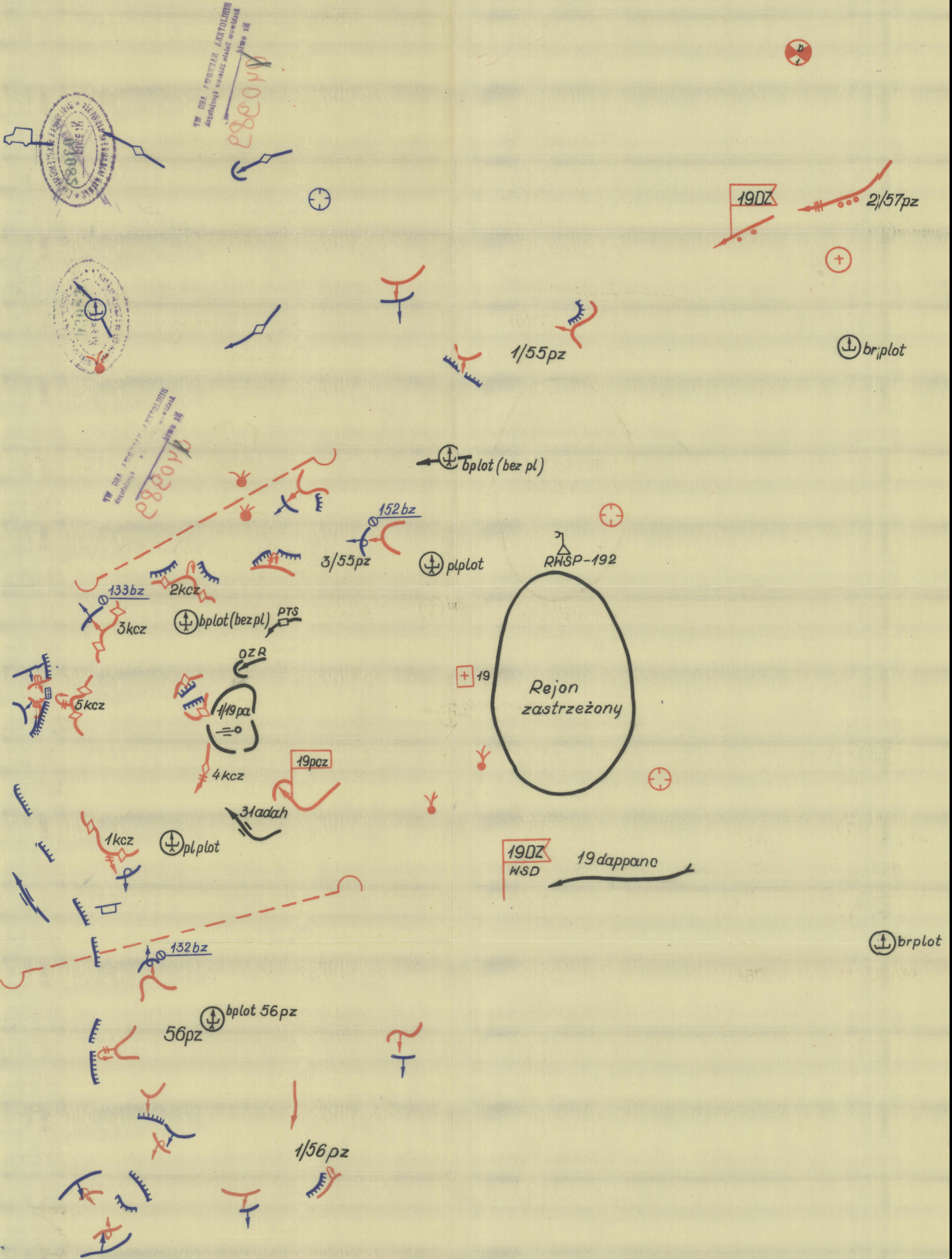

Wzrost: 170 cm
 Waga: 60 kg
 Ciężar ciała: 60 kg
 Ciężar głowy: 10 kg
 Ciężar rąk: 10 kg
 Ciężar nóg: 10 kg
 Ciężar serca: 0,5 kg
 Ciężar płuc: 0,5 kg
 Ciężar wątroby: 0,5 kg
 Ciężar nerek: 0,5 kg
 Ciężar pęcherzyka żółciowego: 0,5 kg
 Ciężar pęcherzyka moczowego: 0,5 kg
 Ciężar prostaty: 0,5 kg
 Ciężar macicy: 0,5 kg
 Ciężar jajników: 0,5 kg
 Ciężar gruczołu krokowego: 0,5 kg
 Ciężar tarczycy: 0,5 kg
 Ciężar nadnerczy: 0,5 kg
 Ciężar śledziony: 0,5 kg

WYKONANO N 300 EGZ.
 Egz. 1-60 oprac. metod.
 Egz. 61-300 map. map
 Oprac. ppłk HINIARCZYK
 Rys. P. M.
 Nr ks. 0245/WW

DOPOŚWIADCZENIE N 0245/WW WZ 16 00 21 03

3 (poz.0245/ww)

Załącznik nr1 do założenia nr1 TO cnicz.103/6

BIBLIOTEKA
nr 0245
282045

~~TAJNE~~

Egz. nr . . . . .

BIBLIOTEKA
nr 0245
282045

1/57pz
3/57pz

